

STRABONIS
GEOGRAPHICORVM EPITOMAE.

LIBRI PRIMI.

V O' D Homerus primus sit ausus geographiam tractare. Quòd enim terrarum orbis uniuersus oceano alluatur tanquam insula,

ipse ait, nunc quidem,
εἰμι γὰρ ὀψομένη πολυφόρου πείρατα γαίης ὠκεανόν τε.

Ibo ut telluris almæ confinia spectem,

Oceanumq̃. Nunc autem de orientali parte terræ,

ἡλῖος μὲν ἔπειτα νέου προσέβαλλεν ἄρρηταις

ἢ ἀκαλαρρέταο βαθυρρόου ὠκεανοῖο.

Inderecens radijs iam sol percusserat arua,

Oceani lentas alti præfugerat undas. De occidua uero,

ὅδ' ἔπεισ' ὠκεανῶ λαμπρὸν φάος ἡλίιοιο.

Incidit oceano lux fulgentissima solis. Et de australi,

Ζεὺς γὰρ ἐπ' ὠκεανόν μετ' ἀκύνμονας αἰθιοπῆας,

χθίος ἔβη.

Iuppiter oceanum, & duram cognomine gentem

Æthiopum hesternus petijt. De septentrionali uero,

οἷος ἀμμορός δει λοετροῦ ὠκεανοῖο.

Oceani sola est undarum atq̃ æquoris expers. Quo loco oceanum appellat, horizon-
talem ipsum. Quòd ἀπορροῦ uocat oceanū, Homerus, id est refluxum, ob undarum scilicet accessus atq̃ recessus. Cuius generis est & illud,

τρίς μὲν γὰρ τ' ἀνίστημι ἐπ' ἡματι, τρίς δ' ἀναροιβδ' εἶ.

Terq̃ die reuomit, ter sorbet deinde refluxus. Id enim si non ter, sed bis tantum accidat, fortasse aut scripturæ error est, aut poëticus excessus sermonis. Eiusmodi est & illud, ἢ ἀκαλαρρέταο, id est è tranquille fluente. nam recessus undarum lentus est, nec uniuersim fit. Quòd cum Homerus scopulos interdum tectos interdum dicat nudatos, oceani recessus atq̃ accessus innuit. Quòd affectiones oceani circa undarum accessus atq̃ recessus, consentiunt mare continuum & unum esse, quando ubiq̃ idem fit aquæ incrementum & decrementum, aut non admodum uariat, tanquam ab eadem causa proficiscatur. Quòd Homerus totius adiacentis nobis oræ maritimæ situm describit, appellans Libyam, Thebas, Ægyptū, Phœnicen, Cyprum, Sidonem, Solymos, Caras, atq̃ circumiacentes insulas. Præterea autem, Phrygiam & Hellepontum & Troas, & Paphlagonas & Aecten & Iasonem & Cymmerios, & Thracibus uicinos, Mysas, accolentes Istrum. Deinde Ciconas & Larissam, & quæ deinceps sita est Hellada usq̃ ad Hellepontum. Postmodum Italiæ extrema, Temesen, Siculos, & campum Elysium. Quòd si nonnulla quæ inter hæc iacent, omittit, id mirum esse nō debet. Ita enim solet geographia. Quòd Anaximander Thaletis discipulus & ciuis, primus geographicam tabulam edidit, Hecataeus uero codicem scriptum. Quòd sit impossibile, absq̃ cælestium rerum inspectione, geographiam tractare: quando ad longitudes urbium, solis & lunæ defectuum obseruatione opus est: ad latitudines uero, inspiciendæ sunt climatum differentia. Quòd geographia coniuncta sit, ex geometria & ex rerum sublimium inspectione. Quòd cælestia, quam-

uis loco à terrenis tantum distent, quantum à terra cælum abest, contemplatione tamen inter se iuncta sint. Quòd per eos qui apud Homerū sunt Erempi, Troglodytas Arabas intelligere oporteat, sic dictos quòd *ἔραυ* id est terram subeant.

Quòd geographia nō solum ad philosophiam, uerumetiam ad prudentiam, atq; actiones ciuiles & Imperatorias cōducatur magnopere. Quòd tū hoc, *Μοῶν* res hominum multorum nosse, atq; urbes: tum illud, quod de Hercule fertur, *μεγάλων ἐπιείσορα ἔργων*, eam quæ ex geographica historia nascitur, prudentiam significat.

Quòd geographia, tanquam habitabilis totius historia in quanto potius uersatur, ut quæ sit magis finitima mathematicæ. At chorographia, cum sit loci cuiuspiam, uelut dum Homerus ait,

οἱ δ' ἔβην γῆμοντο καὶ αὐλίδ' ἀπετρούεσαν.

Quiq; colunt Hyriam lapidosamq; Aulida.

Et dum asperam uocat Eteonon, aut Thisben columbis diuitem, aut Arnem uitiferam, in qualitate regionis explicanda sese occupat, uelut an sit campestris regio, an montana, aut profunda, an lignorum, aut metallorum ferax sit. Quòd alius attineat Indiæ chorographus, qui forte Græciam ignoret, alius Ægypto, ignorans Persidis naturam & Bactrianæ. Quòd geometria & astronomia ei sit opus, qui geographiam sit tractaturus. Quodq; ex his ipsis hypotheses sint sumendæ, uelut quod sphericus sit mundus. Item terræ superficies quòd sit spherica. Præterea de corporum ad medium inclinatione, & quæcunq; huiusce generis sunt.

Quòd oporteat minime, imperatorem adeo imperitum esse situs terræ, ut in aliquibus locis constitutus ita dicat,

ὦ φίλοι, οὐ γὰρ βίβιδμεν ὄπη Ζεφθ, οὐ δ' ὄπη ἰβος.

O socij, neq; enim scimus tenebræ aut ubi Eous.

Et talia. Neq; tamen de poli eleuationibus, aut ortu occasuq; syderum, medijsq; cæli meatibus adeo oportet sollicitum esse, & si quæ hisce sunt similia. Quòd etiam sphericam contemplationem attigisse oporteat eum qui geographiam sit tractaturus, uelut circulos in sphaera parallelos, & rectos, & eiusmodi. Quòd, ut in colosso totius operis fabricam inspicientes, quæ sunt exigua negligimus, ita in geographia situm regionis, & habitudinem ad cælestia totius, exponimus. An uero, aspera sit, aut mari inaccessa sit, & quicquid eiusmodi fuerit, id omittimus.

Quòd neq; ignarus fuerit disciplinarum Eratosthenes, neq; tamē uere sit philosophatus, ac proinde *βῆτα* fuisse appellatum, ut qui secundas partes in disciplinis omnibus auferre posset. Is minime censebat, poëticen primam esse philosophiam appellandam, sed delectationem solum quandam esse perperam affirmabat.

Quòd poëtica fons & initium sermonis ornati existat, & Rhetorices, adhibēs orationi fastum coniunctum uenustate. Scilicet pedestrem orationē dicimus eam quæ absq; metro è sublimi in humilem deducta sit locum. Quòd & leges & urbes antiquæ fabulas susceperint, tanquam laruas quasdam aduersus redolentes infantiam, ut Cocytos, Acherontas, Phlegetontas, Stygas, & simpliciter theologiam ueterem uniuersam. Quid sit illud,

ἴσκειν ψεύδ' εἰς πολλὰ λέγων ἐτυμοίσι μὲν ὁμοῖα.

Pleraq; confert per figmenta simillima ueris.

Non omnia uidelicet, sed multa & fabulosa, alioqui ueris similia nō essent. Eiusmodi autem fabulæ sunt, dum ueris inuoluuntur, argento ceu si quis circumfuderit aurū.

aurum. ita enim fabulæ habent. Quod Homerus Circe appellat Ææam ab urbe Æa. Et Symplegadas in mari Byzantio, Planctas. Et Pontū Euxinū per excellentiam præ alijs sic dictum, quod tum maximus æstimaretur, ad oceanum fabulose transtulit. Et Cimmericos, à climate nebuloso, tanquã tenebris obuolutos totos, ad finitimas inferno regiones traduxit. Et fretum Siculū latronibus infestum, in Scyllam, & huius generis permulta. Quod per mare Siculū, piscium quoddam genus est, quos appellant galeotas, & gladios, & canes, è quibus transtulit Homerus id quod ait,

Δελφίνας τε κύνες τε ἴθ' ἔσθ' ἄλλο λάβησι *ἕντ' ὅ*

Delphinascq; canescq; & si quandoq; adipisci

Balenam possit. Quod illud,

τρίς μὲν γάρ τ' αἰνίσμι ἐπ' ἡματι, τρίς δ' ἀναροῖ βολαί.

Terq; die reuomit, ter sorbet deinde refluxus.

Intelligendum sit bis tantum fieri non ter. Quapropter aut mutationem causari oportet, aut ignorantiam, aut licentiam poëticam. Quod poëtica, composita sit ex historia, dispositione, & fabula. Historiæ itaq; finis est ueritas, uelut in catalogo nauium, quoties *πολυπύρρον*, regionem appellat, aut *πεπυρρον*. Dispositionis uero expressio efficaciacq; ueluti cum introducit pugnantem. Fabulæ autem uoluptas & stupor est finis. Quod fingit is qui Gorgonas introducit, affingit qui errores Vlyssis tragice decantat. Quod istud

Βορέης καὶ Ζέφυρος, τῷ τε δρῆκεθον ἄκτυ

Boreas & Zephyrus qui è Thracia spirant.

Recte dictum sit. Nam sinus Niger Thraciæ, ad austrū uersus, ijs qui Lemnum & Samothracen incolunt, Zephyrum è Thracia flantem exhibet. Quod qui ab ortu æstiuo flat uentus, Cæcias sit. Qui autem è diametro, Africus. Qui ab ortu hyberno, Eurus. Et qui è diametro, Argestus. Qui uero ab æquinoctiali Apeliotes & Zephyrus. Hæc Aristoteles. Cæterum Homerus, uiolenter spirantem Zephyrum appellat, quæ nos Caurum dicimus. Africum flantem, qui à nobis Fauonius siue Zephyrus. Caurum uero austrum, Leuconothum appellat. hic enim paucas nubes cogit, cum alter Notus, totus quodammodo sit Eurus.

ὡς δ' ὅποτε Ζέφυρος νέφια συφελίξῃ

ἀργέσαο νότοιο βάθει λαίλαπι τύπῳ.

Dissipat ut Zephyrus nubes, grauibuscq; procellis Cauri austri pullant. Nūc enim uiolenter spirantem Zephyrū dicit, qui à Leuconotho congregata solet dissipare, cum sint debilia. Vbi adiectiui loco Notus dicitur Caurus. Quod Pharus insulam Homerus appellat *πελαγίαν*, id est in alto sitam, quæ talis nunc non est. Quod dictum admiratione profecto dignum est. Innuat enim Ægyptū Nili donum esse, ut etiam Herodotus dicebat. Et cum ante decem millia annorum in medio mari sita fuerit hæc insula, nunc propter exaggerationem terre Ægypto est uicina. Quod hunc locum,

ἄβισσος τὴν διὰ δὲ δαίανται ἔχουσι ἀνδρῶν

οἱ μὲν δ' οὐσομῆς ὑπερίον ὅσ' αἰόντ'.

Extremos hominum Æthiopus, bipertitosq; Quorum alij ad casum solis, alij sed ad ortum, Crates quidam ita enarrat, inquit ens, magnum Indiæ oceanū intra Æthiopus sese medium immittentē, ex ortu in occasum bipertitos efficere. Aristarchus autē, Æthiopiam ait ab ortu in occasum esse

ἄβισσος τὴν διὰ δὲ δαίανται ἔχουσι ἀνδρῶν

οἱ μὲν δ' οὐσομῆς ὑπερίον ὅσ' αἰόντ'.

Extremos hominum Æthiopus, bipertitosq; Quorum alij ad casum solis, alij sed ad ortum, Crates quidam ita enarrat, inquit ens, magnum Indiæ oceanū intra Æthiopus sese medium immittentē, ex ortu in occasum bipertitos efficere. Aristarchus autē, Æthiopiam ait ab ortu in occasum esse

ἄβισσος τὴν διὰ δὲ δαίανται ἔχουσι ἀνδρῶν

οἱ μὲν δ' οὐσομῆς ὑπερίον ὅσ' αἰόντ'.

Extremos hominum Æthiopus, bipertitosq; Quorum alij ad casum solis, alij sed ad ortum, Crates quidam ita enarrat, inquit ens, magnum Indiæ oceanū intra Æthiopus sese medium immittentē, ex ortu in occasum bipertitos efficere. Aristarchus autē, Æthiopiam ait ab ortu in occasum esse

continuum. quapropter alios ipsorum cognosci, extremos scilicet alios qui in medio sint, ignorari, siue oceano ambiatur uniuersa Libya, siue isthmus quispiam inter oceanum Atlanticū & mare rubrum intersit. Cæterum, quādo Æthiopes qui in medio sunt, à nobis ignorantur, ob id binas Æthiopias dici, quæ tamen una sit.

Quòd Homerus australes mundi partes, orientales appellat & uersus solem locatas: septentrionales uero, occidentas & uersus noctem iacentes, ut hoc loco,

*αὐτὴ δ' ἐχθαμαλὴ πανπερτάτῃ εἰς ἀλί λείται
πρὸς ἑσπέρην. αὐδὲ τ' αὐδὲ πρὸς ἡώτῃ ἠελίου τε*

Hæc humilis iacet ad tenebras, multum æquora supra.

Hæc secus auroram spectant, solisq; nitorem.

Nam Ithaca magis uersus boream est sita quàm reliquæ insulæ. Et rursus,

*εἴτ' ὠδὶ δεξιῇ ἰώσι πρὸς ἡώτῃ ἠελίου τε
εἴτ' ἐπ' ἀριστερὰ βίγῃ ποτὶ ἑσπέρην ἠέροντα.*

Dextera siue adeant, auroram & lumina solis

Siue petant leuam, tenebrasq; sub aëris illi.

Etrursus,

*ὦ φίλοι, οὐ γάρ τοι ἴδμεν ὄπῃ ἑσπέρην, οὐδ' ὄπῃ ἡώς,
οὐδ' ὄπῃ ἠελίου φαεισὶ μβροτὸς εἶσ' ὑπὸ γαῖαν,
οὐδ' ὄπῃ αἰεταί.*

Melater o loci tenebræ locus, aut ubi Eous,

Aut ubi sol terras subeat mortalia lustrans,

Aut ubi conscendat.

Quòd Asia ab Africa rectius diuidatur sinu Arabico, qui instar meridiani, ab oceano sese usque ad isthmum porrigit, iuxta Pelusium, longitudine ferme supra stadiorum millia quindecim, latitudine, ubi ea maxima est, non multo maiore quàm mille. Atq; idem terminus utriusq; Æthiopiæ fuerit. At Nilus ipse, minime idoneus est terminus, quādo non parua Asiæ portio, quæ hoc australior est, sic facta diuisione non cōprehenderetur, ut nescias, utrum ea Libyæ an Asiæ sit adscribenda. Quòd prouerbia sint, excessuum excessus significantia, Suberis umbra leuior, Phryge lepore timidior, Ager terram habet Laconica epistola breuiorem. Quòd Pontus olim lacus fuerit. Verum cum multæ maximæq; fluminum aque in ipsum sese immitterent, fortasse ingentibus etiã motibus terræ excitis rupta fuit iuxta Byzantium terra, atq; ad hunc modum aqua in Aegæum pelagus ac Myrtoum effusa, duo maria fecit continentia. Spes autem est, eundem Pontum, aliquādo continentem terram fore. Nam & quæ circa Salmidessum sunt loca, & quæ Pectora uocantur, Item iuxta Istrum deserta Scythica, cœno crescunt. Sed & Hammonis in Libya templum, olim fuit maritimum. Huius rei signum est, quòd cum stadiorum circiter tria millia distet à mari, tota quæ ad eam ducit uia, harenosa est, & conchis atque ostreorum ossibus plena, & cheramidibus & cancris. Sed & Aegyptus olim mare fuit, & Sicilia quondam contigua erat Italiæ. Mutatio autem apud Hammonem accidit, cum fretum quod prope columnas est erupisset. Quòd enim solum extra columnas esset humilium, effusa est quæ Libyam occupabat aqua, & palustris esse cœpit immenso spatium iuxta Pelusium isthmus, atque Atlanticum interno mari continuum esse. Quòd maris fluctuum perennis motus, naturalis illi, ac ueluti ipsius spiratio sit, quo motu freta refluent, & naufragia cæteraque excrementa eijciuntur,

ἀποπνεύει δ' ἄλος ἄχρω.

Sordentemq̄ uomit spumam. Sed & si uenti è terra contra ferantur, nihilominus fluctus è pelago, tanquam motu per electionem citato, agitatus, algam permultam in litus euomit. Quòd nihilo magis ab Italia auulsa fuerit Sicilia, quàm ob Aetnae incendium è fundo reiecta. Itidem quæ iuxta Liparam sunt insule, atque ipsæ Pithecusæ. Quo fit, ut rationi adeo consentaneum sit, continentes terras totas interdum ex imo emergere, quemadmodū alias in imum demersas euanescere. Id quod Atlantis apud Platonem insula, passa fuisse dicitur, Item Bura in Græcia.

Quòd, ut freta fluxu & refluxu agitentur, non una sit causa. Nam Siculum, bis, Chalcidense, septies, Byzantium, ne semel quidem refluit, sed è Ponto cōtinenter in occasum fluit.

Quòd Istria, in sinu intimo Ionij sita, ab Istro flumine nomen traxisse fertur, qui à magno Istro, ut aliqui affirmant, ortum habet. Per hūc fluuium, fabulæ Iasonem è Ponto in Græcū mare educunt.

Quòd inter Theram & Therasiam flammæ per dies quatuor è pelago proruperunt, ita ut mare totum æstualet arderetq̄, sensim exhalans tanquā machinis eductam, insulam, è fluitantibus terris compositam, ambitu stadiorum duodecim.

Quòd terremotu maximo quandoq̄ exorto, Sidonis partes duæ fuerint euersæ, & alia quædā, huic uicina, urbs tota. Et in Eubœa Euripi, fons Arethusa occæcatus fuit, neque istud desijt, priusquā ingens hiatus in campo Lelanto apertus ignitū flumen euomuit.

Atq̄ Arethusæ fontes tum rursus eruperūt.

Quòd rursus, regnāte Tantalo, terremotu in Lydiā & Ionia factō, Sipylus mons fuerit submersus, & nōnullæ Ionum ciuitates. In Troia aquæ calidæ desierunt, de quibus scribit Homerus,

ἢ μὲν γὰρ τ' ὕδατι λιανῶ ῥῆ.

Alter aquas calidas fert. Et è paludibus, lacus facti. Non igitur mirū est, si aliquando sit futurum, ut isthmus Arabiæ qui Casio adiacet disruptus, aut humiliorem situm accipiens, mare Aegyptium cum rubro committat. Præterea autem, Pyreus, uelut etiam nomen indicat, ex aduerso Atticæ quandoq̄ in medio pelago iacebat, tanquam insula. Et Leucas, abscisso isthmo à Lacedæmonijs, insula est effecta.

De hoc dicit Homerus,

ἐκτὼ ἠπείροιο κεφαλῶσι τιν ἀνάστων.

Apud Methonem, in sinu Hermonico, facta euaporatione flammea, mons altitudine septem stadiorum eiectus est, interdū quidē propter calorem & odorem sulphuris non accessibilis, noctu uero odor, à longe lucens ac calefaciens, adeo ut ad quinq̄ stadiorū interuallum maris aqua æstualet: turbulenta esset, ad stadia ferè usque uiginti, effractisq̄ petris ad turrium magnitudinē, aggerata. A lacu Copaide, Arna & Media, quæ ab Homero in Catalogo recensentur urbes absorptæ fuerūt. Et Echinades insulæ, Acheloi aggestione in continentē abierunt. Et Asteris insula iuxta Ithacam, cum prius binos portus haberet, nūc ne ad anchoræ quidē iactum locum habet idoneum. Sed & ab Olympo, Ossa fuit auulsa.

Quòd Pytheas Massiliensis, cum uisus sit philisophus esse, in descriptione Thules ac Britannia, mendacissimus deprehenditur. Quòd cū nōnulli Alexandro consilium dedissent, ut diuisis hominibus in Græcos ac Barbaros, illis ut amicis, his tanquam hostibus uteretur: Ipse responderit, satius fore, iuxta uirtutem ac uitium diuisionē facere. Nam Indos bellicosos esse: quemadmodū Romani & Carthaginenses, quorum respub. optimatibus uiris administratæ, pulcherri me gubernarentur. non ita Athenienses.

V O D Bactriana regio beatissima & fertilissima sit, atq; in Hircania uitis uini metretam ferat, ficus autē modios sexaginta triticū delapso è culmis fructu renascatur denuo, in arboribus apes operentur, & mella de frondibus fluant. Quodq; idem in Martiana Media, & in Sacasina & Araxina Armenia fiat. Verum quādo hæ australiores sunt quā sit Hircania & temperatiores, minime id mirum est. At in Margiana, stipes uitis sæpenumero tantus euadit, ut duorū uix hominū ulnis amplecti possit. Botrus autem duorum cubitorum longitudinem implet. Et Aria huic est similis, uini bonitate tamen excellit, in qua affirmant uina ad tertiam usq; generationem perdurare posse, in uasis non picatis. Est autem omnium rerum ferax Bactriana, præterquam olei. Quòd Bagadania Cappadociæ regio, campus ingens inter Argæum & Taurum montes, ob immensam altitudinem ligna nō ferat. Quæ uero Sinopi adiacent arua & Amiso & Phanarsia, quamuis stadiorum tribus millibus, magis ad septentrionē uergant, oliueta gignūt, & mitiores habent hyemes, nimirum quia humiliora sunt & à mari mitescunt. Quòd circa Boristhenis ostia & Galliam oceano adiacentem uitis aut non nascitur, aut nō ad maturitatem ducitur, aut paucos fructus fert, per hyemem uero terra obtegitur.

Quòd tantus sit circa Mæotin frigidus excessus, uti quo in loco Mithridatis copiæ Barbaros uicerint, super glacie prælio equestri cōmissio, eo ipso deinde nauali pugna congressi uicerūt. Quòd tantum frigus in ijs locis sæuiat, ut arææ hydriæ sæuitie hyemis rumpantur, uelut indicat epigrāma in Æsculapij templo Pan-

ticapensium, super hydria rupta,
 εἰ τις ἄρ' ἀνθρώπων μὴ πείθεται οἷα παρ' ἡμῶν
 γίνεται, εἰς τὴν δὲ γνώτω ἰδῶν ὑδρία
 ἢ οὐχ ὡς ἀνάθημα θεῶν καλῶν, ἀλλ' ἐπιδηγία
 χειμῶν Ⓞ μεγάλα, θῆκ' ἱερὸς σφάτι Ⓞ.

Si quis non credat, quæ in hac regione gerantur,

Is hanc, cognoscens, inspiciat hydriam,

Quam non ut sacram Dijs, quin hyemis monumentum

Præduræ, flamen posuit huc Stratus. Quòd Hipparchus ait, circa Boristhenem & per clima septimū, totis æstiuis noctibus, lucere solis radios, dum ipse ab ortu in occasum circūfertur. Cæterum per brumam solis elevationem maximam esse cubitorū propè nouem. In Britannia uero, quatuor, ubi maximus dies horarum est æquinoctialium decem & nouem. Quòd apud Homerū, quinque oræ in Achillis scuto, zonas quinque totius terræ significant. Aurea quidem, amphiscia, id est in utranq; partem umbras habentem, quæ inter tropicos est sita. At duæ stanneæ, periscias duas, id est in circulum habentes umbram, quæ sub polis sunt. Aereæ autem, binas heteroscias, id est in alteram partem tantum uer-

gentes umbras habentem, quarum altera nostra hæc est, quæ ad boream habitatur, altera eorum qui nobis ἀντοικοί sunt, id est ex aduerso habitant austrum uersus. Quòd Pytheas & Euemerus & Antiphanes, mendaces fuerint geographi.

Quòd qui longitudinem terræ distinguunt circuli, meridiani sunt, non autem ortus & occasus. Latitudinem uero, paralleli. Quòd Calpe, mons sit Hispaniæ, qua parte altera iacet columnarū Herculis, multo quā sit Gadium

inf

insula orientior. Quòd Italiae pars, maxime australis, duos habeat uertices, quorum alter qui est occidentior, iuxta Leucopetram promontorium, contra Taurominium Siciliae iacet, qua magna Graecia est. At orientior uertex, promontorium est Iapygium, ad occasum contra montes Acroceraunios & Chaones iacens. Caeterum Crotonis sinus & Tarentinus, inter hos uertices est situs.

Quòd geographus dimensiones terrae à mathematicis factas, principia statuit, quemadmodum ille, demonstrationes astronomicas. Atque haec rursus naturalem scientiam, quae per se scientia & uirtus est, atque subiectiones non habet. Nam uirtutes carent subiectionibus, & à seipsis pendent, habentque in sese principia & fidem caeterarum omnium.

Quòd terram in quinque zonas distinxisse, geometrae sit. at non eius qui mente geometriam exercet, sed qui figuras à mente ad terram ac caelum transfert, quo etiam geographus, tanquam architecto et principe, utitur.

Quòd geometer, & gnomonice, et demonstratione astronomicam adiutus, circulos aequinoctiali parallelis, & meridianos metitur, eamque terrae partem, quae habitabilis est, peregrinatione, reliquam uero ex interuallorum proportione mensurat. Qua ratione fit, ut inuento interuallo quod est à polo usque ad aequinoctialem habeat etiam quadruplum maximi in terra circuli. Atque ad hunc modum totius terrae ambitum uenatur, partim scilicet ex dimensione quam ipsemet fecerit, partim ipsi qui hanc sunt metiti, fidem adhibens. Et proinde, datis duabus habitationibus, quae sit inter ipsas distantia geometricè inuenit.

Quòd non sit ulla differentia, siue quis totam habitabilem insulam appellet oceano circumdatam, siue dicat de partibus eius aliquibus id ignorari, num ambientur. Quòd minima sit terra quae in medio sita est.

Quòd, si terra tota ab aequinoctiali, & qui huic uersus boream parallelus est, circulo arctico diuidatur, spondyli figuram efficiet. Is si diuidatur per circulum determinantem maxime orientalem terrae partem atque occidentiam (est autem hic meridiana circulus) euadet reliqua huius figurae portio, spondyli dimidium. Huius superficies chlamydis formam referens, nostram efficit habitabilem, Atlantico pelago circumfusam, & autem instar insulae undiquaque aut magna ex parte aquis clausam.

Quòd longitudo habitabilis stadiorum habet myriadas septem, latitudo tres, seiunctis ipsis quae praestitu ac frigore inhabitabiles sunt partes. Quae igitur ob aestum habitari nequit pars terrae, latitudine habet stadiorum millia octo & octingenta, longitudine uero maxima, centum uiginti sex, quanta est aequinoctialis medietas.

Quòd iuxta Eratothenis sententiam terrae ambitus stadiorum habeat ducenta quinquaginta duo millia, quorum pars sexagesima fit stadiorum quatuor millium ducentorum.

Quòd iuxta Strabonis sententiam, australis terminus nostrae habitabilis finitur circulo ad aequinoctialem parallelum, ducto per Blemmyas & Nubas. Is ab aequinoctiali uersus boream distat partibus decem proxime. Ab hoc parallelum ad aequinoctialem stadiorum sunt octo millia octingenta. Ad parallelum autem per Meroen, stadiorum millia quinque, totidemque alia, ab eo qui per Syenen ducitur parallelus, usque ad parallelum qui per inferiora Aegypti.

Quòd totius habitabilis interuallum, longitudine quidem stadiorum habeat decem millia, latitudine millia duo septingenta quadraginta.

Quòd qui habitabilem in sphaericam superficiem sit descripturus, sphaeram non maiorem fabrea

facere deceat quàm diametrum habentem pedum decem. Si in planum, non minorem quàm pedum septem. Quòd Strabo ipse uiderit quicquid est habitabilis, iuxta longitudinem quidem ab Armenia usque ad Sardiniam. Iuxta latitudinem uero à mari Euxino usque ad Aethiopiæ terminos. Quòd uisus quamuis in cæteris auditu præstet, ad scientiam tamen capeffendam eo longe est inferior, scilicet permulta quæ in geographia traduntur, auditu scimus.

Quòd iuxta Strabonis sententiam, latitudo habitabilis terminatur magnitudine meridiani, qui per Cinamomiferam, & per Meroën & Syenen et Alexandriam & Rhodum & Byzantium & Boristhenem ducitur, ac parallelo per Hyberniam Britannig insulam. Porrò latitudo, magnitudine paralleli qui per columnas describitur & Siciliam & Peloponnesum & Rhodum & Cyprum & sinum Issicum & Armeniam, & per mediam Mediam, & quod deinceps est situm, dorsum montanum usque ad mare Indicum. Est autem figura hæc chlamydis specie, habetq̃ latus australe latum, septentrionale angustum, orientale uero æquale occiduo. Quòd Artabra, lacus sit Hispaniæ e regione Cassiteridum. Quòd iuxta Strabonis sententiam, latus Mauritanix occiduum, adiacens oceano, initium sumit à Columnis, inde tendens ad ortum & austrum, finit in meridianum qui per Carthaginem describitur, & Cinamomiferæ parallelus est. Hic secundum Ptolemæum ab occiduo termino, iuxta longitudinem partibus triginta quatuor & quadrante distat. Quòd occidua pars Pyrenes, occidux parti Britannix uersus austrum sit opposita.

Quòd Europa præ cæteris multiplicem formam habeat, Africa uero simplicem, Asia inter utranq̃ mediam. Id autem sit propter litora. Quòd fretum prope Columnas, latitudinem habeat stadiorum septuaginta, qua parte angustissimum est. Longitudinem uero stadiorum centum uiginti. Quòd mare Ibericum terminos habet, ab austro quidem litus Africae usque ad Carthaginem, à septentrione uero ipsius Hispaniæ regionem maritimam & Gallix, usque ad Siciliam. Porrò Siciliae, quod Italiae adiacet, fretum, stadiorum est septem. Quod autem Syrta minori, mille quingentorum. Et à Gadibus usque ad Siciliam, per medium pelagus, quæ per Rhodum describitur & sinum Issicum linea, stad. continet duodecim millia. Latitudo uero huius pelagi maxima, à Massilia scilicet usque Sisarem fluuium Africae, stad. est quinque millium.

Quòd Iberico mari uersus austrum adiacens pelagus partim uocatur Africa cum, partim Sardoum, partim Tyrrenū. Quòd sinus Ionij longitudo stad. sit quinque millium, latitudo mille ducentorum. Quòd à Pachino in Cretam usque & à parte occidua usque ad Tænarum Peloponnesi, interuallum sit æquale, stad. autem quatuor millium & quingentorum. Quòd Myrtoum mare mediū iacet inter Cretam & Atticam & Argiam, latitudinem habes maximam ab Attica stadiorū quatuor milliū ducentorū, longitudinē minus quàm duplam. In hoc insule iacent, Cythera, Calauria, Argiua, item è Cycladibus nonnullæ. Huic contiguum est, partim Aegæū pelagus unā cum sinu Nigro & Hellesponto, partim Icarium & Carpathiū usq̃ ad Rhodū & Cretam & Cyprum. Cæterū Asiaticum pelagus, Cycladas insulas habet & Sporadas, & quæ ante Cariam & Ioniam & Aeolida usque ad Troadem sitæ sunt. Item quæ ante Hellada & Macedoniam ab Eubœa usque ad Imbrum & Samothracen. Quòd freta duo
alter

alterum Gadibus adiacens, alterum Abido, septenūm stad. sunt. Et quòd iuxta Byzantiū est, stadiorum quatuor. Quòd duæ sunt Corcyrae, altera Phæacū contra Buthrotum, altera Mellina, contra ostia Drillonis fluuij uersus occasum & boream. Est autem hæc in sinu Ionio. Quòd Europa tum sapientiæ, tum artis ad uitam ciuilem idoneæ plurimum teneat: uelut Græci sunt & Macedones & Romani. Habet etiam per montanas regiones, gentem pugnacem. Et in agro campestri ferax est, ac fructibus abundat. Inter cæteras itaque partes terræ, tum ob has uirtutes, tum ob metallorum copiam optima sanè est. Quòd Ligures nō sint è gente Gallica, similes tamen illi genere uitæ. Incolunt alpium regionem quæ Apennino cōiuncta est. Partē etiam ipsius Apennini tenēt. Quòd Italiam efficiant peninsulam, partim mare Tyrrenum initium sumens à Ligustico, partim Ausonium & Adriaticū. Quòd iuxta Hipparchi sententiam, cæli pars una, id est trecentesima sexagesima totius circuli maximi portio, stadia continet in terra septuaginta.

LIBRI TERTII.

VO D Hispaniæ longitudo stadiorum sit sex millium: latitudo autem maxima, quinque milliū. Huius magna pars, cum primis uero quæ ad septentrionem iacet, aspera est, & terram habet tenuem, acerbam, paucos fructus ferentem, & gelu rigidam. Cæterum australis pars, & maxime quæ extra columnas est sita, optima est, & beatam habitationem præbet. Quòd & Hispaniæ & Galliæ pars angustior iuxta Pyrenen sit. Nam in his locis duos sinus efficiunt, hinc oceanus, illinc quod intra terras est mare. Quòd extrema Hispaniæ uersus occasum ad Sacrum promontoriū, ultra terminos Africæ procumbunt, stad. mille quingentis. Et nauis simile est promontorium ipsum, circa setres exiguas habens insulas, è quibus una naualis rostri, reliquæ aurium eminentium effigiem præ se ferunt. Quòd Anas flu. & Tagus, ex orientali parte facta eruptione, egrediuntur: hic in occidentum oceanum, ille uero ad austrum à Sacro promontorio. Cæterū quæ inter hæc duo flumina interiaceret regio Sacrumq; promontorium continet, mediocriter fœlix est: quæ uero deinceps uersus interius mare sita est, si uel ad uniuersam habitabilem conferat ur, nulla est inferior, siue eorum, quæ terra producit, bonorum fœlicitate, siue quæ ipsum mare. Hanc Betis flu. perlabitur, ab ortu erumpens, appellaturq; Betica. Incolunt eam Turdetani sapiētissimi Hispanorū. Hi grāmaticen habebant & poëtas & historicos, ut affirmabāt Strabonis tempore, è sex annorū millibus. Sed & ceteri Hispani non una lingua utentes, grāmaticis artibus utuntur, pro suo idiomate singuli. Quòd Gades à Beticæ litore distent stad. septingentis quinquaginta. Quòd Beticam incolentes Hispani, *εναχίους* siue æstuaría uocare cōsueuerint cōualles marinis aquis refertas, & instar fluuiorū in mediterranea nauigationē præbētes. Quòd à Sacro promontorio ad ostia Anæ fluuij milliaria sunt sexaginta. Hinc ad Betis ostiū, centū. Inde ad Gades usq; septuaginta. Quòd per Beticā magnæ sint urbes, Corduba, Gaditana, Hispalis, Italica, Ilipa, Astina, Carmon, Obulco, & Apetna, & Vrso, & Tucis, & Iulia, & Aegna & Munda, ubi liberi Pompeij fuerūt expugnati. Cæterū omnes illæ à Corduba non

longe absunt. Quòd è Pompeij filijs, Cn. deuictus in Carteiam fugerit, ibiq; obruncatus est, Sextus autem è Corduba seruatus, paulò post in Siciliam appulit, quam ubi ad rebellandum sollicitasset, inde in Africam fugiens nauigauit Miletum, captusq; ab Antonianis ductoribus illic & ipse interiit. Quòd Betis magnis nauigijs, in mediterranea & usque ad Hispalim per stadia quingenta aduerso flumine nauigatur. Sunt autem circa ripas eius metalla, tum alia, tum argenti plurimū. Quòd per æstuaría uniuersa ferè Betica nauigabilis sit. Quòd circa Hispaniam ad Sardiniam usque Etesia in interiore mari Euri efficiuntur.

Quòd in uniuersa Hispania perniciosarum bestiarum raritas sit, præterquã terras effodientium cuniculorum, quos aliqui hiberidas appellant. Plantis enim & sementis calamitatem inferunt, radices esitantes. Idem fit usq; ad Massiliam atq; nonnullas circūiacentes insulas. Quòd tantæ fuerunt diuitiæ Hispanorum Turditaniam incolentium, ut Carthaginenses qui sub Barca militabant, dolijs ac phialis argenteis utentes deprehenderint. Quòd Lusitania scelix adeo sit, atque auri ramentis abundet. Quòd septentrionale maxime Hispaniæ promontorium, Nerium appelletur. Quòd Carthago noua Hispaniæ, super interiore mari sita, ædificium sit Asdrubalis eius qui Barcæ genitori successit.

Quòd Hispania fermè tota, omnis generis, maxime uero auri & argenti metalla habeat. Quòd stadijs uigintiquatuor à Carthagine abest insula, à scombris qui illic capiuntur Scombraria dicta, è quibus optimum garum præparatur. Quòd ex aduerso ostiorum Iberi fluuij uersus austrum, Baleares sint sitæ, non contemnendæ insulæ, à quibus mare dictum est Balearicum. Græci appellant Gymnesias. Cantabri uero insignis est gens Hispaniæ, à qua oceanus Cantabricus est dictus. Quòd in Hispania castores multi gignuntur, sed non habet eandem uim castorium cum pontico. Quemadmodum etiam æs Cyprium solum Cadmiæ lapidem fert & uitreolum & spodium. Item Celtiberorum equi cum sint subalbidî, ubi in exteriorem Hispaniã traducti fuerint, colorem mutare dicuntur. Quòd Cantabri & qui hisce sunt finitimi, urina lauantur, quæ ad uelutastatē usq; in cisternis seruata sit. Eadem tum ipsi tum eorū uxores dentes abstergunt. Quòd Vettiones cum primū castra Romanorum ingressi, quosdam Centuriones deambulationis gratia uiam deflectere cernerēt, insanire homines suspicati, ac proinde ijs præcedentes uiam ad tabernacula monstrabant, perinde ac fixos in quiete manere, aut pugnare necessarium arbitrarētur. Tam feris illi atq; immansuetis moribus fuerunt. Præterea autem ipsorum mulieres ornatus gratia gestabant ferrea monilia collo circūdata, coruos ferreos habentia qui ante frontem longius procumbentes, supra uerticem erant reflexi. Ad hos coruos cum uellent, attrahebant uelum, ut prætentum faciei ipsam tegeret. Et hunc putabant ornatum esse. Alias aiunt tympanulum circūiectum habere ad ceruicem, rotundum, adstringens caput ipsum usque ad auriculas, in altum uero latumq; paulatim supinatū. Alias uero priorem comam adeo expilare, ut plus quàm facies pateat. Alias rursus stilo pedali imposito, atq; in sublime erecto, cæsariem illi circumtexere, deinde nigricante pileo exornare. Ultra hæc, quæ sanè uera esse constat, permulta alia uisa sunt, quædam etiam afficta, de omnibus cōmuniter Hispaniæ nationibus, potissimum uero de ijs qui uersus boream iacent, nō solum de ipsorū fortitudine, sed & de crudelitate & ferocia. Siquidem matres filios occiderunt prius quàm in bello

caperentur. Et puer quispiã, cū parentes & germani & captiui uinculis astricti iace-
 rent, nacto cultro eos omnes interfecit, id scilicet iubente patre. Idem fecit mulier de
 ijs qui secum capti fuerant. Alius intra societatem ebriorū inuitatus, supra rogam
 sese coniecit. Hæc autem & Celtæ & Scythæ & Thraces faciunt. Quòd à Cal-
 pe & Betis ostio Gades distant stad. septingentis quinquaginta. Est autē insula exi-
 gua, latitudine stadij unius, longitudine centū. Huius incolæ è mercatura ditissimi
 sunt. Quòd Polybius fontem ait esse in Gadibus, aquis idoneis potioni, cui cō-
 trā q̄ mari aliquid euenit. Nam cum illud augetur, tum ipse deficit: cum uero re-
 fluit, completur. Causam adferunt, quod spiritus qui è fundo in superficiem & su-
 pernas terræ partes excurrit, dum mari scilicet accedente, terra ipsa undis operitur,
 prohibetur à solito egressu: atq; ad interna reuersus fontis meatus obturat, & aque
 defectum efficit. Ea deinde iterum nudata, directos meatus agens spiritus, fontis
 uenas usque adeo liberat, ut facile & ubertim scateat. Hanc causam Strabo non ap-
 probans, aliam adfert. Quòd sit credibile, ut uenæ aliquæ fontis, ab inundatione
 foris humectatæ laxentur, & aquis in obliquū magis effusionem præstent, quàm
 per pristinum alueum in fontem retundant. Deinde, ut ait Athenodorus, in inspira-
 tioni & expirationi perquam simile uidetur quod circa aquarum accessus & recessus
 accedit, ut sint fluentes aquæ per alios meatus naturalem fluxum in terræ su-
 superficiem habentes: quorum meatum orificia appellamus fontes. Rursus per
 alios meatus ad maris fundum cōtrahuntur, ipsumq; attollentes, ut inundet (quo
 momēto exspiratio fit) propriū alueum relinquūt. Mox ad eundē redeunt, cum &
 illud abít rursus. Quòd Posidonius ait, oceanī motum syderis circuitū subire.
 Diurnum quidem, solis ortum & occasum: menstruum uero, lunæ uarium
 lumen: annum autem, solis conuersiones. Atque in singulos quidem dies ad lu-
 næ cōscensum uariat, quòque tempore illa unius signi magnitudine horizontem
 excedit, mare intumescere incipit, et in terras accedere, quoad ipsa mediū cæli teneat.
 Rursus inclinante sydere, retrocedit paulatim, donec signo uno horizontem occi-
 duum excesserit, quo momento prorsus decrescit mare. Deinde in eadem constan-
 tia manet oceanus quousq; luna sub occasum demersa, rursus sub terra unius signi
 interuallo ab horizonte distiterit. Quando, eodem modo quo prius ascendit, do-
 nec sub tellure in imo cæli sit. Inderedit, donec ea in ortum progressa uno signo ab
 horizonte abfuerit. tum enim consistit donec supra horizontem signi altitudine
 eleuetur luna. Atq; ad hūc modum singulis id diebus ab æterno peragitur. Men-
 struus uero motus ita fit: Intenduntur aquarum incrementa decrementaq; quo-
 ties soli iuncta aut cum plena lumine fuerit. Remittuntur dum æqua portione fue-
 rit secta, & crescente ea & decrescente. Annuus ita fit: Circa utranq; solis conuersio-
 nem incrementa & decrementa intenduntur, circa æquinocetium utrunque remit-
 tuntur maxime. Istud fit perpetuo. Rursus autem, dum luna in tropicis signis
 uersatur, inæqualitas apparet accessus atq; recessus, tum celeritate tum multitudine
 inundationum. In æquinocetialibus & æqualitas est & ordo constantior. In cæte-
 ris medio inter hæc modo.

V O' D non omnium Gallorum una sit lingua aut reipubl. forma. Quòd Alpes à Ligustico mari initio sumpto usq; ad Rheni ostia procurrūt. Quòd Cemmenus mons, Pyrene monti ad rectos angulos est situs, longitudinem habens circiter stad. duo millia & desinit prope Lugdunum urbem, uersus ortum. Qui à Pyrene et monte Cemmeno uersus Boream habitant usq; ad oceanum, Aquitani dicti, disterminantur à Lugdunensi Gallia Ligeri flumine. Quòd uniuersa ferè Gallia fluminibus permeatur. Sunt autē tam apposite sita ea flumina, ut onera mercium ab oceano in mediterraneū & ab hoc uicissim in oceanum transferri possint, paucis quibusdam exceptis locis per quæ itinere terrestri portantur. Est autē Gallia hominibus abundantissima, & rerum ferax. Circa Narbonem uero atq; ipsius oram maritimam usq; ad Cemmenos montes oleis consita est. Quæ ad septentrionē progreditur, ea paulatim ne uites quidem alere potest. Quòd Narbonensis Gallia parallelogrammi formam habeat, cuius opposita duo latera efficiunt, & mare quod meridiem uersus iacet, & mons Cēmenus ad alpes usq;. Reliqua duo, Pyrene monte atq; alpibus constituuntur. Diuiditur autem Narbonensis regio ab Italia flumine Varo: ab Hispania, templo Pyreneæ Veneris. Et est quæ inter Aphrodysiū & Vari fluminis ostia interiacet regio maritima, stad. duorum millium septingentorum. Quòd Mafsilia urbs Græca tanta fuerit temperantia & mediocritate, ut legem haberet ne dos maxima aureos centum, uestitus quinq; excederet. Et mulierum ornatus ut totidem esset aureorum. In oratione uero ac philosophiæ studio eousq; exercuerunt sese, ut qui Romani disciplinarum amore tenebantur nō Athenas sed Mafsiliam proficiscerentur. Hæc urbs Phocensium est colonia. Quòd inter Narbonem & Aphrodysiū promontoriū ē Pyrene Rhusæna flu. exeat, iuxta quem lacus est, & ager subtus aquosus, paululū supra mare, salinis refertus. Is effosiles habet Cestrias pisces. Nam ubi quis duos aut tres foderit pedes, & in limosam aquam demiserit fusciam, piscem eximiæ magnitudinis fixum penetrat. limo anguillarū instar alitur. Quòd inter Mafsiliam & Rhodani flu. ostia iacet campus, à mari distans stad. centū. tantus etiam diameter ipsius est, cum formam circuli habeat. Is ab euentu appellatur petrosus, lapidibus qui manus implere possint plenissimus, sub quibus gramen exoritur quod pabuli ubertatem pecoribus suppeditat. In medio salæ scatent aquæ salisq; uis magna. Dicit igitur Aristoteles lapides eos, à terræ motibus quos brastos, id est ebullientes appellāt, in plana eiectos, ad concaua loca prolapsos fuisse. Posidonius uero, cum lacus esset, congelatum cum fluctuatione in plures lapides dispersum fuisse, sicut fluuiatilem glaream & litoreos lapillos. Neesse enim est, ita congregatos lapides non per seipsos consistere, uel ex humiditate compactos ingentibus ē saxis per tot fragmenta disruptis, fuisse discretos. Quòd Salies inter Rhodanum & Druentiam amnes habitant, per quingenta stadia. Quòd Galatæ qui Cappadociæ adiacent Gallorum sint coloni.

Quòd in Aquitania Gallia quam habent Tarbelli, aurifodinæ sint præstantissimæ. nam in scrobibus paululum defossis, ad manus mensuram auri crustæ reperiuntur, parux interdum purgationis indigentes. In reliquis autem frustra & glebulæ, quæ & ipsæ non magnum habent opificium. Interior autem & montana pars, tellurem longe præstantiorem habet. Quòd uniuersa natio eorum

hom

hominum qui Galli nunc & Galatæ appellantur, Martis studio flagrante est animo, strenuôque & celeri ad conferenda prælia, magis tamen equestri pugna nobis le, adeoque optimum hi equitatum Romanis suppeditant. Alioqui mente candida est & simplici, & ab improbis moribus abhorrente. Itaque ut ad bellum coeant, facile laceffuntur, utpote laborum osores, & faciliter item domantur subiuganturque. Sunt autem Hispanis ob magnitudinē corporum robustiores, magis tamen qui oceanum accolunt. Cæterum bella gerentes, non multo tempore resistunt. Nam aduersus Rom. post Hispaniam belligerari cœperunt, priores tamen fuere subiugati. Hispani uero non uniuersis uiribus sicut Galli, neque uno in loco depugnabāt, sed in locis multis, inque alijs alijs, atque alio tempore. quapropter difficiliter subdi potuerunt.

Quod è Gallis qui Belgæ uocantur fortissimi sunt, & in quindecim nationes diuisi. Habitant autem inter Rhenum & Ligerim, scilicet ad oceanum domos habentes. Hi Germanis sunt uicini, ac reliqua uiuendi norma similes. Apud eos tanta est mulierum fecunditas ut circiter triginta millia censeretur Belgarum multitudo qui arma ferre possent. Sagis uestiuntur, ac comas nutriunt, dormiunt humi, uescuntur carnibus & potu lactis. Eorum regio sues & oues alit. Pro tunicis gestant scissos cum manicis amictus, uix pudenda natésque uelantes. Lana quidem aspera, cæterum oblongis uillis, è qua hirsuta texunt sagula. Hanc uniuersæ Italiæ per mercatus suppeditant, quemadmodum etiam suilla salisamenta. Armatura, gladius longus à dextro latere suspensus. Clypeus oblongus, hastæ ad proportionem, & Meris peltæ quoddam genus. Est etiam illis sparo similis fustis, qui non è salarica sed è manu mittitur, certiozem ictum infligens quàm telum, quo potissimum ad aucupia utuntur. Sues in agris uersantur, proceritate, robore, celeritateque præstantes. Periculum est ab ijs insueto cuiuspiam accedenti, non minus quàm à lupis.

Quod apud omnes Celtas tria hominum genera passim sint in honore, Bardi scilicet qui laudationibus rebusque poëticis student: & Vates, qui sacrificiorum causarumque naturalium curæ sunt dediti: & Druidæ, qui præter causarum naturalium studia etiam moralem philosophiam exercent. Hi omnium iustissimi censentur. Immortales animas esse, & mundum, afferunt, superaturos aliquando aquam & ignem. Simplicitati ipsorum atque animositati multum imprudentiæ & superbiæ coniunctum est, & ornamentorum studium ingens. Etenim aurum gestant, circa collum quidem torques, manibus autem & lacertis armillas. Principibus uestes sunt auropictæ. Victores, intolerabiles sunt, deuicti uero, attoniti.

Quod in oceano ex aduerso ostiorum Ligeris fl. insula est exigua non longe in pelago sita, in qua habitant Samnitum mulieres, Bacchi numine afflatæ, Deum placantes. Virum insulam ingredi fas non est. Mulieres traicientes ex insula uiris miscentur, inde redeunt.

Quod Galli omnes sint contentiosi, neque turpe putatur apud eos, uigentibus annis, adolescentibus non parcere. Exercentur, ne sint crassi, neque uentre promisso. Quisquis iuuenis zonæ mensuram excedit, eum multari aiunt.

Quod magna pars Britanniae maioris campestris sit & arbutis plena. habet & montes nonnullos. Est autem frumenti ferax tellus & pecorum. Item metallorum auri, argenti, & ferri. Pelles itidem & mancipia, canesque uenationi aptissimos hæc suppeditat. His canibus Galli etiam ad bella utuntur. Sunt autem Britannii statura proceri, moribus autem simplicioribus ac barbaris magis quàm Galli. Vnde fit ut

nonnulli ex ipsis abundantes lacte, ob imperitiam caseum non conficiant. Cœ-
lendorum insuper hortorum & ruris operum imperiti sunt. Vrbes ipsorum, ne-
mora sunt. Latissimos enim circos deiectis obstruunt arboribus, ubi constructis
tugurijs & ipsi pariter & armenta, non multo tempore stabulantur. Aër ipsis
magis pluuius quàm niuosus est. Per serenitates nebula ita multum temporis
occupat, ut die tota tribus tantum aut quatuor horis circa meridiem ipsum aspici-
ant solem.

Quòd diuus Cæsar in Britanniam bis traiecerit, nulla re magni-
fice gesta. Naues enim male sunt afflictæ, atque interiire permultæ, quòd un-
darum recessus per plenam lunam magnum incrementum accepisset. Victorijs
illic duabus est potitus, traiectis solum duobus militum ordinibus: ac prædam
reportauit immensam. Cæterum sub Augusto prorsus tributarij Rom. sunt fa-
cti.

Quòd qui Hyberniam insulam colunt Britanni syluestres sunt, & An-
thropophagi, herbarumq; manducantes, defunctosq; parentes edunt. Atq; palam
hi mulieribus miscentur, tum cæteris, tum matribus etiam. Quòd Pytheas,
quanquam nonnulla de Thule exponens, sit mentitus, traditionem tamen eam
quæ ad mathematicam rationem attinet bene accommodauit. Dicit autem, man-
suetorum fructuum & animalium aut non feracem esse, aut raram. Incolas mi-
lio, alijsq; holeribus & fructibus radicibusq; ali. Frumentum illic exiguum nasci-
tur.

Quòd ex iisdem Liguriæ locis Alpes & Apenninus initiũ habent. Aiunt
quoque, Liguriæ montes materiæ lignæ adeo feraces esse, ut inueniãtur arbores
octo pedum crassitudine habentes diametrum. Montes hi præalti sunt & abrupti.

Quòd Ligures uino utantur apud se nato, picato, austeroq;. Frequens etiam
apud eos lingurium est, quod alij electrum appellant. Quòd inter Ligures &
Mafsiliam Salyes habitãt, gens maritima, alpesq; mari uicinas tenens. Aiunt maxi-
mam altitudinem illorum montium, stadiorũ esse centum, ac totidem descensum.

Quòd ex Alpibus fluant Rhenus, Danubius, Padus, & Rhodanus.

Quòd Padus, omnium totius Europe fluminũ, uno Danubio excepto, ma-
ximus in mare erumpit. Quòd circa Alpes & occiduam Italiæ partem, præ-
ter modum difficilis & præceps uia sit, ut si quis uel pusillum labatur, periculum sit
ne in profundissimas deferatur ualles. Quæ loca Cæsar ingenti sumptu instruxit,
& quantum licuit, fecit latiora. Sed & aliud paradoxũ habet hæc regio. Tabulæ cry-
stalli maxime è summis uerticibus abruptæ, prætereuntes interimere solebant.

Quòd Strabo geographus sub Nerone floruit Ro. imperatore. Quòd
Alpes peculiaris cuiusdam formæ gignunt beluam, habitu quidem ad cerui statu-
ram, collo duntaxat & uillis exceptis, quibus capro perquam est similis, ac sub
mento carnis globum gerit palmi magnitudine, capillosum, crassitudinem caudæ
pulli equini habentem.

Quòd Polybius ait iuxta Aquileiam aurifodinas
fuisse inuentas natura adeo excellenti, ut cum à superficie terræ ad duos pedes solũ
detraxeris, fossile confestim aurum inuenias, fossam autem non plusquam pedum
esse quindecim. Aurum ipsum partim per se purum esse, fabæ aut lupini mole, octas-
ua tantum parte decocta, partim pluscula indigere concoctione, alioqui ualde
utile.

IN STRABONEM.

LIBRI QVINTI.

V O D Italia olim dicta sit ea regio, quę continetur magna nunc Gre-
 cia dicta & Iapygia & sinu Posidoniæ. Postmodum ob foelicitate
 tem nominis obtinuit, ut ad Varum usq; flu. & sinum Adriaticum
 atq; ad Alpes Italia appelletur. Quod inferior Alpiū pars cur-
 ua sit & sinuosa, concauitates in Italiam uersas habens. Ipsi-
 us sinus partes medię ad Salassos existunt. Extrema conuersionem habent, hinc quidem
 usque ad sinus Adriatici ultimas oras, hinc uero ad maritimam Ligurum regio-
 nem Genuam usq; emporium Ligusticum, quā rupes Apennini Alpibus coniun-
 guntur. Quod e nostro mari solius Adriatici sinus maritima ora, similem ocea-
 no affectionem sustinet, inundationibus quotidie crescens & decrescens. Vnde
 campi illius maior pars marinis aquis plena stagnat, fossisq; & aggeribus, sicut in
 ferio Aegyptus, inædificata est, partimq; exiccatur, & rusticorum cultu fructuosa
 est, partim nauigationibus est commoda. Urbium alię insularum modo cingun-
 tur, alię quadā ex parte alluuntur. Quod qui circa Rhauennam est aër purissi-
 mus sit ac saluberrimus. Huius causa est tum maris inundationes, tum ipsius Padis
 alluiones, quibus uniuersa cœnoscitas expurgatur. Idem in Alexandria fit, ubi Ni-
 li ascensus paludis tetrum odorem qui e cœno nascitur propulsat. Quod Rha-
 uennę paludes uites efficiant fertilissimas, cito maturescens. Cæterum annis
 quinq; uetustate intereunt. Quod Adria urbs fuerit in intimo sinu Adriatico,
 à qua mare ita sit appellatum. fuit autem celeberrima quondā. Quod post Ti-
 maum, qui in intimo sinu est Adria, Istrorum litus est Polam usq; cuius etiam me-
 minit Callimachus, ἄταρ κείνων γλώσσας ἐνόμωκε πύλας. Est autem Colchorū edificium.
 Et Absyrtides insulæ Polæ adiacent. Quod Liguria in ipsis Apennini mon-
 tibus sit sita, inter Galliam & Hetruriam. Est autem petrosa & aspera.

Quod Hetrurię natio, pars Italię, initium sumit à Ligurię sinibus usque ad
 flu. Tyberim. Hi super mari habitantes campos tenent ab Apenninis monti-
 bus initium trahentes. Ab hac mare quod adiacet Hetruscū uocatur. Quod
 ex Apenninis montibus Tyberis effluit, & pluribus annibus augetur, & partim
 per Hetruriam excurrens ipsam deinceps determinat, primum ab ea Umbriam di-
 uidens, postea Sabinos & Latinos qui Romę uicini sunt, usque ad oram ma-
 ritimam. Adiacent quodammodo flumini & Hetruscis iuxta latitudinem, at si-
 bi mutuo iuxta latitudinem locati sunt. Tendunt ad eos Apennini montes qui
 iuxta Adriam sunt. Quod Latinorum regio, inter oram maritimam, quę
 est ab Hostia usque ad Sinuessam urbem & Sabinos, est sita. Cæterum Hostia
 urbis Romę nauale est, qua Tyberis in mare exit. Extenditur autem in longum
 usque ad Campaniam, & Samnites. Quod Tyrrheni (Romani uocant He-
 truscos) appellati sunt à Tyrrheno Atyos filio, eius qui e Lydia colonos in hanc
 regionem misit. Cum enim Mæonia fame premeretur, Atyos qui tum impe-
 rabat, ab Hercule ex Omphale oriundus, alterum e filijs Lydum nomine apud
 se retinere coactus est, à quo postmodum natio Lydia est appellata: alterum
 Tyrrhenum, cum magna parte populi dimittere. Is profectus hanc oram est
 ingressus, quę de suo nomine Tyrrhenia fuit appellata. Quod Hetrusci ce-
 lebres extiterint, ac permulta gesserint insigniter, tum alia, tum quod Gallos qui

Romam sub Camillo ceperant, circa Sabinos occurrentes, debellarint, & quam illi à Romanis uolentibus pecuniam acceperant, eam pro redemptione captiuorum ab inuitis extorserunt. Quòd apud Homerum Thessalia, Argos Pelasgicum sit appellata, inter eruptiones Penei & Thermopylas usq; ad Pindi montanum tractum, quòd ijs locis imperarint Pelasgi. Et Iouem Dodonæum Homerus appellat,

Ζὺ ἀνὰ Δωδωνᾶν τελασγικῆ.

Rex ô Iuppiter Dodonæ Pelasgice.

Pleriq; etiam Epiroticas gentes, Pelasgicas appellauere, tanquam illuc usque Pelasgorum imperium tenderet. Et habitantibus Troadem Cilicibus finitimos Homerus Pelasgos appellat inquiring,

ἑπιόθοος δ' ἄγε φύλα τελασγῶν ἀγχισιμῶρων.

Hippothus duxit sæuos per tela Pelasgos. Quòd Pelasgi ab Atheniensibus *τελαργοί*, id est ciconie fuerint appellati, quòd erroneus essent atq; more auium quòd fors uocaret huc atq; illuc cōmearent. Quòd longitudo Hetrurie maxima, ab oppido Lunæ usq; ad Hostiā stadiorum est duorum milliū quingentorū, latitudo per montana dimidio minor. Est autē Luna exiguū oppidū, portumq; habet maximū et pulcherrimū. Item fodinas habet lapidis uarij, albi, subglauci, è quo Romæ pauimenta atq; templa ornātur pulcherrime. Græci hunc portum Lunæ appellāt.

Quòd à Luna Pisas usq; plura sunt q̄ quadringenta stadia. Ceterū Pisæ à Pisanijs Peloponnesi condite fuerunt. Hi sub Nestore militantes in reditu aberrarūt, atq; has Pisas condiderunt. Quòd Strabo uiderit ferrum quod ex Aethalia portatur, insula Cyrno uicina. Id cum in eius insulæ fornacibus coquitur, in massam compingi nequit, quare à fodiētib; illico in terram portatur. Illud admiratione dignum habet insula. Insuper hoc habet, ut exhausta fossionibus loca post tempus iterum plena cernantur: sicut de Rhodi platamonibus & de Pari insulæ marmore est proditum. Item de salibus apud Indos. Quòd Cygnos insula à Romanis dicta sit Corsica, habitatur maligne, aspera scilicet, & pluribus in locis non accessibilis prorsus. Vnde qui eius montes tenent, ex latrocinijjs uitam degentes ipsas immanitate beluas superant. Qui ex ipsis capti in seruitutem trahuntur, aut uitam non tolerant, aut emptoribus sunt inutiles. Longitudo insulæ milliaria continet centum sexaginta, latitudo septuaginta. Sardinia longitudo, stadiorum est ducentorum uiginti, latitudo, nonaginta sex. Cæterum Sardinia, partem terræ non exiguam habet asperam, partem tamen profundam, fructuūque & præcipue tritici feracem. Porrò quæ loca apud eos sunt fertilia, ea æstate morbida sunt & pestilentia obnoxia.

Quod in Sardinia nascuntur arietes qui pro lana pilum caprinum habent, Musmonas uocant incolæ. Horum se pellibus thoracis modo muniunt. In pugnis pelta utuntur & pugione. Quòd è Sardinia usque ad id quod aduersus Africam est mare milliaria sunt trecenta. Quòd in oppido Cosfarum Thynnorum specula est. Thynnus enim non modo glandes uerum etiam purpuras ab exteriori mari initium sumens usque ad Sardiniam, pro-

I N S T R A B O N E M .

pe terram persequitur. Quòd non longe à Roma lacus sint , piscibus alendis optimi, è quibus typhæ, papyrus & panicula Romam usqueportatur.

Quòd Aeneas Anchisæ è Troia Laurentum applicans, prope Tyberis ostia paulum supra mare, circiter quatuor & uiginti stadia scilicet, ædificauit oppidū Albam. Aduentante autem Latino rege Aboriginum, qui tunc loca ubi nunc Roma est incolebant, inter ipsum atque Aeneam societas inita aduersus uicinos Rutulos, qui per id tempus Ardeam tenebant. Distat autem ab Ardea Roma stadijs centum quadraginta. Victor autem Aeneam in affinitatem accepit. Inde rursus pugnam conferentibus Rutulis, Latinus cecidit. Ipsi ab Aenea subiugati sunt. Atque inde Aeneas eius loci imperium adeptus, suos etiam Latinos appellauit. Post hæc annis quadringentis, Amulij ac fratris Numitoris facta memoriæ sunt prodita. Hi ab Aenea hoc modo descendere: Vterque ab Ascanij prognatis per successionem, Albæ regnum acceperunt. Cæterum iunior Amulius, natu maiore supplantato, regnum inuaserat solus. Et cum Numitori filius esset ac filia, filium quidem inter uenandum insidijs obtruncat, filiam uero ut spem illi proliis interciperet, Vestæ sacerdotem constituit, seruandæ uirginitatis gratia. Hanc Rheam Syluiam uocant. Corruptam postea deprehendens, gemellis partu editis, Syluiam quidem coniecit in carcerem, fratri gratiam tribuens, pueros uero ritu patrio in Tyberim exposuit. Fabulantur itaque à Marte genitos, expositos autem à lupa lactante uisos esse, ac Faustulum quendam loci illius subulcum sublatos educasse, appellasseque alterum Romulum, Remum alterum. Hos ergo cum adoleuissent in Amulium eiusque liberos impetum fecisse. Quibus extinctis, ac regno Numitori restituto, domum reuersos Romam condidisse, in locis, non quidem arbitrio delectis & idoneis, sed necessitate oblati. Neque enim solum munus, neque agrum circumiacentem condendæ ciuitati satis fertilem habebant, neque mortales ad habitandum abunde conuenientes. Qui enim ea loca tenebant, seorsim habitabant, urbis ædificandæ mœnibus propinqui, neque Albanorum imperio subditi. Erant autem Collatia, Antennæ, Fidenæ, Lauinium, aliæq; huius generis urbes, tunc quidem oppidula, nunc autem uici & priuata quorundam ædificia, stadijs triginta aut paulo pluribus à Roma distantia. Orta autem seditione, inter ædificanda mœnia, Remum occisum fuisse tradunt. Urbe condita, Romulus mortales conuenas aggregat, sacrum quendam locum Asylum aperiens inter collem & Capitoliū, quò perfugientes finitimos ciuitate donatos designat. Quibus cum connubia adipisci nequiret, Neptuno sacrum equestre uulgat certamen, quod etiam num conficitur. Conuenientibus permultis, maxima ex parte Sabinis, edicit ut cælibes cuncti uirgines eò profectas rapiant. Inde T. Tatiū Curiū rex iniuriam hanc armis uindicaturus, in regni societate & ciuitatis cum Romulo conuenit. Cæso autem per dolū Tatio in urbe Lauinij, solus Romulus Quiritibus ita uolentibus imperiū tenuit. Post hunc regnauit Numa Pompilius, subditis ita iubentibus. Quòd ab Hostia Sinuessam usq; ora maritima Latiū dicitur, & in mediterranea tendit usq; in Campaniam & Samnites. Est autē tota beata atq; omniū rerum ferax, exceptis paucis quibusdam locis que palustria sunt & morbida. Quod Hostia urbs sit maritima, ac propter limum quē

Tyberis multis annibus refertus aggregat, importuosa. Cæterum onustas naues è propinquo excipiunt ministrantes scaphæ, in quas onera transferuntur. Ad hunc modum sursum nauigatur Romam usque ab Hostia distantem stadijs centum quinquaginta.

Quòd ex Hetruscis latrocinia in Græcos exercentibus, captos nonnullos Romanis dono remiserint Græci, incusatione simul adiuncta, quòd inique facerent, qui cum Græcorum essent coloni, & in foro Castoris ac Pollicis ædem locassent, quos seruatores suos esse crederent omnes, aduersus tamen ipsorum patriam prædones mitterent, atque id ita facerent, qui cæterorum mortaliū essent legum obseruantissimi. Romani, hoc audito nuntio, prædones coercuerunt.

Quòd in Latio mons est instar insulæ mari & paludibus clausus. Circeium uocant. Habet etiam Circes templum, & ostenditur Vlyssis quædam patera, quapropter quæ de Circe fabulis produntur, illic perhibentur gesta fuisse.

Quòd uia Appia à Roma Brundisiū usque sit strata. Quòd prisca Romani satius putarint esse, ut uiri moenibus essent propugnacula, quàm cōtra. Quapropter Romam non pro arbitrio electionis, sed pro necessitate in loco cōdidere, qui posset oppugnari facile.

Quòd Augustus Romanis sanxerit, ne altius septuaginta pedibus edificarent, præuidens nimirum id quod erat euenturum. Quòd cum Græci in edificijs fabricandis acuti maxime & solertes fuisse uideantur, cum pulchritudinem & munimentum ingeniose prospicerent, portusque & agri fertilitatem, Romani eos superarunt, tum stratis uiarum & aqueductibus, tum cloacis subterraneis ducendis.

Quòd prisca alijs rebus maioribus ac necessarijs magis occupati, urbis pulchritudinem neglexere, sed posterius magnam huc curam adhibuerunt.

Quòd Ancon Italiae urbs Syracusanorum est ædificium, qui Dionysij tyrannidem non sustinentes, fugere. Hæc portum habet. Quòd Romani Iunonem Cypram uocant, Cronon autem Saturnum.

Quòd Marfi & Peligni & Marrhucini & Feretani, circa Apenninum habitantes pugnacissimi sint, ac persæpe uirtutem suam ostenderint, ac primum quidem, dum sub Romanis degere recusarunt, deinde quando cum ipsis militiae societatem inierunt, postremo, cum & libertatem & ciuitatis communionem assequi uolentes repulsam passi descuerunt. Vnde Marficum bellum exarsit, quod ab ijs qui primi id coeperunt habuit nomen. Quo tempore Corfinium Pelignorum metropolim maritimam, cōmunem uniuersis Italis ciuitatem designantes, eamque translato nomine Italiam appellantes, cōtra pop. Roman. totius belli propugnaculum receptaculumque constituerunt: eo quæ in loco coss. atque imperatores creauere. Biennio itaque bellum protractum, donec à Romanis postulata impetrassent.

Quòd regio Campaniæ felicitate omnes facile superet, eaque propter Opicis & Ausonijs frequenter bellorum causa extiterit. Metropolim habet Capuam, quam tanquam caput ita appellarunt. nam capen uocant caput. Tradunt regionem hanc ter in anno feri: bis quidem zæa, deinde panico. Quædam etiam loca eius regionis quater oleribus seminari. Hic phalernum uinum nascitur quod optimum habetur.

Quòd Cumæ Italiae in hac Campania sitæ Græca ciuitas sit, Chalcidensium & Cumanorum antiquissimum ædificium. Hi inter se pepigere, ut horum quidem haberet nomen, illorum autem diceretur colonia. Quapropter etiamnum Cumæ appellantur, Chalcidensium tamen putatur colonia. Exercitus huius ductores

res fuere Hippocles Cumæus, & Megasthenes Chalcidensis.

Quòd post urbem Cumarum uersus austrum, Misenum est promontoriū, deinde Baiæ & aquæ calidæ, tum ad delicias, tum ad morbos sanandos cōmodissimæ. Vnde Romani baiam nutricem uocant, & baiulum: ob Baias, scilicet, qui locus est uoluptati ac delicijs aptissimus.

Quòd Dicæarchiam urbem, Romanorum aliqui Annibalis bello frequentes habitare incipientes, mutato nomine appellarint Puteolos. Portum habet manu factum: super urbem statim Vulcani forum imminet, campus ardentibus inclusus supercilijs, quæ uelut à fornacè exhalationes magno cum fremitu passim habent. Campus autem tracto sulphure est plenus.

Quòd circa Cumas, signa quædam necromantiæ ostenduntur, de qua in fabulis Odyssæ mentio fit, ueluti Styx, Acherusia lacus, Acheron, & lauacra calida loco Phlegetontis. Est etiã occulta fossa illic, committentes inter se meatus habens & oraculum: ad quod aduenæ noctu ingrediuntur & redeunt, ut non absimile sit quod de Cymmerijs apud Homerum scribitur. Eadem in Neapoli uisuntur, quæ his locis est uicina.

Quòd in Neapoli calida lauacra sint & sanitati & delicijs idonea, non inferiora ijs quæ apud Baias sunt, quamuis minora, multique è Romanis quietem & otium sectantes, Neapolim secedunt.

Quòd supra Neapolim mons est (Vesuuium appellant) amœnissimis agris circumhabitatus, solo excepto cacumine. Id magna ex parte habet planitiem, fructum omnino nullum ferentem. Et cineres in prospectu habet, cauernosâque monstrat antra, combustis ex petris ut color indicat, utpote quas ignis arrosit. Quare coniectura est, plagam istam prioribus annis ardere solitam, ignis crateras habuisse, inde cessante materia fuisse extinctam. Forte hanc fertilitatis, quæ circa locum est, causam dixeris. Sic de Catana proditum est, eiectum ab Æneis ignibus cinerem ea parte lætam uinetis tellurem effecisse. Habet enim pingue aliquid, & quæ igne excoquitur gleba, & quæ uberes affert fructus. Ac dum pingui abundat, ignis idonea fit materia, quemadmodum sulphureum omne. Deinde exhausto abundante succo, extincta atque in cinerem redacta, ad frugum procreationem apta redditur.

Quòd ante Picentium agrum, & Campaniam, ac sinum quem craterem appellant, qui duobus promontorijs finitur Miseno & Athenæo, insulæ sunt exiguæ, Pithecusæ, Capræ, Sirenussæ & Prochita.

Quòd iuxta Pindari sententiam, totus locus à Cumis in Siciliam usque ignitus sit, & profundas quasdam in unum coeuntes cauernas habeat. Quapropter & Ætna & Liparenfes insulæ & quæ Dicæarchiæ & Neapoli & Baijs adiacent loca, & Pithecusæ, talem habent naturam.

Quòd Timæus tradit, collem quempiam insularū quæ circa Neapolim sunt, per terræmotum ignem eiectasse, & quantum inter ipsum atq; mare fuerit in pelagus extrusisse, quodq; telluris in cinerem esset redactum euolasse in sublime, mox ubi stad. tribus per mare excurrisset, rediisse, eoq; recursum insulâ inundasse, ut ignis in ea extingueretur. ex hoc fragore qui continentem habitabant, è litore in Campaniam fugisse.

Quòd Campanis ob loci foelicitatem usuuenerit, ut totidem malis fruarentur ac bonis. Nam eousque deliciarum prouecti sunt, ut ad gladiatorum paria depugnantium conuiuas ad cœnam inuitarent, eorum nume-

rum pro cœnarum dignitate definiens. Cæterum ubi Hannibal in deditiōem eos suscepisset, exercitum eius in hyberna acceptum adeo uoluptatum illecebris effœminarunt, ut Hannibal dixerit, Victorem se periclitari ne hostilis præda fieret, qui milites uiros dedisset, mulieres reciperet. Eos postremum Romani in potestatem redactos, permultis calamitatibus affligerunt. Quòd post Campaniam Picentinorum sit maritima natio. Hi coloni sunt Picenorum qui Adriam colunt, à Romanis in hunc sinum Posidoniā deducti. Nunc sinus ipse Pæstanus nuncupatur: urbs quæ Posidonia prius, Pæstus uocatur, in medio sinu locata. Est autem morbosum oppidum ob circuniacentem fluuium atque paludes. Quòd iuxta Picentinos & Lucanos aqua sit, potui apta, in quā planta iniecta illico duratur in lapidem, seruato tamen pristino colore & figura.

L I B R I S E X T I.

Quòd ante sinum Posidoniā Leucosia sit insula, nomen ab una è Sirenibus sortita, quo tempore ob Vlyssē in profundum sese abiecerunt. Quòd post sinum Posidoniā uersus austrum alius sinus sit, ubi urbs Hela est, Phocensium ædificiū. Nostra ætas Eleam dicit. Ex hac Parmenides & Zeno ducunt originem, homines Pythagorici. Erat olim bonis legibus instituta. Cæterum ob sterili soli tenuitatem magnam rebus maritimis operam dare, & piscium cōdimenta, atque id genus alia præparare sunt coacti. Quòd totius Lucaniæ nauigationis tractus stad. est sexcentorum quinquaginta. Ad Lucaniæ finem Draconis facellū est, qui è comitibus Vlyssis extitit, de quo illud oraculum est uulgatum, *λαίον ἀμφὶ δράκοντα πολὺν ποτε λαὸν ὄλεσθαι*. Aduersus hanc Græci qui in Italia erant populi ducto exercitu, re male gesta à Lucanis deleti sunt, hoc oraculo decepti.

Quòd Petelia Lucanorum metropolis Philoçteta sit ædificiū, quo tempore per seditionem è Melibœa profugit. Et alia itidem eodem in loco, Crimissa dicta. Quòd à Leucopetra quæ iuxta fretum est, uersus boream ora maritima interuallo milliarium ducentorum à Brutij incolitur. Hæc primū uocabatur Oenotria, postmodū Italia proprie cœpit appellari. Limites eius sunt à mari Hetrusco, Laus fluuius, à Siculo Metapontiū. Quòd sinus Hipponiates in mari Tyrreno, et Scyllaticus sinus in Siculo, intra se isthmum amplectuntur stad. centum sexaginta. Ambitus autem nauigationis Cherronesi stadiorum est duorū millium.

Quòd Lucanorum regio inter duo maria sita est: quorum alterum Hetruscum, à Lao fluuiio usq; ad Silarū fluuium progreditur: Siculum uero à Thurijs Metapontum usque. Per cōtinentem uero, è Samnitibus usque ad isthmum qui inter Laum est fluuium & Thurios. Huius isthmi latitudo stadiorum est trecentorum. Supra hos uersus austrum habitant Brutij usque ad isthmum, occupantes Cherronesum quæ inter Hipponiatem & Scyllaticum sinum continetur. Brutios autem uocarunt Lucani, & significat hoc nomen fugitiuum. Nam prius Lucanorum serui fuere, & ab ijs adiutante Dionysio Siciliæ Tyranno transfugerunt. Quòd prope Laum uersus austrū Temese urbs sit, quæ postmodū fuit Tempsa appellata, cuius & Homerus meminit. Apud eam fodinæ sunt æris quæ

quæ hoc tempore defecerunt. Item facellum, Polytae Vlyffis socio dicatum, quem Barbarorum eius loci fraude trucidatum graues iras exercuisse ferunt, ut annum tributum ab ipsis exigeret. Vnde prouerbiū fuerit ortum, Cauendum esse, ne Temestæus ingruat genius. Dicitur etiam Tamase per a. Quidam aiunt non hu- ius Temese Homerum meminisse. Quòd post Temesen Cosentia sit Brutio- rum metropolis. Et post ipsam Pandosia ualidum propugnaculum, tres habens uertices. Circunfluit Acheron fluuius. Hoc loco Molossorum rex Alexander tru- cidatus fuit, Dodonæo oraculo deceptus, Acherontem atque Pandosiam cauere iubente, cum similis appellationis loca in Thesprotio agro monstrentur. Aliud præterea oraculum decepit uirum,

πανδοσία τρικώλωνε πολὺν ποτὲ λαὸν ἄλεσες.

Pandosia perdes populum quādoque triuertex. Vbi incertum erat utrum hostiū an suorum clades ostētaretur. Quòd uirgines à Messenijs Peloponnesi ad sa- cra Dianæ facienda missas nonnulli è Lacedæmonijs ipsisq̄ adeo Messenijs in iti- nere uiolarint. Eas Messenijs qui miserāt uindicaturi, uiolatoribus ipsis bellum in- tulerunt, deuictiq̄ in fugam pulsi sunt. Misso itaq̄ legato ad Delphos, Apollinem atq̄ Dianam incusarūt, quòd eiusmodi mercedem reciperent, pro allato Dñs sub- sidio, rogantes quonam pacto ex ea calamitate seruantur. Quibus respondit Apollo ut unā cum Chalcidensibus Rhegium commigrarent, & forori gratias ha- berent. Non enim periisse eos sed seruatos esse, neque unā cum patria delendos es- se, quæ non multo post à Lacedæmonijs in captiuitatem esset trahenda. Illi au- tem paruerunt atque unā cum Chalcidensibus Rhegium in Sicilia condiderunt.

Quòd Rhegium inde nomen habuerit, quòd Sicilia magnis terramo- tibus à continente fuerit auulsa. Hanc coniecturam quis facile ex ijs sumet, quæ circa Ætnam aliásque Siciliæ partes, & Liparam ac circumiacentes insulas eue- nerunt. Item circa Pitheculas & quæ in aduerso continente sunt loca omnia, in quibus idem euenisse uerisimile est. Nunc sanè posteaquam fuere aperta orifi- cia per quæ ignis respirat, & igniti lapides atque aquæ emittuntur, raro fit ut fre- to adiacens terra, motibus concutiatur. At quo tempore omnes qui nunc in super- ficem tendunt meatus occluderentur, in subterraneis concauitatibus ardentes ignes & spiritus, uehementes terræmotus efficiebant. Agitati itaque uentorum uiolentia loci cessere, abscissi que intra sese acceperūt quod utrinq̄ alluebat, quodq̄ inter alias insulas iacebat mare. Nam Prochita & Pitheculæ de terra auulsæ partes sunt. Item Capriæ & Leucosia & Syrenussæ, & Oenotriæ. Porrò nonnullæ ex ipso pelago emerferunt, sicut pluribus in locis etiam hoc tempore constat euenis- se. Nam quæ in medio iacent mari, è fundo in altum fuisse elatas credibilius est. Quæ uero ante promontoria iacent & angusto freto sunt disiunctæ, inde auulsas fuisse, rationabilius uidetur. Ceterum Leucopetra Rhegio est australior. Et adhuc magis Herculeum promontorium. Ab hoc uersus ortum, septentrionalius est Ze- phyrium promontoriū. Item Locri Epizephyrij, Locrorū iuxta Crissæum sinū habitantiū coloni. Sunt autem è Rhegio usq̄ ad Locros stadia sexcenta. Primi ue- ro hi Locri legibus scriptis sunt usi, & plurimum temporis rempublicam opti- mis institutis rexere. At Dionysius è Siraculis eiectus flagitiosissime omnium est abusus. Nam sponsalibus ornatas puellas, cubicula & thalamos irrumpens, prius quàm nupsissent, uitiabat. Formosas uero & maturas uiro uirgines in unum con-

gregans, dimissas integris alis columbas in conuiuio, nudas in circuitu quæritare & captare iubebat, nonnullasque sandalia soluta calciantes partim superne, partim inferne sectari dicebant, dedecoris causa. Postremo pœnas dedit. Cum enim recuperaturus imperium in Siciliam rediisset, Locri cæso præsidio in libertatem sese uendicarunt, uxoremq; eius & filias duas, ac iuniorem natu filium in potestatem suam redegerunt. Cum autem Dionysius ipse, & pro eo Tarentini multis eos precibus fatigarent ut corpora redderet, redemptione, quantam uellent, accepta, non reddiderunt, iramq; omnem in filias euouere. Nam constupratas strangularunt, corpora deinde concremarunt, & ossa molendo detrita in mare dissipauerunt.

Quòd Alex fl. Rheginum à Locrensi agro determinat, in cuius ripis peculia re quiddam de cicadis accidit. Quæ enim in Locrorū ripa uersantur sonantius strident, alijs uox nulla contigit. Eius rei hanc esse causam suspicantur, quòd his umbrosa regio sit, ut rosida, cum sint alarum pelliculas pendent minime: illis sole feruida, ut aridas ac ueluti corneas habeant, unde apte stridor emittitur. Mediterraneã inter Rheginos & Locros Brutij habitant, in quibus optima pix & copiose nascitur. Quòd post Locros Sagra flu. labitur. quo loco decem Locrorū millia unã cum Rheginis, aduersus Crotoniatis numero centum triginta millium, Marte colato, uicerunt. E qua historia natum est aduersus incredulos prouerbiũ, Veriora ijs quæ apud Sagram acciderunt. Addunt insuper, eo ipso die quo certamẽ initum est, huius belli euentum in Olympijs nuntiatũ esse. Quòd post Sagram Caulonia sit, deinde Scylatium, Mnesthei Atheniensis ædificium, nunc Scylatium dicitur. Ab hoc sinus Scyleticus est dictus. Sequitur inde Crotoniatarum regio, & Iapygum tria promontoria. Deinde Lacinium, templum Iunonis ditissimum. Est autem sinus Crotoniatarum initium, istud promontorium & fluuius Æfarus, & urbs Croton. Cum Achiui à Deo oraculum accepissent ut Crotonem ædificarent, missus fuit Myscellus ut locum inspiceret. Hunc aiunt, cum cerneret tum ædificatã fuisse Sybarim, à flumine uicino cognomen habentem, præstantiorem iudicasse, eaq; propter ad oraculum reuersum, denuo rogasse, nunquid hanc pro illa concederetur: ac Deum respondisse (Erat autem gibbosus Miscellus)

*μύσκελλε βραχὺ ὡς πᾶσι σέθεν ἄλλο μαντεύωρ
λιλάσματα θηρέεις ὄρθον δ' ὅτι δῶ τις ἐπαίνει.*

Terga breuis Myscelle, tuo de pectore omitte
Cætera perquirens frustra, en uenaris iniqua.

At rectum quodcũq; datur tu laude probato. Reuersum itaq; Crotonem condidisse, auxiliante etiam Archita qui Syracusas construxit, cum forte ad nauigasset quo tempore Syracusas nauigare constituerunt. Crotonem prius Iapygas habitabant. Videturq; hæc ciuitas rem bellicam & athletarum insuper artem pulcherrime exercuisse. In uno itaq; certamine Olympiaco, septem uiri qui cæteros stadio superarunt Crotoniatae omnes fuerunt. Iure itaq; dici uisum est, Qui Crotoniatarum postremus est, is reliquorum Græcorum primus est. Sed & Milo Crotoniata, Pythagoræ discipulus, in Olympijs admiranda peregit certamina. Fama est columna quandoq; in philosophorum, cum quibus degebat, contubernio laborante ipsum subeuntem seruasse uniuersos, deinde sese subtraxisse. Eodem robore fretum, aiunt, cum profundam densamq; per syluam iter faceret, longe à tramite deuiasse. Vbi truncum ingentem adactis cuneis hiantem inueniens, insertis manibus pariter ac

ped

pedibus in scissuram eius penitus discindere conatum esse. Tantum autem solum modo ualuisse ut exilirent cunei, ligni uero partes statim inter se coïsse, ac derelictū ipsum in eo laqueo à feris fuisse deuorātū. Quòd deinceps à Crotone stadijs ducentis Sybaris urbs sit, inter Crathidem & Sybaridem fluuios sita. Hæc ciuitas eò excellentiæ ac foelicitatis excreuit, ut gentibus uicinis quatuor, urbibus autem uiginti quinque imperaret, & cōtra Crotonem trecentorum millium hominum exercitum duxerit. Quinquaginta stadiorum circulum implebāt super Crathide domicilia habentes. Cæterum ob delicias & intemperantem luxuriam, uniuersa hac foelicitate intra dies septuaginta exuti fuere. Nam urbe potiti, inducto flumine cuncta demerferunt: qui relictī fuerant pauci, in alium locum urbem transtulerunt, ac mutato nomine, à fonte quodam uicino, Thurios appellarunt. Quòd Sybaris flu. equos qui ex eo biberint sternutamentis agit, Crathis uero homines in eolotos candida & flaua cæsarie efficit, multisq; morbis medetur. Quòd Thurij à Lucanis in seruitutem tracti fuere. Romani uero missis in eam urbem colonis mutato nomine Copias appellarunt. Quòd post Thurios Heraclea urbs sit, ac post ipsam, stadijs circiter quadraginta, Metapontus urbs à Pylijs qui unà cum Nestore exilio nauigarunt, condita. Hi ex agricultura tantū foelicitatis sunt consecuti, ut Delphis donum obtulerint auream æstatem. Quòd è tribus lateribus Siciliae maximum, inter Pelorum & Lilybæū iacens gibbosum est, stadiorum existens mille septingentorum uiginti. Reliqua duo caua sunt, è quibus id quod inter Pachinum & Pelorum iacet, minimum est, stadiorum existens mille centum & triginta. Nauigatio in circuitu stadiorū est quater millium quadringentorum. A Lilybæo autem in Africam minimū interuallum stadiorum est mille quinquaginta. Quidam prospectus acuti, cum in speculam ascendisset, naues è portu Carthaginensium egredientes numero renuntiabat. Vrbes in hac sunt, ab orientali quidē latere Messana, septentrionalis maxime, deinde Taurominium, mox Catana, Naxus, Megara, Syracusæ. Porrò Messana prius Zancle dicebatur, propter locorum scilicet curuedinem. Et Charybdis ante Messanam ostenditur nō longe in freto iacens, profundum immensum, in quod inundationes freti mirum est quàm facile nauigia detrahant, magnas per circunductiones & uortices præcipitata. Quibus absorptis, & dissolutis naufragiorum fragmenta ad Taurominitanum litus attrahuntur, quod ab huiusmodi causa Coprian id est simum appellant. Distat Messena à Rheginorum urbe interuallo stadiorum sexaginta, à Columella uero, multo minus. In ea natione Mamertini tantum inualuerunt, ut uinum quod illic est optimum, non Messenium sed Mamertinum appellaretur.

Quòd Amphinomus & Anapias uiri pij, sublati in humeros parentibus, ex Aetnæ incēdio cum ad Catiniam deuolueretur, ipsos seruarint. Ceterū autē Catanensium agrī cineribus oppleti, aliquandiu illos affligunt magnopere, ac succedente tempore uitibus alijsq; fructibus fertilissimā terrā efficiunt, ut reliquarum nulla uini nobilitate eis conferri possit. Adeoque loca ipsa cinere permixta, radices producūt, inde pecudes tanta pinguedine exuberant, ut suffocentur nisi quarto quoque die sanguis ab auribus mittatur. Idem in Erythæa fit. Ceterū fluxus ille ad solitatem permutatus, terram ad magnam profunditatē usq; saxificat, ut pristinam superficiē detegere uolētibus lapides excindere sit necesse. Liquefcēte enim in ipsis crateribus petra, deinde sparsa, humor è monte defluens superq; uerticem diffusus

in limum nigrescit, mox duritiem assumens lapis molaris efficitur, eodē seruato colore quem defluens habebat, fitq; cinis ē crematis lapidibus, quemadmodū combustis ex lignis fieri solet. Sicut igitur ex lignorum cinere ruta fouetur, sic Ætnæū cinerem quandā affinitatem cum uitis habere, est uerisimile. Quod Miscellum & Archiam, Delphos petentes, ut de Colonia ducenda oraculū consulerent, Deus rogarit, utrum opes an sanitatē eligerent, Miscellum itaque sanitatem, Archiam opes elegisse, concessumq; alteri ut Syracusas, alteri ut Crotonem conderent. Atque res ita euenit. Nam Crotonis salubritatem indicant tot uictoriæ Milonis in Olympijs, Syracusanorum uero diuitias immensas, prouerbiū quo dici solet, Ne decimam quidem partem Syracusanarum opum assequantur. Quod Syracusanis quia uiri essent uirtute præstantissimi, obuenerit, ut sub tyrannis constituti reliquos tamen suę ditioni subiugarent, ac libertatem adepti alios Barbarorū seruitute oppressos in libertatem uendicarent. Quod Syracusanis initio bellū intulerint Sicani, Siculiq; & Morgetes, & quotquot mediterraneam ac Morgantiū habebant. Quod Rhodanus flu. per lacum non magnū exiens undis eius non miscetur, sed de Alphæo flumine & Arethusa figmentum, Item de Inacho fluuio quod ē Pindo & Amphilocho & Acarnanis erumpens, atq; Acheloi aquis sese miscens in mare Argiuū ingrediatur, & de Inopo qui in Delo est, quod ex Nili fluentis feratur, & que eius generis sunt ea fide indigna sunt, & impossibilia. Quod Inachus fluuius in Amphilocho idem nomen habeat cum Argiuo. Fuit autem ab Amphilocho ita dictus, qui & Argos urbem, Amphilochoicū uocauit. Quod Sicilia bellis Africanis afflictā, paucos habeat cultores. Itaq; Romani hanc coluerūt, equorum gregem & armentorum et seruos illic alentes. Hi serui per insulam latrocinia exercuerunt, pauci primum: deinde sub Euno qui seruile bellum excitauit multis millibus. Fuit etiam Romā nuper adductus ē latronibus quispiam Sículus, qui se filiū Ætnæ prædicabat, Serulus nomine. Is ubi sepe singulari certamine congressus fuisset, postremo cum gladiatorum spectaculum exhiberetur, in sublimi ad id compacto positus ædificio, perinde ac in Aetna, cum derepente dissolutum unā concidisset, ipse in solutiles beluarum caueas ad hoc ipsum preparatas est precipitatus. Quod Siciliam olim Romæ horreum, Romani appellarint. Quod tanquā duę arces Sicilię sitę sint Syracusę & Erix. Inter quas media est Enna urbs. Quod Ætnę loca superiora nuda sint & cinerosa, per hyemē uero niuibus referta, inferiora, syluis & uarijs arborū consitionibus partita. Montis huius cacumina uarias suscipiunt mutationes, uescentibus incendijs, nunc quidem in unum craterē igne collabente, nūc uero diuisim effluente. Nunc ignei emittuntur riui, nunc flāmę fumosq; fuligines. nūc ardentes exhalat lapides. Necessē autem meatus subterraneos cum his pariter accidentibus uariari, atq; ora quandoq; esse plura secundum circumstantē superficiem. Quod nonnulli in Ætnam conscendere ausi, campū uiderint calidissimū, cineribus oppletum. In medio collem qui & ipse cineribus fuerit oblitus, ē quo fumus rectus ascēdit ad pedes usq; ducentos, cū à uentis tranquillitas est. coniectasseq; fumum illum esse & spiritum ē cratere sublatum. Et historiæ que de Empedocle fertur meminerunt aliqui, quod ærea eius crepida, cum se in craterem dimitteret ui ignis eiecta, inuenta sit. Deficere autem ignem quādoq; & spiritus, quoties materia deficiat, ratione non caret, non usque adeo tamen ut præ tanta uiolentiā homini appropinquare liceat. Per noctē itaq; lucet, atq; ē cacumine

splend

splendet: inter diu fumo & caligine obsidetur. Quòd Sicilia tota cauernosa sit, fluminibus atq; igne plena, sicut & mare Tyrrhenum Cumas usq; & calidarum aquarū scaturigines habet. Ad Agrigentū uero lacus sunt gustum maris habētes, naturam uero diuersam. Iis enim quæ natatilia esse non solent, nullo pacto demergi cōtingit, quin lignorū in morem superne fluitāt. Italici sane, crateres habent quosdam qui turbulentam exhalantem eiectant aquam, rursusq; in eundem sinum recipiunt. Spelunca penes Metaurum amplissimam intus habet fistulam per quam occultus elabitur amnis, magno sanè interuallo, deinde in superficiē emergit, quemadmodū in Syria Orontes hiatum inter Apamiam & Antiochiā irrumpens (Charibdim hunc appellant) intra quadraginta rursus excurrit stadia. Eodem modo Tigris in Mesopotamia, & Nilus in Africa, paulum ante fontes. Quæ uero apud Stymphalum est aqua, ducētis sub terra stadijs delata in Argiuo deinde agro Erasinum effundit amnem. Penesq; Albiam Archadię, aqua subtus terram impulsata, tarde postmodum Eurotam & Alphæum emittit, ita ut quod uulgo fertur fabulosum quiddam fidem assequatur. Nam si quis coronas in cōmunem aquam proiectas, utriq; dictas commendauerit, prout dixerit uterq; proprio in flumine suam ostendit. Quòd Lipara potens fuerit, & quādoq; imperarit, Cnidiorū existēs colonia, appellabatur antea Meligunis, atq; Delphici Apollinis oraculum suis primitijs multoties adornauit. Terrā fertilem habet, & magni prouentus aluminis effossionem. Item aquas calidas, quemadmodum Sicilia, & ignes exhalantes. Inter hanc & Siciliam ea iacet quam Vulcano sacrā uocant, saxosa tota & deserta & ignita, trifariamq; tanquam ē tribus crateribus efflat, ē quorū maximo laminas flāmæ eructant quę magna ex parte meatū referunt. E longa uero creditum est obseruatione, flāmas ipsas flatibus cōcitari tum hic tum in Ætna. Neq; id ratione caret. Venti enim ē marinis exhalationibus originē ducentes, generantur atq; nutriuntur. Atq; adeo de cognata materia accidenteq; accensus ignis, spectatores ipsos mirari non sinitalio quodāmodo talia fieri. Ex tribus crateribus illis unum partim effluxisse, aiūt, alios durare. Maximo labrum rotundum esse ad stadia quinq; paulatimq; cōtrahi ad pedū L. diametrū, à quo profunditas usq; ad mare stadij unius spatium sit, sicut in uentorū quiete intueri liceat. Igitur si spiraturus sit auster, nebulosam circa insulam caliginem effundi, adeo ut à longe Sicilia uideri non possit. Borea flante, flammam puras ex eo quem dixi cratere attolli altius, ac maiores emitti strepitus. Zephyrum autem medium quendam ordinem tenere. Reliquos crateres eiusdem generis esse, exhalationum uero minores impetus habere. Cæterum ex fragorum differentia & loci ē quo exhalationes & flammę ac fumus inchoent, usq; in tertium etiam diem annotari posse qui uentus sit spiraturus. Quare ubi uentorū fuerit tranquillitas, ē Liparitanis aliquos futurū uentum predicere, neq; falli. Qua ex re quod à poëta fabulosissimum dici uisum est, haud inaniter dictum apparet, sed occultam ueritatis insinuationem esse, cum dicat Æolum uentorum esse custodem.

Quòd Æoli insule septem sint, Lipara, Thermessa, Strongile, Didyme, Ericusia, Phœnicusa, Euonymos, ē quibus Strongile à rotunditate figuræ appellata fuit, flammarū uī minor, lumine ceteras superans. In hac Æoli domiciliū fuisse aiunt. Ericusia & Phœnicusa ab arbutis appellatæ fuere, atque ad pascua sola seruabātur. Euonymos in pelago dissita est ac deserta. Multoties sane per maris hęc insulis p̄ pinqui superficiem, flammæ excurrere conspectæ sunt, cum ē profundis conca-

uitatibus recluso quopiam meatu ignis ad exteriora uiolenter erupisset. Posidonius ait, estiuo solstitio aurora lucescere inter Hieram & Euonymā pelagus mirū in modum in altum conscendere uisum esse, & aliquo tempore mansisse assiduis flatibus erectum: deinde desisse. Quosdam uero illuc ad nauigare ausos, exanimatos pisces fluctibus agitari uidisse, alios uero uapore & odore tetra percussos, fugam arripuisse. Pluribus diebus post uisum fuisse cœnum mari supernatans, multisque ex locis flammam & fumum atque caliginem erumpentes. Postremo congelatum fuisse, & molaribus lapidibus similem glaciem extitisse. Quòd Iapygiam Græci Mesapiam uocant, Cherronesum existentem. Est autem in duas partes diuisa, quarum alteram Salentini habent, alteram Calabri. Supra hos ad boream Peucati sunt & Apuli. Cæterū Mesapia peninsulæ formam habens, à Brundisio atque ab ortu Tarentum usque uersus occasum, isthmum habet stadiorum trecentorum decem. Quòd bello Messonio contracto, qui è Lacedæmonijs non militauerant, pro seruis habiti atque Elotæ dicti fuerint. Eadem militia durante, quotquot nati fuerant pueri Parthenias uocabant, cuius appellatio nis hæc fuit causa. Cum enim longo tempore bellum traheretur Lacedæmonijs Messenam obsidentibus, ab exercitu dimissi sunt qui iuuenta fuere florentissimi, iussiq; ut cuncti uirginibus cunctis miscerentur. Ex hac occasione Partheniæ nomen acceperunt. Hanc itaq; ignominiam nō ferentes (erant autem permulti) popularibus insidias struxerunt, Phalantum ducem habentes, qui unus ex ipsorum erat numero. Conuenerat autem, ut in Hyacinthiorum celebritate cum certamen conficeretur, quando Phalantus pileum capiti imponeret, fieret insultus. Ea res cum in ipso certamine patefacta esset, præco in medium procedens iussit ne Phalantus pileum imponeret. Quo facto coniurati intelligentes se deprehensos esse, partim fugiunt partim suppliciter aduentant. Itaque bene sperare iussi in uincula conijciuntur. Phalantus uero ad Apollinem de Colonia ducenda cōsulturus mittitur: cui Deus ita respondit,

*σατύρεον βίβδωκα παραντά τε πόνα δῆμον
οικῆσαι, ἢ πῶν ἰαπύγασυ γενέσθαι.*

Satyreum & pinguem populum tibi trado Tarenti
Incolere & late cædem per Iapygas ædes.

Vnā igitur cum Phalanto Partheniæ profecti Tarentum cōdiderunt, eamq; ab Heroe quodam ita nominarunt. Quòd Tarentini rem suam ciuilem populari potestate gerentes, amplissimi aliquando fuere. Pythagoricam quoque philosophiam amplexati, Archytam philosophum principem urbis designarunt. Is multo tempore imperauit. Inde illecebrosæ inualuere deliciæ ac pessimus reipubl. status, adeo ut plura festa publica apud eos agerentur quàm essent reliqui dies totius anni, & hospites ac peregrinos principes uocarent in urbem, quibus ne ipsi recte parebant: ueluti Alexandrum Epirotam contra Menapios, & Pyrrhum, & è Lacedæmonijs nonnullos. Sub Hannibale quoque Carthaginensibus se iunxerunt, quapropter à Rom. postea debellati depressi fuerunt. Quòd Iapygum regio, miris modis urbi idonea est. Cum enim in superficie aspera uideatur, ubi aratris scinditur, altioris fertilitatis glebas reperies. Et quanquam aquarum indiga sit, pascua tamen læta suppeditat, & arboribus referta spectatur. Hæc tota regio copiosa aliquando hominum multitudine floruit, ac tredecim habuit

IN STRABONEM.

urbes. Nunc preter Tarentum & Brundisium, cætera exigua sunt oppida, adeo ipsorum vires sunt absumptæ. Hoc in loco extat Scopulus quem ultimam Iapygiam uocant, multus in pelagus ac ortum hybernum procumbens, ac paulatim conuertens se ad Lacinium promontorium Magnæ olim Græciæ dictæ, à Pythagoræ scilicet quæ illic erat frequentia. Aduersus hoc ab occasu se attollit, atque ad ipsum, sinus Tarentini os claudit. Ad quem modum Ceraunia ad hoc ipsum claudunt sinum Ionium. Interuallum ab hoc sinu ad montes Ceraunios atq; Laciniū stad. est septingentorum. E Tarento Brundisium usque nauigationis circuitio ad Baretum oppidulum, stadiorū est sexcentorum: nunc Barin appellant. Hinc ad Leuca, stad. sunt octingenta, & hoc exiguum oppidum est, in quo fons ostenditur foetidam aquam habens. E Leucis ad Hidruntem exiguam urbem stadia sunt centum quinquaginta. Hinc Brundisium stadia quadraginta. Totidem ad Saronem insulam, quæ interualli quod inter Ceraunia Epiri & Brundisium iacet, media sita est. Quod è Brundisio uia Tarentum, id est, isthmus stadiorum est ducentorum, determinans terram quam Messapiam & Iapygiam & Calabriam & Sallentinum communi appellatione uocant: ea peninsula est. Quod Brundisiū portus commoditate excellat. Multi nanque portus uno ore includuntur, qui nulla fluctuum agitatione turbantur, sinibus intro inclusis, ut forma ipsa cerui cornibus simillima sit. Vnde & nomen est inditum. Locus enim unà cum urbe, ceruino capiti maxime comparari potest. Ac lingua Messapiorum Brundisium cerui caput nominatur. Sunt autem è Roma Brundisium milliaria trecenta sexaginta. Quod è Brundisio in ripam transmarinam duplex est nauigatio, altera ad Ceraunia & Epirum, Altera Dyrrachium quæ maior est quàm prior. est enim stadiorū quatuor milliū octuaginta. Vtraq; harū supra modum frequens est, quod urbs ipsa commode sita sit tum ad Illyricas gentes tum ad Macedones.

Quod olim Argirohippium dicta fuerit, quæ deinde Argyrippa ac postremo Harpi sit uocata, Diomedis ædificium. Quod in Samnio circa collem quendam ostenduntur basilicæ duæ, altera quidem Calchantis in summo uertice collis, sacrificant illi nigrum arietem oracula petitori, et peli indormiunt. Altera Podalyrii, in ima radice montis posita, abest à mari stadijs circiter c. Locum hunc Drion appellant. Ante sinum, ad trecenta stadia procumbens, in pelagus protenditur promontorium (Garganum appellant) cui adiacent Diomedæ insulæ. De Diomede uariat historia. Alij aiunt à suis accersitum Argis obisse. Alij uero illic in Harpi eum decessisse tradunt. Nonnulli quod in una ex insulis de suo nomine appellatis, euanuerit. Veneti apud se in Deorum numerum sublatum fuisse affirmant.

Quod Italia tutam habitationem prebeat, instar insulæ mari circumdata, atq; uno in loco alpium ingentibus præcipitijs, tanquam ualidissimis muris circumualata. Quod Strabo sub Tyberio Cæsare, eiusque liberis Druso & Germanico floruerit.

d 3

Posido-
gus miru
e affiduis
exanima-
culos, su
tans, mula
mo conge
Quod lapy
duas par
hos ad bo
ns, a Brun
bet stadio
Lacedæmo
Eadem mi
s appellatio
cedæmonis
orentissimi,
rtheniæ no
ermulti) po
s ex ipsorum
um certamen
altus. Ea res
uffit ne Pha
ehensos esse,
i in uinula
alturus mit

runt, eamq; ab
ciuilem popu
n quoque phi
designarunt. Is
imus reipubl.
nt reliqui dies
n, quibus nei
, & Pyrrhum,
aginentibus se
Quod la
rficie aspera tri
uanquam aqua
a spectatur. Hæc
c tredecim habuit
urbes

V O' D à sinu Adriatico usque ad Istrum stadia sunt mille.

Quòd Germani à Gallica gente pusillum differant, feritatis abundantia, & corporum proceritate atque flauitie. In cæteris sint similes & forma & moribus: quamobrem à Romanis Germani fuerunt appellati, quod fratrem significat legitimum.

Quòd Marfi & Sicambri gentes sunt Germanicæ ad occasum sitæ. Quòd in Germaniæ tractu Hercinia sylua sit circa Sueuos nationem maximam.

Quòd populi qui Germanis septentrionales magis sunt in curribus uitam degunt & pastorem, atque ex uno loco in alium facile migrant, quia thesauros non reponunt.

Quòd Drusus Tyberij filius bellum gerens atque re bene gesta prope Rhenum oppetiit. Quòd Rhenus ab Albi fluuio distat stadiorum tribus millibus, rectà proficiscenti.

Quòd sylua Hercinia proceris arboribus frequens sit, & munitissimis in locis ingentem ambitum admittit. In medio sita regio est, quæ pulcherrime habitari potest. Nec longe ab hac distant Istri ac Rheni fontes, & lacus inter utrumque interiacens, & de Rheno effusæ paludes. Habétque lacus ipse ambitum stadiorum trecentorum. Est autem australior hic lacus quàm sint uel Istri fontes uel ipsa sylua Hercinia: ut necesse è Gallia ad syluam Herciniam proficiscenti, prius lacum hunc traicere, mox Istrum. Postea per faciliora loca montanasque planities ad Herciniam sunt accessus.

Quòd alia etiam in iisdem Sueuis sylua, Gabreta nomine, ingens iaceat: ultra quam Hercinia est, quæ & ipsa ab istis tenetur.

Quòd Cimbri appellantur Germani iuxta oceanum habitantes, hi usque ad Mæotin aliquando militiam egerunt. Ab his, qui Bosporum incolunt Cimmerici uidentur nomen traxisse, quorum etiam Homerus meminit. Nam Græci non sine solœcismo hoc nomen ita efferunt.

Quòd Cimbrorum uxoribus in militandi societate coniunctis, consequentes nonnullæ diuinationis peritæ sacerdotes adhærebant. Quibus canus capillus erat, alba uestis, lintea è carbaso subter tunicam fibulis annexa, æreis incinctæ zonis, pedes nudæ, captiuis per castra strictis occurrebant ensibus, quos humi steruentes ad æreum craterem protrahebant, uiginti amphorarum capacem. Habebant & pulpitem quo agiliter conscenso tollentes in sublime captiuum, super lebete iugulabant. Tum profuso in craterem sanguine, inde, dum stillaret uaticinium edebant. Aliæ scisso uentre intestina speculabantur, suis uictoriam acclamantes. In ipsis uero certaminibus, extentas ad carrorum uelamina pelles tantis ictibus pulsabant ut ingenti cum horrore fragor efficeretur.

Quòd ueteres Græci Mysos & Getas qui Istrum accolunt Thraces opinati sunt. Item colonos Mysorum Thraciæ, eos qui in Asia inter Phrygas & Lydos & Troianos habitant. Et ipsi insuper Phryges Thracum genus sunt, Briges dicti, quemadmodum & Mygdones & Bebryces & Medobithyni & Bithyni & Thyni & Mariandyni. Sed hi omnes Europam deseruere prorsus, præter Mysos, quorum etiam Homerus meminit, sunt enim nonnulli è Thracibus illis & Mysis qui à carnium esu & nuptiis ob religionem abstinent, quos appellat ipse inclytos equorum

mul

IN STRABONEM.

mulsores, lactophagos, *ἄβιος*, id est cælibem & absq; mulieribus uitam ducentes. fit autem ut cum pauperes hi sint, iustissimam uitam agant. Est itaque uerisimile Zamolxin posterioribus seculis persuasisse Getis, ut Pythagoricam uitam duce-
 rent, quòd eos ad philosophiam promptos deprehendisset. Quòd Pontus qui nunc Euxinus dicitur, prius axinos, id est inhospitalis fuerit dictus, quod po-
 puli qui tum illū accolebant feri essent, & qui Tauricam colebant, hospites macra-
 resoliti essent. Quòd Scythæ omnia communia habere consueuerint, etiam
 mulieres ipsas, præter gladium solum & poculum. Cum autem sint *ἄβιοι*, iustissimi
 etiam sunt. Nam iniustitia ob pecuniæ possessionem & cōtractus fieri solet. Vete-
 res autem Scythæ erant pauperes. Testatur idem Homerus. Item Herodotus de
 Scytharum rege scribens, aduersus quem Darius Persarum rex duxit exercitum,
 & de frugalitate ipsorum ac simplicitate. Et Dromachetes rex Getarum, cum Lysi-
 machum Macedonum ducem, qui cum Alexandro quandoque militauerat ad-
 uersus se bellum gerentem uiuum cepisset, ubi suam gentisque suæ monstrasset in-
 opiam, impune dimisit, illud addens, Non inferendum fuisse bellum hominibus
 qui talem paupertatem exercerent, sed ijs utendum uitamicis. Quòd bifariam
 diuisa ea terra quæ inter Pontum Euxinum & Germanos iacet, quæ ad ortum &
 pontum Euxinum sita est, eam Getæ habitant. Ad occasum uero Daci & Dani.
 Vnde etiamnum apud Athenienses seruorū nomen frequētur. Quòd par-
 tem Istri fluuij superiorem uersus fontem & usque ad Cataractas, antiqui Danu-
 bium appellabant, quæ plurima per Dacos fertur: inferiorem uero partem usque
 ad Pontum ac præter Getas uocabant Istrum. Habent autem Daci eandem lin-
 guam cum Getis. Quòd inter mare Ponticum ab Istro ad Tyram fluuium
 Getarum solitudo pertenditur, plana tota atque aquarum indiga. Quo in campo
 Darius Histaspi filius destitutus, quando traiecto Istro aduersus Scythas expedi-
 tionem suscepit, maximo in periculo fuit ne cum toto exercitu siti deleretur.
 Quòd à Peuce quæ insula est, ostijs Istri comprehensa, usque ad Tyra eru-
 ptionem stadia sunt septingenta. At ab ostio Istri quod Sacrum appellatur, & ma-
 xime australe est, usque ad id quod maxime septentrionale est ostium, stad. sunt tre-
 centa. Est autem hæc basis ipsius Peuces insulæ triangularem figuram habentis.
 Quòd Leuca insula à Peuce uersus ortum stad. quingentis distat, in pelagus
 educta, sacra Achilli. Quòd deinde Borysthenes sit flu. mox ad septentrio-
 nem & ortum Hypanis flu. à Tyra flumine, ante hos Borysthenes insula. Cate-
 rum sursum nauiganti Borysthenem ad stadia ducenta, eiusdem nominis urbs
 offertur alioqui Olbia dicta, amplum sanè emporium condidere Milesij. Inter
 Istrum fluuium & Borysthenem prima occurrit Getarum solitudo: deinde Tyra
 getæ, mox Iazyges Sarmatæ, & Basilæi appellati Scythæ. Quòd uniuersus
 aquilonaris tractus à Germania usq; ad mare Caspium, campestris est regio, quæ
 ad nostram utique cognitionem peruenerit. Quòd Roxoani circa Mæotim
 habitantes bellum gesserint aduersus Mithridatis Eupatoris duces, imperatorem
 habentes Tasiū. Quòd Borysthenes flu. ostia in intimo recessu Tamyraci
 sinus iaceant. Itemq; Borysthenes insula. At Carcinites fluuius in secessu erumpit
 sinus eodem nomine dicti. Inter hos duos sinus Tauroscythia continetur, pen-
 insulæ forma, huius pars australis rectum litus est, cursum Achillis appellant.

Quòd circa Mæotin loca præ magno frigore asinos non gignant. Est enim animal istud rigoris impatiens. Boues autem alij absque cornibus nascuntur, alij amputantur. hæc enim pars à gelu oblæditur maxime. Equi pusilli apud eos nascuntur, pecudes magnæ. Traiectus autem Bosphori è Panticapæo ad Phanagoriam plaustris deambulatur, adeo ut tota uia coenum efficiatur. Et fossiles illic sunt pisces, qui in glacie destituti lignonibus effodiuntur, præcipue Antacæi delphinis magnitudine æquales. Vitis per hyemem defoditur. Æstus per æstatem ingens est, forte quia corpora illic insueta sunt, aut quia nullæ spirant auræ, aut quia crassitudo aëris plus caloris concipit, quemadmodum in nubibus solis agunt radij.

Quòd post Borysthenis insulam ad ortum in continente nudus locus est, quem Achillis Sacrum lucum appellant: deinde Achilles cursus, & in mare porrecta Cherronesus. Est enim ad ortum fascia quædam in stadia mille producta, latitudine maxima stadiorum duum: minima, iugerum quaternum, distans à continente quæ utrinque ceruici huic adiacet, stadiis per mare sexaginta, harenosa, aquam tantum fossilem habens. In media hac, isthmi collum est circiter stadia quadraginta. Terminatur uero ad promontorium quod Tamyracen appellant, & stationem habet. Post illud sinus est Carcinites, magnitudine non modica, tendens in aquilonem ad stadia circiter duo millia, usque ad ipsum sinus recessum. Hunc sinum eodem quo promontorium nomine Tamyracen appellant. Hic istmus ille est, qui lacum putrem uocatum, à mari separatur, stadiorum quadraginta, facitque Tauricam & Scythicam appellatam Cherronesum. Alij trecentorum sexaginta stadiorum isthmi latitudinem esse dicunt. Porro Sagra lacus stadiorum quatuor esse dicitur. Est autem pars Mæotidis uersus occasum, magnoque illius ore clauditur, paludosa uehementer & uix nauiculis subtilibus nauigari potest. Nam uenti coenum facile detegunt, inde rursus opplent, adeo ut paludes ipsæ maioribus cimbis non sint peruiæ, sed illic detineantur.

Quòd Cherronesus urbs in Taurica, quæ antea proprijs legibus uiuebat, à Barbaris postmodum direpta è necessitatis adducta sit, ut Eupatorem Mithridatem præfulem sibi deligeret, aduersus Barbaros qui supra isthmum usque ad Borysthenem atque Adriam loca tenent, bella gesturum, quæ aduersus Romanos præludia parabantur. Ille igitur cum per has spes lubens exercitum in Cherronesum misisset, Scythis bellum intulit, eosque subiugauit, ac Bosphoro potitus est, ultrò accepta eius loci ditione à Pirisade qui eum tunc obtinebat. Ex eo tempore Cherronesitarum ciuitas in hunc usque diem Bosphoranis regulis est subiecta.

Quòd Post pactorum portum in Taurica, qui uersus occasum ac boream iacet, Tauricum litus sequitur à Ponto Euxino uersus austrum, longitudinem habens stadiorum mille, asperum, montanum, & aquilonibus procellosum. Sita est urbs Theodosia in Bosphoro. Cæterum in medio huius litoris promontorium est quod arietis frontem appellant, ex aduerso Paphlagoniæ & Carambidos promontorij. Inter Carambin & Arietis frontem interuallum stadiorum habet duo millia quingenta. A Theodosia Panticapæum usque Bosphoritanaurum metropolim regio tota agrum habet feracem, præcipue tritici, stadia continens quingenta triginta. Urbs Panticapæa in ore lacus Mæotidis est sita. Panticapæum autem collis est in circulum habitatus ad stadia uiginti, Milesiorum ædificium.

Quòd

I N S T R A B O N E M .

Quòd duo ostia Tanais inter se distant stadijs sexaginta, quo loco urbs est eodem nomine cum fluuio, Emporium Barbarorum maximum, post Panticapæum tamen. A Panticapæo uersus boream ad stadia uiginti sursum pergenti, Myrmecium est oppidum exiguum. Deinde Parthenium uicus stadijs à Myrmecio quadraginta, à Panticapæo uero sexaginta. Iuxta Panticapæum, fretum, id est Bosphori traiectus, stadiorum est septuaginta: à Parthenio uero, quo loco angustissimum est, stadiorum uiginti. Habet autem illic oppositum in Asia uicum, Achilleū nomine. Ex hoc loco longitudo lacus ad Tanaim urbem & insulam stadiorum est duorum millium ducentorum. Hunc numerum paulò excedit præter Asiam ad dextram partem nauigatio. Ad sinistra uero & iuxta Europam, septem millia proxime excedit, ut totius lacus ambitus stadiorum ferè sit octo millium. Huius pars quæ in Europam uergit, deserta est, quæ ad ortum, habitatur. Cæterum Taurica Cherronesus & magnitudine & figura Peloponneso est similis. Magnam eius partem usque ad isthmum scilicet ac sinum Carcinitem, Tauri colebant, gens Scythica, appellabaturque olim regio hæc uniuersa, & ferè quæ extra isthmū est usque ad Boristhenem, parua Scythia. Huius Tauricæ Cherronesi, præter montanam oram maritimam usque ad Theodosiam, reliqua pars tota campestris est & fertilis, in primis autem frumenti. Vbicunque itaque fossore forte proficissa est, triginta reddit. Hi tributum pendebant Mithridati Eupatori. Ex his locis ad Græcos cōmeatus frumentarios extitisse aiunt. Et Leuconem traditum est Atheniensibus misisse modiorum frumenti myriadas quindecim. Quādo autem qui supra eos habitant pastores sunt omnes, hi peculiariter agricolæ nominabantur. Quòd Scythicæ & Sarmaticæ gentis peculiaris mos sit, equos castrare, ut mansuetiores ad parendum fiant. Sunt enim parui, at celeres admodum & rebelles. Quòd in Scythia aquilæ non nascantur. Inter quadrupedia belua est quam colon appellant, magnitudine inter ceruum & arietem, corpore albicante, eximia supra hos leuitatis ad cursum, naribus potans ad caput trahit complures ad dies seruans, ut per carentes aquis agros facile pabulum carpat. Huius generis uniuersa extra Danubium regio est, in medio Rheni, & Tanaidis spatio iacens, quæ ab Istro fluuio incipit, & mari Pontico terminatur.

Quòd quodam modo ad Istrum fluuium paralleli sint, Illyrici & Pæonici ac Thracij montes, iuxta unam lineam ferè iacentes, ab Adria ad Pontum usque porrectam. Huic lineæ ad septentrionem iacent, quæ inter Istrum fluuium & montes sunt sita loca. Ad austrum uero, Græcia & continentes Barbaræ nationes usque ad ipsos montes. Iuxta Pontum itaque, Æmus mons est, cæteros eius loci magnitudine altitudinēq; superans facile, mediam diuidens Thraciam. Ad Adriaticum uero, tota ferè Ardea. Media iacet Pæonia quæ & ipsa tota edita est. Ex huius lateribus, uersus Thraciam quidem Rhodope, propinquus, & sublimis admodum mons post Æmum. Altera ex parte ad septentrionem, ora Illyrica & Angariatarum regio & Dardanica. Alpes autem usq; ad Iapodas excurrunt, gentem Gallicam & Illyricam. Oca uero humillima est alpium pars, quæ ex Rhetica usq; ad Iapodas porriguntur. Inde montes rursus attolluntur, iuxta Iapodas, uocanturq; Albia. Inter Ocam & Albia iuxta lineam rectam in Istria mōtes sunt Caruanga uocati. Porrò Bebia, adhuc magis uersus ortū sunt quàm Albia, ita ut in quinto climate hi montes sint iuxta rectam ferè lineam locati, Oca, Caruanga, Albia, Bebia.

Inde montes superioris Myfiæ. Mox Aemus Thracius usque ad Pontum Euxinum. Recta itaque linea iuxta hos montes eiecta Istro ferè ex æquo adiacet.

Quòd litoris Illyrici initium Istria est, Carnis & Italiae continua. Sunt autem ab intimo sinu Adriæ usq; ad Polam urbem stadia octingenta, ac totidem Anconem usque Italiae urbem. Cæterum Istriæ circuitio tota usque ad Albios montes, stadiorum est mille trecentorum. Deinceps est Iapodum cursus, stadiorum mille.

Quòd Iapodes ad Albium montem sint siti, qui ultimus est alpium & altissimus. tendunt hinc ad Pannonas usque & Istrum, hinc ad Adriam. Sunt autem Stigmatiçi quemadmodum Thracæ & Illyrici cæteri. Quòd post Iapodum navigationem Liburnica est circuitio, stadia habens mille quingenta. Huic, insulæ adiacēt quadraginta numero. Et ante Iapodas insula iacet, Cyrectica. Ante Istros, Absyrtides insulæ sunt, quo loco Medeam Absyrtum fratrem necasse aiunt. Præterea Tragurium & Pharos ante Liburniam iacēt, insignes insulæ. Item Iassa insula. Quòd Dalmatis peculiaris mos sit, per octennium ab inquilinis tributis exigere, Et quod numismate nullo utantur, id ipsis inter eius litoris accolis rursus peculiare est, cum cæteris autem Barbaris permultis, commune.

Quòd mons Adrius mediam Dalmatiam diuidit, hinc uersus mare, illinc uersus terram. Post hunc Naro fluuius est, & ante hunc Nigra insula, quæ Corcyra dicitur, Cnidiorum colonia. Quòd multæ nationes defecerint, & indies deficient, è Gallis quidem Boij & Scordistæ, Ex Illyrijs Autariatæ & Ardæi, & Dardanij: è Thracibus Triballi. Hoc autem tempore, ne nomen quidem Thracum aut Macedonum est. Quòd post Ardæorum & Pleræorum oram maritimam Rhizæorum sinus est, & Rhizon oppidum, deinde ad austrum Drilo fluuius, navigationem habens aduersam, ortum uersus usque ad Dardaniam. Propinquat Macedoniae gentibus & Pæonicis ad meridiem: deinde Dyrachium urbs est, eodem nomine quo Cherronesus, Corcyreorum ædificium. Inde Apsus fluuius, ab hoc urbs Apollonia à Corinthijs ædificata. Mox Laus fluuius: deinde Baliaca urbs, & montes Ceraunij & Chaones, initium sinus Ionij, & insula Safo. Est autem propria appellatio Ionij, qua parte sinus incipit. Adriatici uero, qua interior eius sinus pars est. Hoc tempore, uniuersum eo nomine uocatur. Sunt autem è Liburnia ad Ceraunia usque per oram maritimam, stadiorum duo millia. Via à sinu Adriatico usque ad montes Ceraunios pedibus eunti, dierum est plus quàm quadraginta. Navigatio per mare, dierum sex. Vniuersa hæc ora maritima frugum atque rerum omnium ferax est, uinetis atque arboribus optime confita. Quòd quæ supra oram illam maritimam sita est, Illyria omnis montana est & frigida ac niuibus oppleta. Et quæ ad septentrionem spectat adhuc magis, ita ut raro uitem ferat. Hæc loca Pannonij tenent, ad austrum quidem usque ad Dalmatas & Ardæos, ad septentrionem uero, usque ad Istrum fluuium. Ad ortum, Scordiscis proxima est, qua Macedonũ & Thracum montes existunt.

Quòd in Autariatis insigni gente Illyrica aqua est, è uase quodam uerno tempore stillans. Hanc aquam haurientibus & dies quinque reponentibus coagulabatur & sal efficiebatur. Quòd post Scordiscorũ regionem, Triballorum & Mysorum sit regio iuxta Istrum sita. Item paludes Scythiæ intra Istrum, quam minorem appellant. Quòd ab Istri ostio maxime australi, quod appellant Sacrum, uersus austrum per oram Ponti maritimam eunti ad stadia quin

IN STRABONEM.

quingenta, Ister sit oppidum exiguum, Milesiorum ædificium: deinde oppidum aliud, Tomis, ad stadia ducenta quinquaginta. Inde urbs Callatis ad stadia ducenta octoginta, à Milesijs ædificata. In medio Apolloniæ & Callatidis spatio, Odeffus est. Postea mons Aemus usque ad mare progrediens: deinde Mesembria Megarenfium colonia, postmodum Anchiæ urbs, mox Apollonia. Ab Apollonia usque ad Cyaneas stadia sunt mille quingenta. In eo interuallo Thynias & Salmidessus est, litus desertum & lapidosum, importuosum, ad aquilonem late patens & apertum, longitudine stadiorum ferè septingentorum usque ad Cyaneas. Sunt autem Cyaneæ per exiguæ duæ insulæ iuxta os Ponti, altera Europæ, altera Asiæ contigua, freto disiunctæ quod latitudinem habet stadiorum, aut circiter, uiginti. Tantundem à Byzantium & Chalcedoniorum templo distant, quod est Bosphori Thracij & Ponti ipsius os angustissimum.

Quòd Thracû lingua urbs Bria appellatur. Vnde Mesembria, tanquã Mesios oppidû. Et Selymbria oppidû Selyos. Itẽ Aenos olim Poltyobria uocabatur tanquã Poltyos oppidû. Quòd Megarenfibus aliquando oraculû de colonia consulentibus Deus responderit, ut urbem ex aduerso cæcorum locarent, Byzantium significans. Nam Chalcedonios appellabat cæcos, qui cum ad eum locum decem & septem annis prius appulissent, non aduerterint tanquam cæci, ut meliorem locum Byzantiû eligerent, sed Chalcedonem conderent quæ tenuior esset.

Quòd pelamis in paludibus lacus Mæotidis nascitur, inde ubi parum adleuerit in Pontum descendit, atque ad Asiaticum litus Trapezuntem usque excurrens, ob exiguitatem non capitur. Inde ad Sinopen usque uenatio ipsius primum incipit, ubi paulatim augetur iuxta Byzantium insignem magnitudinem habet, & capitur maxime. Nam in cornu quod iuxta Byzantium est & sinuosum maris gurgitem ad occidentem conuersum ingrediens capiendum se præbet commodissime. Quòd cornu iuxta Byzantium nomen acceperit, quia mare illud cornu ceruino simile est. Habet enim sinus quosdam ramis non absimiles.

Quòd quam nunc Græci regionem habent, à Barbaris prius habitabatur, scilicet Pelops è Phrygia populum in eam partem duxit quæ ab ipso Peloponnesus nunc est dicta. Danaus uero ex Ægypto. Dryopes, Caucones, Pelasgi, Leleges & nonnulli alij, regiones Græciæ inter se partiti sunt. Nam Atticam Thraces cum Eumolpho tenebant. Ex Phocide, Aulidem Tereius. Cadmeam autem, Phœnices qui cum Cadmo uenerunt, tenuere. Bœotiam, Aones, & Tembices, & Hyantes: atque ex aliquot uocabulis Barbaricum adhuc manifestatur, ut sunt Cecrops, Codrus, Eclus, Cothus, Drymas, Crinanus. Et nunc sanè totam continentem & Græciam ferè & Peloponnesum & Macedoniam, Scythæ Sclaui tenent. Ioniam Cares & Leleges tenebant.

Quòd sub sexto climate Alpibus mons iacet, & ad ortum iuxta rectam ferè lineam dorsum eius montanum porrigitur, usque ad montem Aemum qui in pontum Euxinum desinit. Nomina autem habet iuxta unamquamque gentem hæc: Alpes, Oera, Caruanga, Albis, Bebia: & hi Illyrici montes sunt. Macedonici uero, Bertiscus, Scardus, Orbelus, Rhodope, Aemus, è quibus duo extremi Thracij sunt. Inter hoc dorsum & Danubium hæ gentes interfunt: Rheti, Vindelici, Norici, Pannonæ superiores & inferiores, Scordisci, Dalmatæ, Mysi superiores & inferiores, qui usque ad Peucecen insulam progrediuntur. Cæterum Illyrij & Macedones & Thraces ab hoc

dorso ad austrum tendunt. Quòd ex Apollonia in Adria, quæ Taulan-
 tiorum Macedoniae urbs est prope Dyrrhachium sita, uia Egnatia incipit uer-
 sus ortum per millia passuum dimensa, atque lapideis columnis notata, usque ad
 Cypselum & Hebrum amnes. Est autem milliariorum quingentorum triginta
 quinque. Quod si in singula milliaria octo stadia computentur, uenient in hanc
 uiam stadiorum quatuor millia ducenta octuaginta. Sin milliare, ut uolebat Po-
 lybius, octo stadia duobus iugeribus, quæ stadij tertia pars est, superet, adijcienda
 erit stadiorum quatuor millibus ducentis & octuaginta tertia pars, è quin-
 gentis trigintaquinque milliariibus, id est, stadia centū septuaginta octo, ut in uni-
 uersum fiant quatuor millia quadringenta quinquaginta octo. Quòd Ptole-
 mæus latus Macedoniae septentrionale ait esse lineam per montem Bertiscum &
 Scardum & Orbelum eiectam, ad ortum quidē usq; ad mediam Propontidē, ad
 occasum uero, usque ad ostia Drilonis fluuij: ita ut partes horum montium & li-
 neæ huius septentrionales partim sit Illyrica natio, partim Thracica. Porrò Strabo
 non ita definit, sed uiam Egnatiam terminum Illyriae & Epiri statuit, ab Apollo-
 nia usque ad Lychnidium urbem exiguam, & locum quem Pylonis appellant. Ce-
 tera huius uiae per Heracleam et Lyncestas & Eordos, in Edessam & Pellā usq; ad
 Thessalonicam. Sunt autem hæc milliaria ducenta sexaginta septem. Reliqua pars
 usque ad Hebrum fluuium totidem milliariū est. Quòd ab urbe Apollo-
 nia uia Egnatia Epirum terminat, uersus austrum, cōtentam à mari Adriatico us-
 que ad sinum Ambracium. A sinu Ambracio uersus ortum usq; ad Ægeum, Hel-
 las est, habens Peloponnesum à meridie. Quòd Strimon flu. Macedonia et
 Thraciam disternat. Thracia uero mari alluitur Ægeo, & sinu Nigro & Helle-
 sponto & Propontide & Bosphoro ac Ponto Euxino, atq; in Æmum montem
 finit. Septētrionale latus Thraciæ cōstituunt Æmus & Rhodope & Orbelus, mon-
 tes, occiduum uero, Strimon fluuius. Quòd Myrtoum pelagus continetur
 à Sunio usq; ad Corinthum & Sarconicum sinum. Deinde latere orientali Pelo-
 ponnese usque ad Maleam & Cythera ac Cretæ partem borealem. In hoc mari
 etiam Cyclades insule sitæ sunt. Quòd Dodona in Molossorum regione ia-
 ceat, qui Epirum tenent. Quòd à Ceraunijs montibus & Chaonibus præter
 terram nauigatio stadiorum est mille trecentorū, usque ad os Ambracijs sinus, quo
 loco finitur Epirus. Quòd à Cassiope portu Corcyre usq; ad Brundisiū sta-
 dia sint mille septingenta. Quòd os ipsum Ambracijs sinus stadiorū sit qua-
 tuor, ambitus autē, trecentorū. Circumhabitant ipsum, à septentrione Amphilo-
 chi, ab ortu Acarnanes, ab occasu Cassiopei, & Nicopolis ab Augusto cōdita. In
 intimo sinu hoc Ambracia urbs est, à qua sinus nomē habet, nec procul à mari ab-
 est. Hanc Pyrrhus Epirotarum rex, reddidit celebrem, regia sede illic constituta.
 Fuit autem à Gorge Cypseli filio edificata Ambracia. Quòd Actij ludi sint
 quinquēnales in Nicopoli. Quo loco Augustus Antonio nauali pugna deuicto,
 tum ipsam urbem appellauit Nicopolim, quæ prius Actium dicebatur, iuxtaq; il-
 lam ludos Actios instituit celebrandos. Quòd post Epigonorum aduersus
 Thebas expeditionē, Alcmeon à Diomede accersitus, cum eo in Ætoliam & Acar-
 nianiam est profectus. Cæterum cum illos ad bellum Troianum Agamemnon
 accerseret, Diomede proficiscente, Alcmeon in Acarnania remanēs Argos condi-
 dit, appellauitq; Amphilochicum cognomēto fratris. Inachum quoq; flu. qui per
 illam

I N S T R A B O N E M .

illam regionē in sinum influit, ab eo qui in Argiua terra est appellauit. Quòd iuxta Macedoniam & Thessaliam, circa Pœum montem & Pindum Æthices sunt & Penei fontes. Dodonæum autem oraculū in Thesprotia est, & Dodonam The sprotida cognominarunt. Iacet autem in radicibus Tomari montis, à quo monte Iouis uates, quos poëta uocat ἀνιπρόδας, Tomuri uocabantur. per syncopen scilicet à τμοραροι, tanquam Tomari custodes dicas. Hinc illud Odysseæ quod Amphimachus ait,

εἰ μὲν ἂν ἀνήσωσι δῖος μεγάλοιο θεμισες. alij scribunt,

εἰ μὲν ἂν ἀνήσωσι δῖος μεγάλοιο τμοραροι.

Nusquam enim Homerus oracula Themistas appellat, sed de ciuilibus & legitimis consuetudinibus id nomen usurpare solet. Is locus initio à tribus uiris tenebatur, qui uaticiniõrum ministri erant, postea tres anus sunt adhibite. Prius apud Scotussam urbem Pelasgicam istud oraculum erat, arbore deinde à quibusdam incensa, translatum fuit Apollinis oraculum Dodonam. Dabat autem responsa non uerbis sed per signa quedam, quemadmodum Ammoniacũ: fortassis peculiari quopiam modo tribus columbis uolitantibus, sacerdotes inspicientes oraculum edebant. Aiunt in super Molosorum & Thesprotiorum lingua, anus appellari *ωελιὰς*, senes *ωελιδῆς*. Et fortasse uolucres non fuere tres uulgatæ columbæ, sed mulieres uetulæ tres, quæ templo operã dabant. Quòd æs Dodonẽ hinc appellationem sumpsit. Lebes fuit æneus in templo, supra se statuam habens tenentem flagellum æreum, donum Corcyrensiũ. Flagellum erat triplum, catenulis intextum, dependentes habens talos. Hi lebetem cõtinenter pulsantes, quoties scilicet à uento agitabantur, longum sonum edebant, ut metientes tempus ab initio soni usq; ad finem, etiam ad cccc. usque peruenirent. Vnde pro uerbiũ coepit, Corcyrensiũ flagellum.

Quòd Corcyra olim foelix extiterit, & copijs naualibus plurimum potuerit, sed à bellis ac Tyrannis aliquot sit deiecta. Postea à Romanis in libertatem restituta nullam laudem assecuta est, sed contumelioso prouerbio occasionem fecit, Libera est Corcyra, caca ubi uoles.

Quòd Macedonia ab occasu terminatur ora maritima Adriatici, ab ortu linea meridiana huic litori parallela, per Hebrum fluuium & urbem Cypselorũ ducta, à septentrione uero, linea recta quæ per montem Bertiscum & Scardũ & Orbelum & Rhodopen atq; Aemum duci intelligitur. Hi montes à mari Adriatico initium sumentes, iuxta lineam rectam sese ad Pontum usq; Euxinum porrigunt, faciuntq; ad Notũ magnam Cherronesum, Thraciam scilicet ac Macedoniam & Eporũ & Achaiã. Ab austro autem finitur uia Egnatia, tendente ab urbe Dyrhachio ortum uersus Thessalonicam usq;. Est autem Macedonia figura parallelogrammo similis.

Quòd Peneus fluuius initio sumpto è Pindo monte, per Tempe perq; mediã Thessaliam fertur, item per Lapithas & Perrhœbos. Atq; assumpto Europo flumine, quem Homerus Titaresium uocat, Macedoniam terminat ad boream, Thessaliam uero ad Notum. Cæterum Europi fontes è Citario monte qui Olympo continuus est, erumpunt. Est autem Olympus Macedoniae mons. Ossa uero & Pelios Thessaliae.

Quòd sub radicibus Olympi iuxta Peneum flu. Gyrton habetur urbs Perrhœbica, & Magnetis, in qua regnarunt Perithousq; & Ixion. Distat Gyrton à Tyrrene urbe Crannoniorũ. aiuntq; cum poëta dixisset τὸ μὲν ἄρ' ἐν θρηκῆς, Ephyros dictos fuisse Crannonios, Phlegias autẽ Gyrtonios. Quòd urbs Dion non sit in litore Thermgi sinus, in radicibus Olympi, sed circiter septẽ stadia

distat. Habet autem Dion oppidum, pagum uicinum, Pimplam, in quo Orpheus agebat. Quòd uates olim etiam musicen exercuerint. Quòd post Dion oppidum Haliacmon fluuius est, in sinum Thermæum egrediens. Ab hoc uersus boream ipsius sinus ripa, Pieria uocatur usq; ad Axium fluuium, in quo urbs est sita Pydna, quam nunc Citrum uocant. Deinde Methone et Alorus oppidū. Inde Erigon et Ludias fluuij. A Ludia ad urbem Pellam nauigatio est aduersa, stadiorū centū uiginti. Distat autem Methone à Pydna, stadijs quadraginta: ab Aloro, septuaginta. Pydna itaq; Piericum est oppidū: Alorus, Botaicum. In campo qui ante Pydnam est, Romani deuicto Persa regnum Macedonū euerterunt. In campo ante Methonam, accidit Philippo Amyntæ ut oculo caperetur, per obsidionē eius urbis catapultica sagitta ictus. Quòd Pellam urbem prius exiguam, Philippus in immensum auxerit, in ea educatus. Habet ante se lacū ē quo Ludias fluuius exit. Lacum hunc efficit ab Axio fluuio diuisa pars. Deinceps Axius est, qui diuisa terra Bottaria atq; Amphatitide, assumptoq; fluuio Erigone inter Chalestrā & Thermen in mare erumpit. Super hoc fluuio locus situs est, quem Homerus Amydonem appellat, aitq; Peonum auxilia ad Troiam inde uenisse,

ἡλίοθεν δὲ ἀμύδων ἀπὲρ ἀξίου διρυρεόντες.

Cæterum quia Axius turbidus fluit, fons autem ex Amydone limpidissima aqua huic miscetur, sequentem uersum ἀξίου οὐ καλλιστὴν ὕδαρ ἐπικύνδναται ἀμύδων ita mutandum esse censent, ἀξίου ὃ καλλιστὴν ὕδαρ ἐπικύνδναται ἀμύδων. Non enim Axii aqua pulcherrima omnium per terram fertur, sed eius terræ aqua limpidissima Axio miscetur.

Quòd post Axium fluuium Thessalonica urbs est prius Therme dicta, à Cassandro ædificata. Is de nomine uxoris, quæ Philippi Amyntæ erat filia, urbem hanc ita appellauit, atque circumiacentia oppidula in eam deduxit, ut Chalestram, Æneam, Cissum, & quædam alia. Ex hac Cisso quispiam existimarit Amphidamantē Homeri fuisse, quem auus Cisseus, ut inquit, educauit in Thracia, quæ nunc Macedonia uocatur. Quòd Berrea urbs in radicibus Bermij montis est sita.

Quòd Pellene Cherronesus, in cuius isthmo iacet quæ prius Potidæa nunc autem Cassandra dicitur, olim Phlagra fuerit uocata. Eam incolebant fabulis celebrati gigantes, gens impia, & iniqua, quos Hercules sustulit. Habet urbes quatuor, Aphytim, Menden, Scionem, Sanen. Quòd Olynthi nauale sit Meciper na, in sinu Toronæo. Quòd iuxta Olynthum locus cauus sit, ab euentu Cantharolethros appellatus. Nam scarabeus qui circa hunc locū nascitur, ubi eū attigerit illico extinguitur. Quòd ex aduerso Canastri promontorij Pallenæ Derris est promontorium, iuxta portum Surdum, & hisce sinus Toronæus definitur. Rursus ad ortum iacet Athonis promontoriū qui sinum Singiticum terminat: ut deinceps sint siti in Ægeo mari hi sinus, hoc modo se sequentes, Maliacus, Pagasiticus, Thermeus, Toronæus, Singiticus, Strimonicus. Promontoria uero ita iacent. Posidium quidem inter sinum Maliacū & Pagasiticū. Deinde ad boream Sepias. Inde in Pellena Canastrū. Mox Derris. Ab hoc Nymphæū in Athone iuxta sinum Singiticū. Ad sinū uero Strimonicum Acroatho est promontorium, inter quæ est Atho, cui ad ortum iacet Lemnos. Ad boream uero, sinū Strimonicū Neapolis finit.

Quòd Acanthus urbs est maritima in Singitico sinu iacens, prope fossam Xerxis. Habet autem Atho urbes quinque, Diom, Cleonas, Thyssam, Olophyxin, Acroathon, hæc ad uerticem montis est. Cæterū Atho mons est acutissimus excel-

fissim

I N S T R A B O N E M.

fissimusq̄, mamillę formam habens. Qui in eius cacumine habitant, solę tribus ho-
ris antequā in litore appareat, orientē uident. Est autē Cherronesi in circuitu nauis
gatio, ab Acantho urbe usq̄ ad Stagiram Aristotelis patriā stad. quadringentorū.
In hac Cherroneso lacus est, Caprus, & insula exigua eodem nomine. Deinde sunt
Strimonis ostia. Mox Phagras, Galepsus, Apollonia urbes. Inde sequitur os Nes-
si, qui Macedoniā & Thraciam separat, ut Philippus et Alexander huius filius suis
temporibus definiebant. Sunt autē circa sinū Strimonicū alię etiam urbes, Myrci-
nus, Argilus, Drabiscus, Datū, quod regionem habet optimam & feracē, Item na-
uium officinas, auricq̄ fodinas. Vnde prouerbiū est natum, Datus bonorū, tan-
quam dicas *ἀγαθῶν ἀγαθίδες*. Quod multa metalla auri sint in Crenidibus, quo
loco nunc sunt Philippi, propemontē Pangęum. Et ipse mons Pangęus aurea &
argentea metalla habet, & quę ultra ac citra Strimonem est regio, usq̄ ad Pęoniam.
Aiunt pręterea eos qui Pęonię agrum colunt, inuenire auri frustra quędam exigua.

Quod Strimon flu. ab Agrianis circa Rhodopen habitantibus initiū sumit.

Quod qui apud Homerū celebratur Asteropęus Pelegonis filius, ex Pęonia
Macedonię fuisse traditur. Vnde Pelegonis filius dictus sit. nam Pęones Pelego-
nes dicebātur. Quod urbs Philippi, Crenides olim uocaretur. Quod Sintī
gens Thracica, Lemnū insulā habitavit. Vnde Homerus Sintias eos uocat, dicēs,
σίντα μὲν σίντιος αἰδοίης. Quod post Nessum fluuiū ad ortū Abdera sit ciuitas, co-
gnomen Abderi habens quem equi Diomedis esitarūt. Deinde urbs Dicea, cui su-
periacet lacus ingens, Bistoris. Inde urbs Maronea. Quod Thracię fluuius
nunc Riginia dictus, olim Erigon appellatus sit. Quod Samothracen Iasion
& Dardanus fratres coluerint. Cęterū cum Iasion fulmine ictus fuisset, quod ad-
uersus Cererem peccasset, Dardanus ē Samothrace ad radices Idę montis demi-
grauit, urbem Dardaniam appellans. Et Troianos qui illic sunt, sacramenta do-
cuit quę in Samothrace habebantur. Vocabatur autem Samothrace prius Samos.

Quod Cherronesus Thracię, tria maria efficiat: Propontidem à Septentrio-
ne, Hellepontum ab ortu, & sinum Nigrum à meridie, in quem fluuius eodem
nomine ingreditur. Quod in isthmo Cherronesi tres urbes sint sitę: ad sinum
Nigrum, Cardia: ad Propontidem, Patia: ad mediterranea, Lysimachia. Longitu-
do isthmi stadiorum est quadraginta. Quod urbs Eleus in masculino effertur
genere: forte etiam Trapezus.

L I B R I O C T A V I.

V O D Gręcia uniuersa, Cherronesi finitur. E quibus prima est Pe-
loponnesus quę isthmo quadraginta stad. clauditur. Secunda est
quę hanc ipsam continet, cuius isthmus est ē Pagis Megaricis usq̄
ad Nisęam Megarensium nauale: traiectus huius est à mari Corin-
thio ad mare Saronicum stad. centum uiginti. Quartus etiam hunc
continet ab intimo sinu Crissęo usq̄ ad Thermopylas, quā linea recta intelligitur
stadiorum ferē quingentorum octo, Bęotiā intra se totam cōprehendens, Pho-
cidem uero Locrosq̄ Epicnemidios oblique secans. Quarta à sinu Ambracio per
Oetam & Trachiniā in Maliacum sinum tendit, isthmū habens iuxta Thermopy-
las stad. ferē octingentorū. Est & alius isthmus, stad. plus quā milliū quatuor, ab
eodem sinu Ambracio, per Thessalos ac Macedonas usq̄ in Thermęum sinū por-
rectus. Quod Pilus & urbs sit, iuxta illud,

οἱ δὲ πύλον νηλῆος ἐθικτίμενον ἠπολίεθρον

Qui coluere Pylon formosis mœnibus urbem. Et regio etiam, uelut hic

ὅς τ' ἄνδρ' ῥίεσ' πύλων ἴσα γαίης

Pylus late plabitur agros. Iuxta Pylū urbē Amathus fluuius labitur. Vnde illud

πύλοιο ἀναξ' ἢ ἡμαθόντος

Pyli rex Amathoentis.

(est,

Porro Elis, regio est. Nam Homeri tēpore, quā nūc Elin appellāt, urbs nondū fuit

ædificata. Quòd Triphylia regio iuxta Elin ita fuerit appellata, propter tria φύ

λα, id est tres nationes. Principio Epeis regionē tenentibus. Deinde Minyis qui ac-

colæ accesserunt. Postremo Eleis, qui uictores loci compotes extiterunt. Quòd

Cyllene nauale est Eleorum, ab Elide urbe distans stadijs centum uiginti. Meminit

huius Cyllenes etiam Homerus cum ait,

ὄθρ' ἐκ λυλλυίου ἀρχόν' ἐπειῶν.

Non enim ab Arcadico monte Epeorum ductorē osten-

surus erat. Quòd post Cyllenē ad austrū Silleis flu. est, e Pholoe per urbē Ephy

rā elabēs, quæ à Thesprotica Thessalica, & Corinthia diuersa est. De hac Hom. ait,

πλὴν ἄγε π' ἄρ' ἐφύρης ποταμὸς ἀπὸ σελήνης

Et Vlysses eò profectus est medicamentum

mortiferum quæritans. Et de hac ipsa proci dicunt,

ἢ ἐκ τῶν ἐφύρων ἔλθοι πύλας ἀφουρα

Ex hac fuit Augæi filia ἢ πόσι φάρμακα ἦδη ὄσα ῥίεσ' ἄνδρ' ἴσα

χθών. Cognita cui fuerant quot nutrit terra uenena. Ceterū ante hunc Menius est

fluuius, deinde Chelonetis promontoriū ad austrum, & Pylus, alia à Messeniaca,

quæ Nestorem tulit. Sunt enim Pyli tres quemadmodum etiam Carmen indicat,

ὅτι πύλον πρὸ πύλοιο πύλον γὰρ μὲν ὅτι ἔστι ἄλλο

Est Pylus ante Pylum, Pylus est dehinc tertia.

nam & Messeniaca & Elidis, & quæ Triphylia dicitur.

Quòd Home-

rus nonnunquam partes totis adnumerare solet, ut hoc loco,

ἂν ἑμάδα ἔμεινον ἀργῶ

Per Græcos medium Argos. Et

οἱ δ' ἐκ δουλιχίου ἐχινάων τ' ἑραῶν

Ex Dulichio sacris Echinadibus. Et

λουρεῖτες τ' ἐμάγοντο ἔατωλοι. Eiusdem generis est & illud,

οἱ δ' ἀρὰ βουπράσιόν τε ἔηλιδ' ἀδίαρ γήαιον,

Et qui Buprasium coluere atq; Elida diuam. Nam Buprasium pars est Elidis.

Quòd fluuius qui etiam est Achelous circa Dymā Elidis urbem, eodē scilicet

nomine quo fluuius Acarnaniæ Achelous. Quòd ab urbe Phæa in Elide usq;

ad Olympiam ascensus sit à mari stadiorum circiter uiginti, qua breuissimus est.

Quòd ex eodem loco oriuntur Eurotas & Alphæus, ex Asia uico Megalopo-

litidis, atque sub terram per stadia aliquam multa demersi, rursus oriuntur. Et alter

quidē in Laconicam, alter in Pisgam oram perducitur. Quòd Alphæus fluuius,

assumpto Celadonte atq; Erymantho alijsq; fluminibus, præter Olympiam de-

latus, in Siculū pelagus excurrit. Quòd à Pylo Emathoente ortū uersus mons

est Mintha. Aiunt autē Minthā Plutonis pellicē fuisse, deceptamq; à Proserpina in

plantā fuisse cōuersam, quā dicunt mentā. Quòd litus ante Pylū sabulosum sit &

angustū. Inde Pylus ἡμαθίον. i. sabulosa fuit dicta. Quòd Lepreū urbs sit Messe-

niæ, à qua Pylus sabulosa dicta sit Lepreata. Quòd, quo in loco Telemachus Ne-

storem deprehendit sacrificantem, templum sit Samij Neptuni. Samus autem Mes-

seniæ est uicus. Quòd Thryoessam urbem Æpegam Colonam, & Thryum Al-

phaxi

I N S T R A B O N E M.

phæi uadum, eandem urbē appellat Homerus. Etenim illic Perausimus fit Alphæus
 fluuius, ita dictus quod facultatē habeat uiriliginem persanandi. Quòd Oe-
 chalia urbs Euriti Oechaliensis, quæ nunc Andania dicitur, in Arcadia sit locata,
 habens cognomines sibi urbes duas Theffalicā & Euboicam. Quòd alię Pylī
 maritimæ sint: sed Nestoris Pylus, quæ Triphylia Arcadica & Lepreatica dici-
 tur, plusquam triginta stadijs à mari distet, ut innuit Pisisstratus & Telemachus, qui
 currum ab urbe deflectentes non sunt ingressi. Quòd Telemachus procorū
 insidias ueritus, primum boream uersus nauigauit ad Elidem, inde per insulas E-
 chinadas usq; ad sinum Ambraciū, ad ortum scilicet deflectens, inde rursus ad au-
 strū diuertit, atq; insidias declinauit. Quòd Iupiter Olympius, magnus ille in-
 quā & eburneus, Phydig Charmini Atheniēsis filij sit opus, admiratiōe sane dignif-
 simū, hunc Phydias, ut aiebat, ad exemplar effinxit quod apud Homerū habetur,

*ἢ ἢ λευανέουσι ἐπ' ὀφρύσι νύσει κρονίου
 ἀμβροσίαι δ' ἄρα χροῖται ἐπιρρόαντο ἀνάκτο-
 λρατος ἀπ' ἀθανάτω, μέγαρον δ' ἐλίλιξεν ὀλυμπον*

Atq; supercilij Saturnius annuit atris
 Ambrosiæ fluxere comę de uertice regis,
 Æterni, ac nutu magnū tremefecit Olympum. Ostendit enim per hæc potesta-
 tis excellentiam, etiam coma aliquid simul patiente. De Iunone uero, ob potesta-
 tis imminutionem ait Homerus,

ἔισαρον δ' ἢ θρόνω μάρκρον δ' ἐλίλιξεν ὀλυμπον.

Sederat in throno & longum reuoluit Olympum. Nam multo est maius solo nu-
 tu olympum concussisse, quàm totam in solio commoueri, atq; idem efficere:

Quòd qui cum Oxylo & Heraclidis in Peloponnesum descenderunt Ætoli,
 cum Epeis cohabitarunt. Iidemq; Olympiū agonem primi instituerūt, atq; Olym-
 piadas unā cum Elcis quadriennio definierunt. Ceterum usq; ad Olympiada uige-
 simam sextam ludis præfuerunt Elci. Deinde Pisani, recuperata suorum possessio-
 ne, agonem receperūt, per multos annos certamina proponentes. Inde Lacedæmo-
 nij hanc gloriam à Pisatis ablatam, Epeis restituerunt, Pyloq; Nestoris diruta, ho-
 mines Lepream deduxerūt. Id Lacedæmonij fecerunt, quòd Pisatę & Pylj Messe-
 nios aduersus sese bello adiutarent. Quòd Salmoneus, Oenomaus, Pelops, &
 Pelopidæ Pisis habitarent, quæ nunc Bifa uocatur. Nunc ne nomen quidem Pisis-
 norum superest, Scythis hæc omnia tenentibus. Quòd Peloponnesi fluuius
 Enipeus è Salmone fonte elabens Alphæum ingreditur. Est præter hunc alius Eni-
 peus Theffalię fluuius, qui ex Othri oriens Apidanū accipit ab urbe Pharsalo dela-
 bentem.

Quòd Ætolus à Salmoneo è Peloponneso eiectus habitauit à se
 dictā Ætoliam. Ab hoc per generis successionem procreatus Oxylus, familiaritate
 iunctus Heraclidis qui à Temeno descendebant, ijs Peloponnesum repetentibus
 dux extitit, & hostilem agrum illis partitus est. Pro quo officio hanc gratiam rece-
 pit, ut in Elaū regnū, quod illi auitū erat reduceretur. Ceterū cum Epei Ætolis qui
 cum Oxylo erant armati occurrissent, delecti sunt ex Ætolis quidē Pyrachmes, ex
 Epeis uero Degmenus, qui singulari certamine totum bellum finirent. Porrò cum
 Pyrachmes Degmenum funda occidisset, reddiderunt Epei Ætolis solum patriū,
 ac templi Olympiaci ac certaminis curā, quod Iphitus instituerat. Quòd Me-
 thone contiguū sit Acritas promontoriū, quod initium est sinus Messenaici. Ap-

pellatur autē Asineus ab Asina oppido in ipso sinu locato, quo nomine aliud etiā est Hermeticū. Ad ortum est promontoriū eiusdē sinus, quod Fenestras uocant, Tenaro Laconico finitimū. Deinde est Cardamile, inde Phera, mox Thurea quæ apud Homerū est Ἐρεα. Ab hac Gereniū est, à quo Nestor Gerenius fuit dictus, quòd bello sub Hercule gesto illic seruatus, educatusq̄ sit. Quòd Ithome urbs Corintho similis sit. De hac Demetrius Phalereus ad Philippum Demetrii filium dicebat, Has ambas urbes te capessere oportet, si Pelopōneso imperare cupis. Nam ubi cornu utrūq̄ obtinueris, bouem tenebis. Quòd Fenestræ in Messeniaco sinu sint intra Tenarū. Inter Tenarū uero & sinū Messeniacū Laconicus sinus est.

Quòd à Tenaro usq̄ ad Phyunta Cyrenes promontoriū uersus austrum, inter uallum est stadiorū trium millium. Ad Pachinum Siciliae quatuor millium sexcentorum. Ad Maleam uersus ortū sexcentorū quinquaginta, sinu ipso unā cōputato. Ad mandibulam asini, humilem Cherronesum intra Maleā, quingentorū uiginti.

Quòd Homerus quemadmodū appellat κρήνιον. i. hordeū, & δῶμα per apocopen δῶ uocat, sic ἀλκίμου uocat ἀλκίμειδοντα, & Messenen Messen. Hesiodus itē βραχίον uocat βρεῖ, & βρεῖθν eodē modo. Sophocles uero & Ion ῥάδιον dicūt ῥά. Epicharmus pro λίσυλι dicit, et Syracusas Syracō. Empedocles uero una syllaba effert ὄψ, pro ὄψις. Et apud Antimachum habetur δῆμιτρος βιελδονίνης ἱερὸν ὄψ, τοῦτ' ἔστιν ὄψις, & ἀλαζον ἀλαζονί. Euphorion autem ἡλιον dicit ἡλι, & δαδῶνλω, δαδῶν alius quispiam appellauit.

Quòd Malea promontoriū, inter duos sinus Laconicū & Argolicū est situs.

Quòd apud Homerū Argos multa significat, ut Argos urbs ipsa, ἀργοςτι ἀνάστη. Et Argo Peloponnesus, ut ἡμετέρω γῆν οἴκω γῆ ἀργε. Item Argos Thessalia, ut νῦν αὖτὸν ὄσοι δὲ πελάστικον ἀργὸν γῆαιον. Et tota Græcia apud eum hoc pacto Argos uocatur. Argiuos enim uocat Græcos omnes, quemadmodum Danaos & Achæos.

Quemadmodum Crocilia Acarnaniae Homerus in sulis adnumerat, sic Malesia Aeginæ tribuit quæ tamen urbs est Argolica. Quòd Crissæus sinus maris, Corinthius sit, à Phocide Bœotia & Megaride et isthmo, partibusq̄ Pelopōnesi septentrionalibus atq̄ occiduis undiq̄ clausus. Cæterum Cytheron & Helicon montes à septentrione ad ipsum porriguntur: Cytheron quidē in Megaride ad ipsius isthmi initiū, Helicon uero ad occasum. Quòd cum Tegeates quispiam oraculum in Delphis consulisset, num satius esset Corinthum migrare, responderit Deus, scelix quidem Corinthus, cæterum Tegeates esse malim. Quòd Corinthius ager non sit fertilis, sed curuus & asper, unde pleriq̄ Corinthum ὀφρυόγυρα, id est superciliosam dixere. Et prouerbio dicitur, Corinthus alibi tumet, alibi caua est. Quòd Cromyonia sus mater fuerit apri Erymanthij.

Quòd Ægis quæ in Peloponneso sunt, nata sit capra quæ Ioui lac præbuerit. Hanc Aratus tradit fuisse Oleniam dictam. Est autem Olenus Ægis uicina.

Quòd in Delphis fons sit Castalius qui aquam propheticā habet. Quòd insignes Peloponnesi montes sint, Cyllene, Pholoe, Lycæus, Menalus, Parthenius, qui à Tegeatide ad Argiā tendit. Quòd Erasinus fluuius è Stymphalide lacu in Argiam exit: prius aut non apparebat, quòd è lacu in ipsum tendētes meatus essent occulti. Et Stymphaliorū urbs super lacu prius erat, postea quàm uero meatus ille terræ motibus fuit apertus, distare cœpit urbs à lacu stadijs quinquaginta.

Quòd post Heraclidarum in Peloponnesum, reditum, eius habitatores fuerint, Corinthi quidem Aletes: Sicyonis, Phalces: Achaïæ Tifamenus: Elidis Oxyalus

IN STRABONEM.

Ius, Messeng Creophontes, Lacedæmonis Euristhenes & Procles, Argorum uero, Temenus & Cissus: litorei tractus super Aegio, Deiphontes.

LIBRI NONI.

Quod iuxta Scironidas petras gesta fuisse aiunt que historijs traduntur, ut de Pityocampe & Scirone Tyrānis quos interemit Theseus.

Quod decem & octo stadijs à Megaris distat iuxta Nisæam portus, quod nauale Megarensum est. Quod Homerus cum ait,

ἡθὰ δὲ βοιωτοὶ αἰετοὺς ἐλεγχίτανες. Athenienses appellat Iaonas, quorum pars est etiam Megaris, quemadmodum isthmi limes in Cromyone à Theseo locatus indicat, talem inscriptionem habens: ad austrum quidem, Hęc Peloponnesus est nō Ionia: ad boream, Hęc non Peloponnesus est sed Ionia. Et cum Pandionis regis quatuor filij esset, Ægeus, Lycus, Pallas, Nisus, atq; ob id Attica in partes quatuor esset diuisa, Niso Megaris sorte obuēnit, Is Nisæam condidit. Quod ante Suenium Atticæ insula sit aspera & deserta, Helena dicta, de qua aiunt Homerū dixisse, *ἡσὼ δ' ἐν κραναῖ ἐμίγλω φυλότυτι κ' ἄννῃ.*

Quod in Attica montes sint celebres quinque, Hymettus, Parnes, Corydallus, Brilessus, Licabettus. Quod Bœotia tria maria habeat. alluitur enim à meridie Crissæo & Myrtoo, à Gerasto usq; ad Euripum, & Maliaco ab Euripo usque ad Sperchiū fluiū.

Quod prouerbiū sit, Thracū cōmentum. Thracēs enim factis erga Bœotios ad certos quosdā dies inducijs, noctu incursationes egerūt. Ceterū cū à Bœotijs fuissent propulsati, conquerētibus quod inducias fregissent, responderūt, se nō, ut noctu inducias seruarent, iurasse. Quod cum bellū inter Bœotios & Pelasgos esset, ab utrisq; legati Dodonam missi sint. Respondente autē sacerdote, Pelasgorū oraculū inueniri nō posse, Bœotiorū autē uaticiniū esse, quod oporteret eos impio facinore aliquo prosperū rerum successum querere: suspicati sunt Bœotij uatem Pelasgis ob generis propinquitatē fuisse gratificatā. Corruptā itaq; mulierē in ignem coniecerūt, animo reputantes, siue illa falsum reddidisset oraculū, eam hoc pacto supplicio adfectam, poenā luiturā esse. sin uerū reddidisset, eos imperata hoc pacto esse executuros. Ob hoc factū oraculo ipsis postea fuit imperatū, ut Tripodē apud suos furto sublatū, ad Dodonā quotānis mitterēt.

Quod Pentilus ex Bœotia Æolicā Coloniā deduxit. Quod terminus Atticę et Bœotię ad mare Euboicū sit Oropus & lacus Sacer quē Delphiniū appellāt, contra Eri thrēam Eubœę, interuallo LX. stad. Deinde Deliū Tanagræorū oppidulū, distās ab Aulide stad. xxx. postea portus Profūdus appellatione, inde Aulis lapidosus locus, mox Euripus, postea Salganeus, locus Salganei cuiusdā, uiri Bœotij qui illic est sepultus, cognomen habēs. Interemptus fuit à Persis qui sub Megabate duce militabāt, tanq; malitiose classē à sinu Maliaco per mare duxisset inuiū & angustum. At ubi intellexissent Persę, iniuriā occisum fuisse Salganea, magnifice illū sepultura condiderūt.

Quod Amphiarai templū in Tanagra Bœotię sit, atq; ē Nopia Thebaica iussu oraculi in eum locū sit traducta. Quod urbs Anthedō post Salganea extrema sit totius Bœotię, atq; ab ipsa ad Ægas usq; Eubœę urbem stad. centum uiginti sit interuallū. Item prope Ægas sunt Orobia. Ex hac autem Anthedone Glaucus fuit, quem aiunt in Balenam mutatum fuisse.

Quod Bœotia, ob cauernas & meatus subterraneos, frequentes terræmotus cieat, unde meatus alij occęantur, alij aperiūtur, Itidem & lacus alij oriuntur

tur, alij desinunt. Quapropter Platea & Plateenses, iuxta lacum olim fuere, & ob remorum latitudinem ita sunt appellati. Item Helos à paludibus nomen habet. Nunc ab aquis hæc longius absunt. Quòd Cephissus fluuius è Phocicis montibus oriatur ex urbe Lilæa, & in Copaida lacum exit. Quo loco etiam Permessus & Olmæus ex Helicone fluentes, in eundem lacum exeunt prope Aliarton urbem. Ambitus ipsius lacus, stadiorum est trecentorum octuaginta. Quòd Copais lacus multa flumina excipiens exitum nullum habet, præter hiatum qui prope Cephissum, eum excipit. Quòd Scolus sit pagus Profopiæ sub Citherone locus asper, à quo prouerbiū dicitur, Ad Scolon neq; ipse uades, neq; alteri comes ibis. Hoc loco Penthea discerptum fuisse aiunt. Est & in Heraclea Trichinia uicus Scolus, quem Afopus fluuius præterit. Et in Syicione alius est Afopus fluuius.

Quòd Thespiæ urbs sit iuxta Heliconem, ad austrū uersa, super sinu Crisæo locata, & ipsa scilicet & Helicon. In propinquo Ascra est Hesiodi patria.

Quòd mons Parnasus multas speluncas sacras habet, è quibus est etiam Corycium, Nymphis sacrum, eodem nomine quo Cyclicum. Quòd occiduum Parnasi latus incolunt Aetoli & Ozolæ & Dorienteses. Aetoli, iuxta Coram Aetoliæ montem: ad ortum uero Dorienteses & Phocenses. Quòd Crisæus sinus usq; ad Actium finit. Quòd duæ sint insignes urbes Phocensium, Delphi & Elatea: altera ob antiquissimum oraculum Apollinis: altera uero, quòd iuxta Cyprium montem Perrhœbicum sit locata,

γυνὴς δὲ ἐκ κούφου ἕγγυ. Quòd Perrhœbi occiduam partem Olympi habitarent prope Macedones. Quòd alius sit Mopsus à quo Attica Mopsopia sit dicta, alius cui Manto fuit mater Thyresis filia, à quo Mopsoestia urbs Siciliæ fuit dicta.

Quòd inter Sepiada & Castambiam promontoria Pelælitus desertū sit, ubi classis ipsa Xerxis ab Euro fuit deleta. Quòd Campus circa Larissam, Pelasgicus fuerit ante appellatus. Pyrrhæa uero à Pyrrha Deucalionis uxore: Aemonia ab Aemone: Thessalia à Thessalo Aemonis filio.

L I B R I D E C I M I.

V O D Eubœa longitudinem habet stadiorum mille ducentorum à Cenæo promontorio iuxta Thermopylas, ad Gerastū quod iuxta Sunium est. Latitudo autem ipsius maxima stadiorum est centum quinquaginta. Atticæ autem atque Bœotia & agro Locrensi medio Euripo respondet. Item Malienibus. Cæterum ob angustiam ipsius formam olim Macris fuit dicta, postea Abantis. Quæ inter Caphareū & Gerastum continentur, caua Eubœæ appellantur. Quòd Orea Istiæa fuerit dicta, & Oritæ Istiæenses. Quòd Diium & Axius & Cerinthus & Artemisium & Budorus fluuius, uniuersa hæc Eubœæ maritima loca sint, ad Bœotiam, & insulam Scyrum atq; Lemnum conuersa. Quòd Carystus & Styra & Eretria ad Notum sint è regione Atticæ. Quòd in Carysto lapis nascitur qui nescitur & textitur. Ex telis mantilia fiunt quæ ubi sordescunt in flamas proiecta non secus mundantur quàm tela linea dum lauatur. Cæterum Gerastus masculino effertur genere. Quòd circa Lelantū campū Eubœæ æris & ferri metalla fuerunt, quæ nunc defecere, quemadmodum Athenis argenti fodinæ. Quòd Eretria urbs potentissima fuerit olim, adeo ut cum pompam ducerēt armatorum tria milia essent, equites autem sexcenti, currus sexaginta. Imperauit infulis tum alijs, tum

And

IN STRABONEM.

Andro & Teno. Quòd ex hastis, aliæ statariæ pugnæ idonea sunt instru-
 menta, uelut gladij & oblongæ hastæ Homericorū Abantum, aliæ è manu iaciun-
 tur, uelut sagitta aut iacula cuiusmodi erat Achillis Melia: aliæ utrunq; usum præ-
 bent, uelut contus & sarissa & hyffus. Quòd Euboici amnes duo sint Ne-
 leus & Cereus, è quorum altero si qua pecus potauerit, alba efficitur. Ab altero uero
 uellus atrum contrahit. Quòd à sinu Ambracio uersus ortum habitant Acar-
 nanes, deinceps Achelous est fluuius. Postea Ætoli uersus ortum. Post hos Locri
 Ozolæ & mons Parnassus. Inde Helicon mons: ab hoc Cytheron iuxta isthmum
 Corinthium. Postea Hymettus, uersus ortum, ordine locati montes. Iacent autem
 in mediterranea parte ad septentrionem supra Acarnanas, Amphilochi: deinde Pe-
 lopes et Pindus mons è quo Achelous fluit ad Echinadas. Supra Aetolos Perrhoe
 bi ad boream sunt siti, & Athamanes & Aenianorum quedam portio qui Oetam
 tenent. Porrò Aetolorum & Acarnanū latus australe, mare est quod iuxta sinum
 Crissæum iacet. Hic sinus ab ore Acheloi fluuij sumit initium. Quòd Corax
 Aetoliæ mons Oetæ monti iungitur. Quòd Actium promontorium est ma-
 xime occiduū sinus Ambracij. Quòd quæ nūc Leucas appellatur urbs, antea
 Cherronesus fuerit, à Corinthijs autem à cōtinente abscissa sit. Homerus illam uo-
 cat *ἄκτω ἠπείροιο*, id est litus continentis, Acarnaniæ nimirum, cuius pars Neritos
 quoq; est quam Laertes se cepisse inquit: sed & Crocilia & Aegilips urbs in Cata-
 logo, prope Leucada sunt, ita ut insula tota urbes habeat tres, Leucada in freto
 quod arte factū est, quæ prius erat Neritos: deinde Crociliā & Aegilipa. Quòd
 quæ nūc Cephalenia dicitur, Homerus nonnunq; Samon appellat, uelut hoc loco,
οἶτε ζάκωθον ἔχου ἠδὲ οἰσάμου ἀμφενέμοντο. Nonnunquam uero Samen, ut *δουλίχιόν τε σά-
 μιόν τε*. Sed & Acarnaniam partem Cephaleniæ dicit & continentis, ut *οἰτ' ἠπείρου ἔχου
 ἠδὲ ἀντίπεραν γνέμοντο*. Et rursus, *δῶδε κ' εἰ ἠπείρου ἀγέλαι*. Eodem uero cum insula no-
 mine urbs quæ in ea est locata dicitur, Samos & Same. Quòd Mentæ urbs, quæ
 prius Taphus appellabatur nūc Taphius uocetur. Quòd Samei Cephaleni
 sint à Same aut Samo. Iones uero à samo Ionix Samij sint dicti. Quòd Epai
 Echinadas sub Megete habitabant, unà cū Phyleo ex Elide profecti. Quapropter
 Cylleniū Otum magnanimorū Epegorū principem, Phylidæ sociū Homerus ap-
 pellat. Quòd Samos Ionica, prius Melamphyllos fuerit appellata, deinde An-
 themis, mox Parthenia à fluuio qui in ea est Parthenio, qui mutato nomine Imbra-
 sus postea est dictus. Postremo Samos à montium altitudine. Nam prisca excelsos
 montes Sameos uocabant. Quòd à Zacyntho insula ad Hesperidas Libyæ
 stad. sint tria millia trecenta. Quòd insulas Echinadū quæ nūc dicuntur Oxeæ
 Homerus appellat *θῶας*. Dulichia itaq; ad Alphæi ostium & ad Oeniadas iacet.
 Quòd Taphij & Telebog insulas eodem nomine habitabant prope Echina-
 das. Quòd qui iuxta Nicomediā, Bithyniæ sinus est, Astacenus uocatur, ab
 Astaco oppido quodā in eo sinu iacente. Quòd Tyndarus & Icarus ab Hip-
 pocoonte è Sparta pulsū ad Thestium Pleuroniorū dominum sese receperut, atq;
 unà cum ipso multam regionem Taphiorum & Echinadum insularum occupa-
 runt. Itaque Tyndarus accepta in uxorem Thestij filia, Leda, domum redijt. At
 Icarus Polycasten Lygæi filiam duxit, atque Acarnaniæ parti imperauit. Ex his
 nati fuere Penelope ac fratres ipsius. Quòd Acarnanes cum Aetolis ad
 Troiam non militarunt. Qua ratione multis annis post Romanis persuaserunt,

ut libertatem suam ac proprium uiuendi morem retinerent, quia soli cum cæteris Græcis aduersus Troianos non militassent, à quibus descēdissent Romani. Nam Æneas è Troianis fuit.

Quòd Curetes Ætoli non fuerint, propter hos uersus, *κουρῆτες τ' ἐμάχοντο καὶ αἰτωλοί.* At Prothæi tres filij, Ætoli erant, ac Pleurona Calidonaq; habitantes, Curetes erant. Nam Pleuronij Curetes sunt. Id enim uerius est. Et Homero mos est partes adnumerare toti, uelut,

οἱ δ' εὐβοίαν ἔχον ἠχάλειδα.

Et rursus,

πρωῆς καὶ λυκίοι καὶ μυρμηδ' ὄνες καὶ ἀχαιοί.

Eiusdem generis erat & illud,

κουρῆτες αἰτωλοί. Aiunt itaq; cum Curetes nūc Aetoliā dictam habitarent, Ætolas cum aliquibus Epeis ex Elide profectus regioni quæ eius nomine Aetolia fuit appellata, imperauit. Curetes autem in Acarnaniam migrarūt. Post decem itaque secula Oxylus cum Heraclidis in Elida tanquam paternam possessionem descendit, ueluti etiam epigramma ad Aetoli statuam indicat,

*χώρης οἰκιστῆρα, παρ' ἀλφειῶ ποτὲ δίναις
πρεφθῆτα, σαδ' ἰὼν γαιτον' ὀλυμπιάδος
ἐνδ' υμῶνος παῖδ' αἰτωλοί, τόνδ' ἀνέθηκα
αἰτωλῶν σφετέρως μνήμ' ἀρετῆς ἰσορᾶν.*

Alterum ad Oxylis statuam sic habet,

*αἰτωλὸς ποτὲ τόνδε λιπῶν ἀντόχθονα δῆμον
κτῆσατο κουρῆτιν γῆν, ὁρῶν πολλὰ καμῶν
τῆς δ' αὐτῆς γενεᾶς δεκατόσπορος αἴμονος ἕως
ἔφυλος ἀρχαίω κτῆσατο τὴν δ' ἐπόλιμ.*

Hanc olim Aetolus linquens ab origine gentem

Curetum terras hastæ sudore parauit

Idem annis decimus stirpis satus Eumone forti

Oxylus hanc ueterem construxit moenibus urbem.

Quòd Chalcidenses Eubœæ cum sæpe uincerentur dum bellum contra Eretrienses gererent in Balanteo campo, quod hostes anteriorem cæsariam captantes eos distraherent, cœperunt eam capitis partem tondere. Eaque propter ab Homero *ὀπιθῶν κομόωντες*, id est à posteriore parte comam gestantes, appellati fuerunt. Hi postea in Aetoliam migrarunt & deuictis qui ipsam incolebant, ultra Acheloῦ fluuium eos sunt persecuti. Quare illi quidē Eubœenses Curetes à tondendo sunt appellati. Eiecti autem, Acarnanes, tanquam non detonsi. Quòd Thestius socer fuerit Tyndari & Oenei, pater Ledæ & Althææ. Ceterum cum bellum haberēt Thestiadēs & Curetes aduersus Oenea & Aetolos ac Meleagrū, aut de agrorū finibus, aut, ut fabulatur Homerus, de suis capite ac spolio, Meleager fratres Althææ interemit, quam ob rem Althæa, *πολλὰ κατηράτο, συγερὰς δ' ἐπεκελετ' ἔριονος.*

Quòd quadrifariam Curetes Aetolici possint deriuari. aut enim à tonsura occipitis, ut dictum fuit, aut à Curio monte Aetolis, aut quod molles essent tanquam puellæ, quemadmodum Iaones *ἐλκεχιτῶνες*, id est longistolæ dicuntur. Aut à Curetibus dæmonibus armiferam saltationem ducentibus, ut dicat quispiam fortissimos & in armis saltare doctos. Nam & Homerus Aeneam inducit dicentem,

μυριὸν τὰ χα κρη σε καὶ ὀρχήσω περ' ἔοντα.

Quòd Græcis & Barbaris com-

mune sit, cum festiua saltatione sacrificia peragere, alia quidem cum numinis affatione, (*ἐνθουσιασμοῦ* appellant) alia sine tali inspiratione. Et alia cum musica, alia absque ea. Item alia in abdito, in publico alia. Musica enim philosophia est quædam, & ad morum emendationem magnopere conducit, ut in-

quit

IN STRABONEM.

quit Plato. Quòd Græci Baccho & Apollini & Hecate & Mursis & Cereri attribuunt, ceremoniale negotium omne, quod Orgia uocant & Bacchanalia & Choricum & Mysticum.

Quòd Curetes demonum sit genus quoddam apud Iouem uersans, ita appellatū quòd infantem eum aluerit. Bacchi uero sectatores demones sunt, Satyri & Sileni & Bacche & Lenæ & Thyre & Mamillones & Naiades & Nymphe & Tityri.

Quòd Berecynthes Phrygiū quoddam genus et ceteri Phryges omnes Rheam colūt illiq̄ sacrificāt: Deorū matrē, et Agestin & Deam Phrygiā magnā appellantes. A locis autē, Idæam & Dindymenā & Pylenam & Pessinuntia & Cybelem. Græci autem eius ministros Curetes dicūt, eodem nomine quo Iouis ministros. Eisdem & Corybantes nomināt.

Quòd apud Thraces sint *κρητασισμοί*, Cottytia & Bendidia, apud quos etiam Orphica originem habuerunt. Quòd Olympus mons est iuxta Idam Troig, alius in Mysiam, in Macedonia alius, & rursus qui apud Homerum *παραράνιος*, id est ultra cælum tendens appellatur.

Quòd Talthybius post tēpora Troiana coloniam in Cretam duxit.

Quòd Trichaices appellati sint Dorienses in Creta, aut qui sint bellicosi, ut *κορυθαίχι*, aut à tribus galeæ conis, aut quia saltatores. Eteocretes autem dicuntur Aborigines.

Quòd Cnossus urbs, prius Ceratus fuerit dicta, à fluuio scilicet uicino.

Quòd Dicta mons stadijs mille orientior sit quàm Ida Cretæ, cæterum Ida nunc Chrysomallos uocatur.

Quòd Creta Homeri ætate centum urbes habuerit. Est autem hæc posteriore quàm bellum Troianum. Nam per illud tempus nonaginta urbes tantum Creta habebat. Nam in Catalogo non alium introducens, sed in sua persona loquens, *εκατόμπολιμ* appellat.

Quòd quæ in armis fit saltatio à Curetibus adinuenta sit, dæmonibus scilicet illis qui Ioui assistunt, uocaturque Pyrricha.

Quòd prouerbium coeperit in eos qui se nescire simulāt quæ nouerunt, Cretensis mare ignorat. Nam Cretenses magna classe olim instructi, maris imperium primi tenuerunt.

Quòd Syphnus insula tenuis sit, à qua prouerbium ortum habet, Syphnius astragalus, ob tenuitatem scilicet.

Quòd Cyclades insule numero duodecim prius erant: postea his aliæ adiectæ sunt. Incipiunt ab ea quæ ante Sunium est sita, Helena dicta, de qua Homerus inquit,

νήσω δ' ἢ κραναίη ἐμίχλω φλότῃτι καὶ γίνῃ.

Sunt autem hæc, Ceos, Cythnos, Seriphus, Melus, Syphnus, Cimolus, Præpelinthus, Vliarus, Parus, Naxus, Syrus, Myconus, Tenus, Andrus, Gyarus.

Sporades autem insule magis orientales sunt quàm Creta. Quales sunt Nisyros, Cos, Calydna, Lerus, & Patmus.

LIBRI VNDECIMI.

Quòd Taurus mons, qui Asiam iuxta longitudinem bifariam diuidit, latitudinem habet multis in locis usq̄ ad stadiorum tria millia. Longitudinem uero quanta est Asia tota, stadiorū scilicet quadraginta quinque millium, à continente quæ Rhodo opponitur atq̄ ad Indiæ extrema.

Quòd Parthorum regio & Media et Armenia & Cappadocum quidam & Cilices & Pisidæ, in ipso Tauro monte continentur.

Quòd isthmus à Ponto Euxino ad mare Hircanum stadiorum est trium millium. Ab hoc uersus septentrionem magna Cherroneus est, quæ comprehenditur ab occasu Euxino Ponto & Mæotide, & Tanai

Quòd Taurus mons, qui Asiam iuxta longitudinem bifariam diuidit, latitudinem habet multis in locis usq̄ ad stadiorum tria millia. Longitudinem uero quanta est Asia tota, stadiorū scilicet quadraginta quinque millium, à continente quæ Rhodo opponitur atq̄ ad Indiæ extrema.

Quòd Parthorum regio & Media et Armenia & Cappadocum quidam & Cilices & Pisidæ, in ipso Tauro monte continentur.

Quòd isthmus à Ponto Euxino ad mare Hircanum stadiorum est trium millium. Ab hoc uersus septentrionem magna Cherroneus est, quæ comprehenditur ab occasu Euxino Ponto & Mæotide, & Tanai

flumine, & deserto quod deinceps est situm, terrâq; incognita usque ad oceanum. Quod si oceanus etiam à septentrione amplectitur terram, ab hoc ipso mari uersus austrum eunti usq; ad Caspium mare & Albanîæ confinia terminus erit.

Quòd Pompeius Posidonio fuerit amicus. Cum itaque Rhodum uenisset quando ad Mithridaticū bellū est profectus, ac cum eo congressus interrogasset quæ cupiebat audire, discedens rogauit num quid iuberet, Posidonium autem respondisse aiunt, *ἀδελφὸν ἀριστότερον καὶ ὑπερβόροισιν ἐμμεσσοῦσι ἄλλω.* Ex hoc etiam didicit quæ ad Iberiam & Albaniam atq; Armeniam pertinebāt. Quòd Asiam uniuersam Strabo in quinque partes diuiserit, quarum prima est Cherronesus, ab Iberiæ isthmo incipiens uersus boream. Secunda, ab hac Cherroneso, ad ortū tendens Tauroq; diuisa terra, quæ est Asia septentrionalis usq; ad Indos. Tertia, quæ inter Taurum montem ac mare Caspium interiacent: sunt autem Media & Armenia, & usq; ad Halym fluuium. Quarta, quæ inter Halym flu. & Taurum continetur terra, usq; ad mare Cilicum, Ioniam & Chalcedonem. Quinta, India est & Ariana, quæq; deinceps ad occasum iacent usque ad Ciliciam & Nilum & sinum Arabicum.

Quòd Colchis inter Moschicos & Caucaſi montes iaceat. Quòd à Bosphoro Cimmerio usque ad Alopeciam insulam stadia sint bis mille ducenta.

Quòd in latere orientali Mæotidis fluuius est, maior Rombites, deinde Theophanius, Inde minor Rombites, mox Vardanes. Hi omnes ex Hippicis montibus & Caucaſijs deferuntur. Quòd Cimmerij olim qui in Mæotide, potentiam maximam habuere, unde & Cimmerius Bosphorus est appellatus. Inde ad stadia xx. uicus est Achilleus, quo loco angustissimum est ostij Mæotidis fretum. Habet enim stadia xx. habens in ulteriore regione Myrmeciū uicum. Quod autem ad austrum & Apeliotem iacet os Bosphori, Corocondamen habet: quod ad austrum & Africum, uicum quempiam Panticapensis agri habet, Acram nomine. Longitudo Bosphori stadiorum est septuaginta. Quòd Phanagoria & Hermonassa urbes sunt Asianorum insignes.

Quòd urbs est maritima, Sindica, Sindorum regia. Quòd qui in Europa sunt Bosphoranorum metropolis est Panticapæum, Asianorū uero Phanagoria. Quòd Heniochi & Achæi & Zygij sterilem terram colentes, per mare Ponticum latrocinia exercent. Lembos habent paruos leuesq; humeris portari aptos, atq; in syluis abscondi. nam mare quòd illic est, importuosum est, finiturq; extremis Caucaſi montibus. Hos lembos Græci camaras uocant.

Quòd Caucasus mons à septentrione duo maria Caspium scilicet & Ponticum, claudit, ac Sarmatas & Mæotas ab Iberis & Albanis separat. Est autem aptissimis arboribus plenus mons. Huius extrema quæ ad austrum tendunt, iuxta secessum Euxini finiunt, quo loco urbs est Dioscurias, à qua initium est isthmi qui inter Euxinum & Hircaniam iacet. Est autem Emporium hoc, gentibus uersus ortum sitis omnibus cōmune. Aiunt enim in hanc conuenire nationes diuersis inter se linguis utentes plures quàm septuaginta.

Quòd à Phasi flu. usq; ad Amisum & Sinopem, nauigatio est dierum trium. Hæc regio bona est, præterquam quod mel hic nascens, amarum est. Quòd Moschorum regio tripertita est, atq; aliam eius partem tenent Colchi, aliam Iberi, aliam Armenij. Quòd unà cum cæteris Phthirophagorū etiā natio Dioscuriade Emporio utitur. Hi à sordibus & fame id nomē habuerūt. Quòd Sæones fame nihilo meliores sint Phthirophagis. Cæterum auri metalla habent, quæ

torrentibus deferuntur, ea Saones perforatis tabulis & lanosis pellibus excipiunt. Unde fabula de Æete conficta est, quod aureum uellus haberet. Quod Corus fluuius ex Armenia initium habens, atq; Aragone qui è Caucaſo delabitur, alijsq; fluuijalibus aquis assumptis, per angustam fluminis regionem in Albaniam egreditur. Inter quam & Armeniam multus illatus per uberes campos, complura in se flumina recipit, è quibus est Alazonius & Sandobanes & Rhocetaces & Chanes, nauigabiles omnes, atq; in Caspium mare egreditur. Quod Phasis fluuius ex Armenia delabens, flumina accipit Hippum & Glaucum, ac prope urbem eodem nomine dictam in Pontum egreditur. Quod Albani terram colunt, ut Cyclopes, optimam qualemq; ille appellat, ἀλλ' ἵγυ ἀσπαρτῶν ἐν ἀνθρώπων λαοφροσίν. citra lementem, inquiring, atq; arationem fructum præbet, uineæ manent ineflosæ, ac quæ quænnijs putatæ fructum ferunt. Ager ipse non ferro scinditur, sed atrati ligno, ac semel satus biennium & triennium integrum fructus fert. Flumina terram faciunt irriguam, sicut Nilus & Euphrates. Et simpliciter fertilitate agri nulli loco cedit Albania. Pecora quoque foetus edunt permultos. Homines ipsi magnitudine & pulchritudine sunt excellentes, moribus simplices, adeo ut ipsorum nonnulli numerare nesciant. Quiq; norunt, non ultra numerum centenarium id possunt. Quod iuxta Albaniam, regio Amazonum sit, prope Gargara & montes Caucaſi. Hæ è toto anno duos menses solum Gargarenſes adeunt, liberorum procreandorum gratia. Reliquos decem domi agunt solæ, rem bellicam exercentes: foetum qui nascitur, si femella sit, apud se retinent: si masculus, Gargarenſibus mittunt. Testatur id Arrianus inquiring, Quod Alexandro regi Pharesmones quingentas Amazonas dono dedit. Quod altissimæ Caucaſi partes sint quæ maxime ad austrum tendunt, sunt autem hæ ad Albaniam & Iberiam & Colchos & Heniochos. Quod Caucaſi summa, hyeme inaccessibilia sunt. Æstate propter glaciem ac niues bubulis caligis in tympani modum latis calciati, ascendunt. Descendunt autem cum oneribus super pelle delapsi: quod etiam circa Atropateam Mediæ, & Masium Armeniæ montem sit, ubi soleas quasdam ligneas caligatas pedibus supponunt. Quod maris Hyrcani nauigationis ambitus, præter Albanos quidem & Cadusios stadiorum est quinque millium quadringentorum. Præter Arianos autem & Mardos & Hyrcanos usq; ad os Oxi fluuij, quater millium octingentorum. Inderursus ad Iaxartem fluuium duum millium quadringentorum. Reliqua hætenus ignorantur.

Quod Prisci descriptionem locorum ignorabant, donec Alexandri ad Indos usq; expeditio, Item Romanorum ac Parthorum imperium, permulta prius ignota palam fecere. Quod Hyrcania fertilissima sit regio & magna ex parte campestris. Quod Oxus fluuiorum omnium quos uiderit Alexander, maximus est, præter Indicos tamen, qui magnitudine cæteros excellunt. Quod in Hyrcania ripæ quædam cauernosæ ante mare stant, inter quas atq; mare humile litus iacet, ex uero superioribus rupibus flumina decurrunt tanta uis delata, ut cum ad ripam peruenerint, aquam in mare iaculentur, subiectum litus aspergine intactum relinquunt, ut etiam exercitui unda tecto peruium sit. Quod Euphrates fluuius, utranq; Armeniam magnam, scilicet & parvam inter se determinat. Quod Euphratis & Tigridis fontes stadiorum millibus duobus & quingentis inter se distant. Est autem Euphrates Tigride maior, atq; plus terræ obit. Cæterum per magnam Armeniam usq; ad minorem occasum uersus fluens, à sinistra habet Taurum montem

tem, regionemq̄ Balisenen, Aclisenen & Sophenen. A dextra uero, Armeniam minorem, Cappadociam, Taurum montem, & Melitenen regionem, quo loco Melas fluuius è Tauro monte in Euphratem effunditur. Deinde ad meridiem conuersus primum Commagenen, mox Curesticen iuxta Amanum montem, inde Palmyrenen magis occiduam ac meridionalem relinquens, iuxta Suram urbem ad initium Syriae iacentem ad ortum conuertitur, à dextra quidem, uersus austrum scilicet Arabiam habens desertam, ac Babyloniam regionem beatissimam, à sinistra uero ad septentrionem scilicet Antitaurum montem ac deinceps Taurum ipsum iuxta Telpitida & Choriæam regionem magnæ Armeniae. Deinde post Taurum montem iuxta Mesopotamiam scilicet, Edessam urbem & Anthemusiam regionem & Chalcitida, itémque Angobaritida quæ desertæ Arabiae opponitur, Tigri que fluuiio prope Mesenen Susianæ regionem committitur. Postremum uero Characinen regionem obiens, iuxta Teredona urbem atque Elymaitida Susianæ regionem, medium sinum Persicum egreditur. Quòd Euphrates iuxta Seleuciam magnam urbem rursus ad ortum conuertitur proxime urbem Ctesiphontem super Tigride iacentem, ut interuallum quod utrunque fluuium atque urbes ambas interiacet stadiorum sit duodecim.

Quòd ab Antitauo monte minoris Armeniae, nonnulli montes absconduntur septentrionem uersus, alijs atque alijs nominibus dicti, è quibus est qui Polyarren uocatur & Scordiscus, & montes Moschici, qui per mediam Armeniam maiorem usque ad Iberiam porriguntur.

Quòd in Mesopotamia Taurus est, contiguus Cappadocico Tauro qui diuidit Armeniam & Mesopotamiã. Inde ad ortum Gordiaei montes sunt & Niphates è quibus fluit Tigris, itém Masius mons supra Nibisin urbem iacens. Deinceps ad ortum Choathra montes, inde Zagrus: ab hoc Orontes, mox Coranus qui Hyrcaniam à Parthia diuidit. Deinde Saripha Margianæ montes, è quibus Oxus fluuius egreditur. Ab his sunt qui proprie Caucasi montes dicuntur, Paropanifadas ad occasum, ad ortum Indos claudentes. Postmodum Imaus est, Sogdianos & Indos disterminans. Hi montes unà sumpti, Taurum constituunt qui Asiam totam in duas partes diuidit, ab Mycale Ionica initio sumpto usq̄ ad Indos extremos.

Quòd portæ Caspiæ Mediam ad occasum definiunt, Parthiam ad Eurum, Ad Cæciam uero uentum, Hyrcaniam. Quòd extra Taurum montem nulla pars est neque Mediæ neque Armeniæ.

Quòd Media bifariam diuiditur. Et est altera pars ipsius orientalis, quæ magna uocatur, cuius Metropolis Ecbatana sunt, regia olim sedes Medorum, quo etiam loco æstate degerebant Persarum reges, hyemabant in Seleucia. Occidua Mediæ pars Atropatena, ab Atropata Satrapa, qui obstitit ne regio ab Alexandro & Macedonibus subiugaretur, sic dicta. Hæc Armeniae & Matianæ ad ortum iacet, magnæ Mediæ ad occasum, ad septentrionem ambabus. Atropatenæ pars est Cadusia & quam Xenophon Carduchiam uocat, & Geli & Mardi usque ad Araxum fluuium qui Armeniam & Atropatenen terminat. Cæterum portæ Caspiæ magnæ Mediæ, Parthiæ atque Hyrcaniæ, limes est.

Quòd Atropatenæ regioni Atropates imperauit usque ad fluuium Araxum, post obitum scilicet Alexandri: atque ad multos annos durauit huius imperium. Cæterum in Matiana lacus est salem ferens.

Quòd nationes latrocinia exercentes quatuor fuerint, Mardi Persis uicini, Vxij & Elymæi Persis & Susijs, Cossæi Medis. Hi omnes tributa exigebant

I N S T R A B O N E M .

bant ab Asia regibus. Cossæi præterea dona accipiebant, quoties rex, æstate in Ec-
batanis acta, redibat. Quòd alij sint Elymæi in mari rubro, alij iuxta Me-
diam.

Quòd Sitiacenen Assyriæ, nonnulli Apolloniaten uocant.

Quòd quæ Caspijs portis subest regio, humilis est ac beata, omnium ferax,
excepto oleo.

Quòd duæ sint gentes Caspiæ, altera magis occidua Cadusijs,
iuxta mare eodem nomine & fluuium Cambyfen: altera Parthis uicina, in qua
sunt portæ Caspiæ.

Quòd iuxta portas Caspias quæ Parthis uicinæ sunt, Ne-
sæus campus est, equis pascendis aptissimus, è quo Persarum reges Neseos equos,
pulcherrimos optimosue habebant. Hic campus herbam fert plurimam, quam
nos medicam dicimus. Fert etiam silphium ea regio, è quo fit succus medicus, Cy-
renaico longe inferior. Nonnunquam etiam illo præstat siue propter locorum di-
uersitatem, siue quòd stirps speciem mutet, siue propter eos qui succum exprimunt
atq; conficiunt.

Quòd Medi Persis multarum rerum authores extiterunt, in-
dicat id tiara & citaris & manicatæ tunicæ, & anaxyrides quæ septentrionalibus
gentibus ob frigiditatem peculiare sunt.

Quòd Medorum est nō pauciores
habere quàm quinque uxores. Eodemque modo, mulieres calamitatem existi-
mant si nuptæ sint uiro pauciores quàm quinque uxores habenti.

Quòd
cum reliqua Media tota prorsus foelix sit, quæ ad septentrionem uergit natio
montana prorsus est sterilis: eaque propter ex arborum fructibus nutriuntur. E-
malis siccis ac tritis massas cōficiunt, ex amygdalis tostis panes, è radicibus quibus-
dam uinum exprimunt, carnibus utuntur ferinis, mitiora pecora non alunt.

Quòd regiones Armeniæ Chorzenæ & Cambyfene septentrionales sunt
maxime atque niuibibus obsitæ, Caucaaso & Iberiæ continentes: quo loco iter agen-
tes in summis montium cacuminibus niue obrui dicunt. Nam ibi plurima cadit.

Vnde baculos habent ad eiusmodi pericula, quos in summam niuem respirandi
gratia exerant, & ut eo signo auxilium ab aduenientibus consequantur. Quæ-
propter sæpe effossi seruantur. In niue glebas quasdam concauas congelascere pro-
diderunt, aquam optimam tanquam in tunica continentes. In niue animalia
quoque concreari, quæ ruptis tunicis ebibuntur. Horum animalium ge-
nerationem talem putant qualem culicum ex flumine & bractea metallo-
rum.

Quòd Tigris fluuius è Niphato monte erumpens, celerri-
mus est atque impermixtus, ut indigenæ Medorum lingua sagittam
appellent tigrim ob uelocitatem.

Quòd in Acilesina Arme-
niæ Dea colitur Anaitis, cui seruos & seruas dedicant, itém-
que filias nobilissimæ gentis, quas apud Deam lon-
go tempore prostitutas nullus in matrimonium
auerfatur. Huiusmodi quædam Hero-
dotus de Lydis commemorat.

V O D Cappadocia terminatur ad austrum Tauro Cilicio dicto, ad ortum Armenia & Colchide, & quæ interfunt diuersarum linguarum gentibus, ad septentrionem Euxino usque ad Halis ostia, ad occasum uero Paphlagonia & Galatica regione, Phrygiæ finitima, usq; ad Lycaonas & Cilices Ciliciã Tracheã incolentes.

Quòd terram quæ ad occasum intra Taurum montem est proprie appellant Asiam. Quòd Cappadociã in duas partes diuidunt, satrapias uocantes, è quibus alteram maiorem appellant Cappadociã quæ Taurum uersus est, Alterã, quæ minor est, Pontocappadociã. Atq; utraq; in quinque præfecturas diuiditur. Maior quidẽ, in Melitenen, Cataoniã, Ciliciã, Tyanitin, Garsauritin: minor in quinque alias, Lauinasenen, Sargysenen, Sarauenen, Chamannenen, Moramenen.

Quòd Commagena & Cyristica Sarauna australiores sint, magis autem occidua quàm Anthemusia & Chalcitis Mesopotamię regiones, magisq; orientales q̃ Ciliciã iuxta Issum sita: septentrionaliores tandẽ quàm Chalcidica & Palmyrena iuxta Amanũ montẽ iacentes. Hic pars est Cilicij Tauri includens sinum Issicũ, atq; Antitauro monti æque adiacet, itemq; Scordisco monti qui iuxta Pontum est.

Quòd Pyramus fluuius per Cataoniam regionem fluit, è medio campo fontes habens. Est etiã fossa quẽdam memoratu digna per quã aqua purissima magno spatio occulte sub terrã fertur, deinde tanta ui in summũ exoritur, ut si quis hastã superne demiserit, aquę impetus ita obsistat ut uix immergi queat. Ceterũ profunditate latitudineq; immodica delapsus, ubi Tauro se iunxerit mirum in modum cõtrahitur. Mira est præterea montis cefura, per quam alueus ducitur. Nam quemadmodum in petris rimam trahentibus & per mediũ scissis, contingit, partis unius eminentias alterius partis depressionibus ita conuenire, ut coniungi possint, sic uideat est imminentes flumini petras, utrinq; fere usq; ad summa montis pertendentes, duorũ triumue iugerum spatio, concauitates quasdã eminentijs oppositas habere. Solũ uero quod interiacet totum saxeam ualde profundã & angustam rupturã in medio habet, ut eam canis ac lepus transfiliat. Longitudo est stad. circiter mille aqueductus instar. Tantumq; limum è campo in mare deducit, quemadmodum & Nilus, ut huiusmodi de eo oraculum editum feratur,

*ἔσεται ἰσομελῆς, ὅτε τὸ ὕψος ἰσὺς ἀγροδίνης,
ἢ ἰὸν ἀποχέου ἰσπλὸν ἢ λυπρὸν ἰκνῆται.*

Tempus erit rapidis olim cum Pyramus undis

In sacram ueniet congesto littore, Cyprũ. Quòd mons Cappadociæ Argeus omniũ qui illic sunt altissimus est, ut sũma eius nunq; niue careant. Qui eò conscendunt, utrunq; pelagus uident Ponticũ & Issicum. Quòd cum Cappadocia ferẽ tota lignis careat, Argeus tamen circumcirca syluam habet. Sed sub terra frequentes ignes habet, qui noctu apparent. Ac rursus nõ procul frigidæ aquas habet sub terra occultas. Qui itaq; locorũ periti sunt cautelignantur. Ignaris periculũ est, præsertim pecori, dum in obscuras ignis fossas incidũt. Quòd Mazaca Cappadocię distant à mari Pontico stad. octigentis, ab Euphrate mille quingentis, à portis Cilicij itinere dierum sex, à Cybistris stad. trecentis: nunc uocatur Cæsarea.

Quòd Cappadocię latitudo à Ponto ad Taurum usq; stadia continet mille octingenta. Longitudo uero, à Lycaonia & Phrygia usq; ad Euphraten fluuiũ uersus

sus

I N S T R A B O N E M.

sus ortū & Armeniā, stad. millia tria. Quòd in Cappadocia optima rubrica nascitur, quæ ideo Sinopica dicitur quòd eā mercatores in Sinopen portant. Imitatur hæc Iberica. Habet etiā iuxta Galatas metalla, et onychiti lapidis et crystalli crustas.

Quòd Halys fluuius Paphlagonas & Cappadoces disternat. Quòd Mithridates Eupator Ponto imperauit usq; ad Heracleam. Occidua magis, sub rege Bithyniæ degebant.

Quòd Leucosyri uocantur qui litus Ponti tenent Cappadoces, intra Taurum constituti, ob colorem ita dicti: sit enim ut qui australiores sunt & orientales quàm sit Taurus, nigri sint: hi autē candidi sunt. Quòd Paphlagoniam terminant à septentrione quidem Pontus: ab ortu, Halys fluuius: ab austro, Phrygia & Galatia: ab occasu, Bithynia. Leucosyri uero orientales sunt quàm sit Halys fluuius, iuxta mare habitantes.

Quòd Amastris ab muliere Amastride sit dicta. Hæc uxor fuit Dionysij Heracleæ tyranni & Oxyathris filia fratris Darij eius qui ab Alexandro fuit deuictus.

Quòd quæ nunc Amastris dicitur Sesamus prius appellata sit, deducta autem fuit à Cromna, Cytoro, Tio & ipsa Sesamo.

Quòd Cytorus urbs à Cytoro Phryxi filio dicta sit. Quòd quos Homerus appellat præcelsos Erythinos, duo scopuli sint colore rubri, nunc Erythrini dicti.

Quòd Harmena uicus sit & portus iuxta Sinopen, munitus quidem, at desertus, de quo prouerbium natum est,

ὁ σφύρον δὲ ἔχον ἀρμενίαν ἐπέχισον.

Est autem uersus iambicus. Quòd urbs Sinope Milesiorum est colonia. hæc olim potens fuit, ac multas sub se regiones habuit. Postmodum sub Armeniorū dominatu fuit usq; ad Mithridatem Eupatorem. Is & natus est & sepultus in Sinope.

Quòd Sinope bis capta est, primū à Pharnace ex improviso ingruente, postmodum à Lucullo & insidente Tyranno, cum intus & foris obsessa teneretur. Nam Bachides à rege custos impositus, ac semper aliquam proditionem à ciuibus suspicatus, tandem multis flagris & cæde usus eousq; homines ad desperationem perduxit, ut nec strenue se tueri neq; hostem ex composito adoriri possent.

Quòd oraculum in Sinope fuerit, à quo Diogenes accepit responsum, ut monetam adulteraret. Viros claros tulit Sinope: philosophos, Diogenem Cynicum, & Timotheum Patrionē: poetas uero, Diphilū comicum: ex rerum scriptoribus, Batonem.

Quòd Halys fluuius ab Halibus qua perlabitur, nomē habet. fontes eius è magna Cappadocia quæ iuxta Pontū est habent originem.

Quòd post Halyn fluuium Gadilonetica est regio, foelix tota & campestris atq; omnium ferax. Oues habet mollis pellis & lanæ.

Quòd Amifus, Milesiorum est ædificium, regionemq; habet beatam.

Quòd Iris fluuius per mediam Comanorū urbem atq; ad ipsa Amasiæ moenia labitur.

Quòd Strabo hic geographus ex Amasia fuerit urbe Pontica.

Quòd Themiscyra regio fluminibus perluitur, eaq; propter semper herbida est. Eius montana ora consita est arboribus & mansuetos & agrestes fructus ferentibus, ita ut nullo anni tempore illic desit fructus.

Quòd qui nunc Sami dicuntur, antiquitus Macrones uocabantur. Et qui nunc sunt Chaldæi, prius uocabantur Chalybes.

Quòd Strabo hos uersus Homeri contendit enarrare,

αὐτὰρ ἑλιζώνων ὁδὸν ἐπίτροφος ἦρχον, κηλόβην δὲ ἑλίβης.

Hinc & Halizonos Hodiusq; & Epistrophus unā

Longinqua ex Alyba ducunt. Quo loco Alizones sunt, qui nunc circa Trapezuntem habitant Chaldæi, prius quidem Chalybes dicti, & adhuc prius Alybes, unde Homerus inquit, *τηλόθρον δὲ ἀλύβης*, Ac primum omnium Alizones. Si quidem tempore labente nomina multas mutationes suscipiunt. Thraces enim Lemnum incolentes prius Sinties uocabantur, postea Sinti dicti sunt, deinde Saij, iuxta illud Archilochi,

ἀσπίδια μὲν σαίωμ τὶς ἀνείλετο

At scutum Saius uir sustulit. Nunc Sapæ appellantur, circa Abdera urbem habitantes. Eodē modo Brygi, Breges, Bryges, Phryges, idē sunt. Itē Mæones & Menes: ad hunc itaq; modū Chaldæi, Chalybes, Alybes, Longinqua ex Alyba, quo loco uox, Longinqua, adiecta huius coniecturæ nobis argumētum præbet. Sunt qui per Rhynchacem fluuij regionem Alizonas habitare dicant. Alij circa Cumas Æolicas, aut circa Myrleaticum agrum, aut circa Pygella iuxta Ephesum aut Prienen.

Quòd uocem hanc *τηλόθρον δὲ ἀλύβης* improprie adiectam fuisse affirmant, quē admodum illud *τήλ' δὲ ἀσκάνιας*, Longe ab Ascania. Et de Arnæo, *ὅ γὰρ θεῶ πότνια μήτηρ*, Hoc etenim dederat genitrix. Et de Penelope,

εἶλετο δὲ κληῖδ' ἄνκαμπία χερσὶ παχέην

Ipsa manu clauim comprehendit Penelopæa. Item hoc

οἰωνοῖσι τε πᾶσι.

Omnigenisq; auibus. Insuper istud

ἐέκοσι πάσαι ἐφύσωμ

Quòd Pactolus fluuius & Hyllus Hermo committuntur. Oriuntur è Tmolonte monte prope urbem Sardes. Quòd Armenia minor Tibarenis quandoq; imperauit & Chaldæis atq; Pharnacis. Mithridates uero Eupator his subactis, & Colchidis & horum omnium imperium adeptus est. Quòd Pharnacis continua est Sidene & Themiscyra. Supra has iacet Phanarcea oleis confita & beata, inter Lycū amnem & Irim locata. Quòd supra Phanarceam Comana Pontica iacent, eodem nomine quo maioris Cappadociæ Comana. Quòd ob ingentem multitudinem in Corintho meretricum, & sumptū qui in has fieri solitus erat, prouerbiū natum sit,

οὐ πάντος ἀνδρός δὲ κέρνθορ' ἐδ' ὀπλοῦς

Non cuiuis homini contingit adire Corinthum. sed diuitibus scilicet solis.

Quòd Oalgassus mons est altissimus, Haly fluuiio occidentalior, iuxta quem Domanitis & Blaena est regio. Cæterum per Domanitidem Amnius fluuius labitur, quo loco Mithridates Eupator Nicomedis Bithyni copias funditus deleuit, haud quidē præfens sed per suos imperatores tanquā obiter gesta. Vnde ille fugiens, cum paucis adeo in Italiam nauigauit. Hic uero secutus, impetu facto Bithyniam cepit, & Asiam usq; in Cariam & Lyciam occupauit. Quòd circa Pimolissam & Pompeiopolim Sandaracurgium mons est concauus propter metallorū effossionem, ubi ex morbido & pestilente aëre effossorum locorū multis intereuntibus, negligi metalla cœperunt. Quòd lacus qui circa Nicæā est urbē Ascanius sit dictus, itemq; regio ipsa Ascania. Quòd Bithyniā terminat Sangarius fluuius, & litus Ponticum usq; ad ipsum os atq; Chalcedonem: ab occasu, Propontis: ad austrum Mysia & Epictetus appellata Phrygia. Eadem quoque Hellepontica Phrygia dicitur. Quòd sinus qui circa Nicomediam est Astacenus uocatur.

Quòd mons circa Cium Argantonus uocatur, porrigens se usq;

usq;

I N S T R A B O N E M.

usque ad Nicomediam. Quòd Cius socius erat Herculis, ex Argonautis unus. Is è Colchis reuersus urbem à se Cium appellatam, ædificauit.

Quòd à Prusa oppido nomen gentile deriuatur Prusienfis.

Quòd Ascania à duabus gentibus seorsim habitabatur, Phrygibus & Mysis, testatur id Homerus inquitens,

*μυσῶν ἀρχιμάχῳ ἠγήτορα
οἱ ἴα δὲ ἀσκανίης ἐριβόλακος ἦλθον ἀμοιβοί.*

Alyforumq; ducem bellantum comminus armis,

Illi ex Ascaniæ campo uenere feraci. Et rursus,

*φόρκυς αὐ φρύγας ἦγε ἔσκανι
τῆλ δὲ ἀσκανίης.*

Phorcys & Ascanius Phrygiæ duxere cateruas,

Longe ex Ascania. Intelligit autem Nicæam. Quòd Homerus Æsopum terminum statuit Troadis & Mysiæ. Videtur autem Pindarus Cyzicenus fuisse.

Quòd Nicæa ab Antigono ædificata sit, Philippippi Macedonum duce, qui bello aduersus Nicatara Seleucum interijt. Postea Lysimachus illam auxit, qui cū Alexandro scilicet ad Indos militauit. Hic Nicæam appellauit, de nomine uxoris quæ Antipatri erat filia, soror Cassandri. Quòd quæ nunc Otreæ dicitur regio, ab Otreo Phryge uocata sit, cuius meminit Homerus,

λαοὺς ὀτρῆ.

Otræi populos. Quòd Hipparchus & Theodosius, atque huius liberi mathematici, & Asclepiades medicus, Bithyni fuerint. Quòd qui in Asia sunt Galatæ, Celtarum sunt coloni, atque sub Leonorio duce in Asiam traiecerunt.

Quòd post Galatiam ad austrum lacus est Tatta nomine, Cappadociæ maiori adiacens, & pars est Phrygiæ maioris. Item quæ huic continua est usq; ad Taurum. Cæterum Tatta lacus salis sponte nascentis fontes habet atq; adeo faciliter salibus immerfis circungelascit, ut sæpe cum funalem torquē demiserint, salis coronas educant. Volucres ipsæ alis aquas contingentes facile capiuntur, cum propter salis concretionem cito decidant. Quòd Isaura urbs sit, à qua & regio Isauria & uocabulum gentile Isauensis dicitur.

Quòd circa Sipylon loca Phrygiæ prius appellabatur. Item Tantalū & Pelopem Phrygas esse aiunt, & Nioben quoque. Nam Pergamena & Elaitis ad quam Caicus exit, & Teuthrania inter hæc media in qua Telephus habitabat olim, inter Hellepontum sunt & regionem Sipylo & quæ sub hac est Magnesie, circumstantem. Quòd Mysos, alij Myforum Scythiæ colonos esse affirmant. Alij uero quod Lydorū lingua, fagocissima arbor, Mysos uocatur, eiusmodi arborem in Olympo Mysio copiose nasci, eaq; propter gentem Mysos fuisse appellatā.

Quòd Miletus Cariæ, colonia sit Miletī que est in Creta. Quòd Lycus Pandionis filius, Solymis conditis regionē à se Lyciam appellauit. Quòd Bithyni septentrionales iuxta Olympum iacent, Item Mygdones & Doliones. Reliquum tenent Mysi & Epicæti. Doliones autem sunt, qui circa Cyzicū à fluuio Æsopo usque ad Rhyncadum fluuiū & Dascylitidem lacum. Mygdones post hos sunt, usq; in Myrleanorum Apameorum agrū.

Quòd supra Dascylitidem lacū alij duo lacus sunt, Apolloniaticus & Miletopolitanus. Quòd delubrū in Cyzico Dindymenes matris deūm, Argonautarum ædificiū est. Quòd potentes olim atq; pulcherrimis legibus instructæ ciuitates fuerint Cyzicus, Rhodos, Massilia, Carthago, Roma, Sparta.

E P I T O M A E

Quòd Phrygiæ Epicæticæ sint Axiani, Nacolia, Cotyaium, Mydaium, & Dorylaium urbes, & Cadi. Quòd Mysiæ pars mediterranea, ab Olympica regione in Pergamenam descendit, & in Caici campos. Quòd supra Epicæticū ad austrum maior Phrygia est, quæ à sinistra Pisinuntem & Lycaonas, à dextra Lydiam & Cariam relinquit. In ea est Phrygia quæ prætermontana dicitur, & Pisidia & Amorio & Eumenia & Synnada: deinde Apamia quæ Cibotus dicitur et Laodicea & Colossæ. Quòd Marsyas fluuius ex Apamia urbe magna ortū habens, in Mæandrum egreditur. Quòd cursus Mæandri adeo est flexuosus, ut obliquitates omnes ab eo mæandri dicantur. Quòd quæ circa Mæandrum fluuiū est regio ferè tota à terræmotibus quatitur & aquis atq; ignibus peraratur, à campis incipiens usq; ad Magnesium & Hierapolim. Quòd Prienen quæ prius ad mare erat, Mæander, facta limi aggestione, mediterraneam effecit, ad stadia ducenta quinquaginta. Quòd Typhonis casum & Arimorum, per hanc exustam Phrygiam & Lydiam euenisse aiunt. Alij autem affirmant, etiam quæ inter Mæandrum ac Lydos sunt, omnia eiusmodi esse.

LIBRI DECIMITERTII.

Quòd à Cyzico & locis Æsapo & Granico uicinis Abydum usq; Propontidis ora sit maritima. Ex Abydo aut Lectū usq; Ilij et Tenedi & Troianæ Alexandria regio. His omnibus Ida imminet. A Lecto uero usq; ad Caicum & Canas dictas, Assus est & Adramyttium & Atarneus & Pitana & sinus Elaiticus. Quibus omnibus Lesbos insula ex aduerso confurgit: deinde Cumanus ager usq; ad Hermū & Phocenses, hæc Æolia est, quam sequitur Ionia. Quòd à Cyzico & Æsapo fluuiū, usq; ad Caicum fluuiū, regio est quam Homerus Troianam dicit, in octo principatus diuisa, sed Æolorum colonia aliter hanc diuisionem fecit, per totam Troianam oram dispersa, & usq; ad Hermum fluuiū extēta. Quatuor autē seculis Æolica colonia, q̄ Ionica antiquior est. Nā Agamemnonis filius Orestes Æolica classi imperauit, quo in Arcadia mortuo Penthilus eius filius successit, & usque in Thraciam processit annis post Troiam sexaginta, quo tempore Heraclidē in Peloponnesum rediere: deinde Archelaus illius filius cum Æolica classe in eam quæ circa Cyzicum & Dascyliū est regionem traiecit. Graus uero filius eius iunior usq; ad Granicum fluuiū progressus est, & trañciens in Lesbum eam occupauit. Cleuas item & Dorus & Malaus, qui & ipsi ab Agamemnone erāt profecti, primum quidem Locrida & montem Phricium, longo tempore obtinuerūt. Postea transgressi Cumas condiderunt, Phriconidas à Locrensi monte appellatas. Quòd Priapus fluuius est iuxta Cyzicum, aduersus Artacen Cyzicenam urbem confurgens.

Quòd Æsapus fluuius Cyzico urbe orientalis est. Quòd à Pario oppido usq; ad Practium oppidum occasum uersus stadia sunt ccc. Quòd Ida mons scolopendræ formā habet, atq; in mediterraneam, promontorio quod circa Zeleam est terminatur, in pelagus autem Lecto, quod in Ægæum descendit.

Quòd Zelia urbs, Cyzicorum est ditionis. Quòd Homerus Idam montem Lecto terminat, quod primum est à mari, & Zelia, inquiens,

Ἰδῶν τὸ δ' ἄρα νείκερον ἰδὺς.

IN STRABONEM.

Idæpede sub extremo. Quòd Lectum Idæ promontorium, & Canæ promontorium, sinum Idæum faciunt. Quòd duplices sunt Cilices, alteri The-

bæi Hypoplacii, unde Chryseis erat: alteri Lyrnessii, e quibus erat Briseis,

πρὸς τὴν λυρνησσοῦ θηλείαν πολλὰ μογισσας.

Hanc e Lyrnesso capiens multū laborabat. Hæc urbs erat diui Mynetis. E The-

bis Chryseidem fuisse, sic inquit,

ὠχόμεθ' ἐς θήβην ἐργὴν πόλιν.

Nos Thebam aduecti sacram. Ex hac etiā Andromache fuit. Sunt itaque duo hi Troianorum principatus. unde quæ de Andromache dicuntur, in hyperbato sunt legenda,

ἑμφοτέροι σὺ μὲν γὰρ τροίην

αὐτὰρ ἐγὼ θήβησιν.

Vterq; e nobis, tu per Troiam

Astego Thebis. Sic enim est legendum.

ἑμφοτέροι γὰρ τροίην, σὺ μὲν πριάμω ποτὶ δῶμα,

αὐτὰρ ἐγὼ θήβησιν.

Vterq; ex Troia, sed patris in laribus Priami tu, Astego Thebis. Tertius est Lelegum principatus, qui & ipse Troianus est,

ἄλτρωος λελέγεσι φιλοππολεμοισιν ἄνασσει.

Maximus Altes

Sub cuius Lelegum populi ditione tenentur. Et sub Hectore Troiani erant,

πρωσί μὲν ἡγεμόνδην.

Hector item Troas duxit. Quiq; sub Ænea fuere Dardani Troiani erant, uelut quoties dicit,

ἀνεία πρώων βαλὴφορε.

Æneæ Troum dux consultissime. Sexti sunt sub Pandaro Lycii, quos proprie Troianos appellat. Septimi, qui inter Aesapum & Abydum sunt Troes dicuntur. Po nuntur autem sub Asio Abydeni Troes. Democoon quoque Priami filius,

ἂβυδὸθην ἦλθε παρ' ἱππων ὠκειάων.

Is ab Abydo aderat tunc a pernicious equis. Et Hicetaonis filius apud Percoten boues pascebat, nec ipse alienas, & qui Adrastiam usque imperabāt Meropis duo filij Troiani erant, octauus hic principatus est. Nonus Troiæ principatus est, qui sub Eurypylo Telephi filio censetur. Quod autē omnibus his Priamus imperaret, Achilles declarat, inquit,

ὄσσην λῆσθ' ἄνω μακάρων ἔδ' ἄγχι τὸς ἔεργει

καὶ φρυγίην καδ' ὑπερθε καὶ ἐλίαςποντος ἀπέρω.

Quæ foelix pariter Lesbos complectitur, & quæ Comprendit Phrygiæ tellus ac Hellepontus.

Quòd Lycii qui sub Pandaro fuerunt Aphnii dicti sint ab Aphnitide lacu, qui Dascilyticus lacus est. Zelia a Cyzico distat uersus ortū stad. centū nonaginta. A proximo mari uero, in quod Aesapus flu. egreditur, stad. circiter octuaginta.

Quòd Zelia mediterranea est, eiq; subiacent Cyzico & Priapo adiacentia loca. Circa Zeliam Tarsus est fluuius, qui uiginti locis transitur, sicut Heptaporus.

Quòd inter Aesapum fluuium & Priapum Granicus fluit, magna ex parte per Adrastiae campos. Priapus autem urbs est super mari sita, & portus.

Quòd Adrastia urbs inter Priapum est urbem & Parium, super Aesopo fluuio. Priapus hæc portum habet minorem quàm Parius. Quòd Pityga urbs sit mediterranea inter Parium & Priapum urbes.

Quòd inter Lampfacum et Parium Pesus urbs sit et fluuius. Homerus tribus syllabis eam appellat, inquit,

κὴ δῆμον ἀπαισῶ,

gentemq; quoque Apæsi.

Item,

ὅς ῥ' ἦ ἀπαισῶ.

habitat moenia Apæsi.

Quòd in Cumea regiõ locus est, foeminino genere numeroq; plurali dictus Gergithes. Est etiã urbs à qua in agro Lampfaceno Gergithius ager est dictus.

Quòd Practium apud Homerum nõ est urbs, sed fluuius inter Abydum fluens & Lampfacum.

Quòd Xerxis pons in Abydo, paulo magis ad ortũ fuit locata quàm sit Abydus, magisq; ad occasum quàm Sestus. Id notatu dignum maxime est.

Quòd Strabo consentit fabulæ de Hero, quod in Sesto fuerit ipsius turris, quodq; casus Leandri illic euenerit.

Quòd aurea metalla in Pactolo Lydiæ nunc defecerint.

Quòd ab Abydo ad Aesapum fluuium, stadia sint septingenta: itinere scilicet pedestri, recta uero nauigatione, pauciora.

Quòd Ilus post diluuium primus ausus est urbem in planitiem locare, quæ ab eo dicta fuit Ilium. unde in campo est sepultus,

οἱ δὲ παρ' Ἴλῳ σῆμα

μείσον κατὰ πεδίον.

Hi uero ad tumulos Ili

Per campum medium. Sunt qui dicant, quæ nũc ostenditur urbs, non esse Ilium Homeri. Sed aliam esse, magis humilem. Antiquam enim magis editam fuisse, prope Idam stad. quadraginta.

Quòd quæ nũc Alexandria Troas dicitur, urbs deserta, prius Antigonía dicebatur. Nam ab Antigono habitata fuit qui ex Alexandri magni ducibus imperauit Phrygiæ. Postmodũ à Lyfimacho Alexandria fuit appellata, quod magis uideretur operepretiũ esse, ut ab eo cognomẽ acciperet, qui totius uictoriæ de Persis habitæ author extitisset, ab ipso uidelicet Alexandro.

Quòd Fimbria Romanus bello aduersum Mithridatem gesto, cum Iliũ admoto ad urbẽ exercitu undecimo die cepisset, atq; inde gloriaretur, quã urbẽ Agamemnon decimo anno uix cepisset, cum mille nauium classẽ & uniuersam Græciam secũ haberet, se undecimo die obtinuisse, Respondit quidã ex Iliensibus, Nõ enim Hector aderat qui pro ciuitate pugnaret.

Quòd inter Abydum & Dardanum urbem, Rhodius fluuius labitur, ex aduerso sepulchri Hecubæ quod Canis dicitur.

Quòd sepulchrũ Hectoris in Ophryngo est loco excelso Troadis. Deinde Rhoetium urbs deserta, inde Aegialus, postea Aiæcis sepulchrum, inde Segium urbs deserta, postmodum Achillis sepulchrum & Patrocli & Antilochi: deinde nauium statio & castra Græcorũ, mox Simoentis & Scamandri ostia stagnantia & paludes, & lacus qui Os dicitur. Quæ omnia Iliõ subsunt.

Quòd Priamus exiguo inuento Troianorum regno, ita ut Hercules, Cumq; uiris paucis & sex cũ nauibus ipsa Pergama diripuerit, illud in immẽsum auxerit, ut rex regum appellaretur, quemadmodum significat illud,

ὄσορον λέσβος ἄνω μακάρων ἐδῶ.

Quæ foelix pariter Lesbos cõplectitur.

Quòd Campus Troianus à mari usq; ad Idam porrigit se, cuius partes australes in Scepsim, septentrionales in Zeliã fini

fini

I N S T R A B O N E M .

finiunt. Quòd permultis & fide dignis argumentis Strabo ostendit què nūc Ilium appellatur, non esse ab Homero decantatam urbem, sed hac excellior est & orientalis quæ uere Ilios dicitur, Hectoris scilicet patria. Quòd si ne uestigia quidem ipsius supersunt, sed quæ uisuntur nunc, humilioris sunt uestigia, mirum esse non debet. Tempus enim permulta eiusmodi facit. Quòd iuxta uetustum quendam morem Agamemnon male imprecatus est ijs qui Ilium instaurare audent, eamq; ob causam posteri religione ducti, locum elegerunt uicinum, antiquo simillimum & hunc ædificatum Ilium appellarunt, hoc pacto Agamemnonis execrationes effugerunt. Quòd Rhesus fluuius nunc Rhoites appellatur, Heptaporus autè Polyporus, ortum habens à locis pulchræ pinui finitimis ad uicum Melænas euntibus. Cæterum pulchra pinus ambitum habuit pedum uiginti quatuor, altitudinem à radice sexaginta septem pedū. Postea in tres partes scissa æqualiter inter se distantes, rursus in unum uerticem contrahitur. Totam uero altitudinem duorum iugerum & cubitorum quindecim habet. Quòd Carefus fluuius à Maluntelabitur, qui locus inter Palæsepsim iacet & Acheium ulterioris Tenediorum agri. Immittit autem in Æsapum. Rhodius uero à Cleandria & Gordo in Æmum influit. Quòd Smintheus Apollo à Tenedijs colitur. Et tēplum ipsius in Tenedo est, unde illud dicitur,

τενιδίο τε ἰφι ἀνάσσει σμινθῶν.

Smintheu præclare Tenedi domator Apollo. Quòd aliud templū est Sminthei Apollinis in Troade, iuxta mare situm. Quòd insulæ exiguæ iuxta Tenedum, Calydnæ uocantur. Quòd circa Troadem Achæus locus sit: deinde Larissa & Colonæ & Chrysa nunc dicta in loco excelso super mari sita.

Quòd in Sminthei templo mus sit æreus, pedi statuæ subiacens. Sunt autem Sminthei Apollinis permulta templa. Quòd circa Lectū promontoriū sales sunt quæ uentis Etesijs sponte congelascūt. Quòd Homerus in sinu Adramyttico locat Lelegas et Cilices utrosq; quo loco Pedasus urbs est deserta & Satinois fluuius, qui torrens est, & Thebæ ac Lyrnessus urbes. Quòd Amaxitæ maritimi sunt, ac supra eos Neandrenses. Deinde Cebrenij supra hos, mox Dardani usque ad Palæsepsim, quibus imperauit etiam Æneas. Inde Scepsis. Quòd à Lecto promontorio, usq; ad Gargara uersus ortum sita, stad. sunt ducenta sexaginta.

Quòd post Adramyttium Coryphantis & Heraclia uicus sint: inde Attea, ab hac Atarneus & Pitane, & Caici fluuij ostia. Quòd nonnulli Romanis gratificantes hos uersus Homeri de Aenea hoc pacto transscribunt,

νῦν δὲ δὴ ἀνέειο γένος πάντας ἰφὶ ἀνάσει.

At genus Aenæ cunctis dominabitur oris. Quòd è Scepsi urbe fuerit Coriscus Socraticus, & huius filius Neleus, qui & Theophrastum & Aristotelem audiuit, & successor fuit Bibliothecæ Theophrasti in qua Aristotelica inerat. Nam Aristoteles & Bibliothecā & scholam Theophrasto reliquit, & primus omnium quos scimus libros cōgregauit, & Aegypti reges bibliothecę ordinē docuit. Theophrastus uero eam tradidit Neleo, Neleus Scepsim detulit, ac posteris dedit hominibus sanè imperitis, qui libros inclusos, ac negligēter positos tenebāt. Cumq; Attalicorum regū sub quibus erant, studiū sentirent cōquirendorū librorū, ad instruendā eam Bibliothecā quæ Pergami erat, eos in fossa quadā sub terrā occuluerūt, quos & tineis & humiditate labefactos, tandem qui ex eo genere erant Apelliconi Teio

tradiderūt, magno emptos argento, Aristotelicos scilicet ac Theophrasticos. Apellicon, ut qui magis librorū esset studiosus quā sapiētig, uolens corrosiones emendare, eos transcribendos dedit, scriptura non recte suppleta, quapropter libros edidit erroribus plenos. Sed antiqui Peripatetici post Theophrastū, cum omnino libris ordinarijs carerent, paucis duntaxat exceptis exteriorum sermonum, nihil habebāt in quo firmīter philosopharentur, sed positiones quasdā lucubrābāt. Posteriores, postquam hi libri in lucem uenerunt, Aristotelem imitantes longe melius quā illi philosophati sunt. nam propter errorum multitudinem consentanea dicere necesse habuere. Multum ad hoc Romani contulerunt. Nam continuo post Apelliconis obitum Sylla qui Athenas cepit, allata illius bibliotheca huc eam transtulit. Tyrannion quoque grammaticus incoepit, cum Aristotelis amantissimus esset, eo sibi conciliato qui bibliothecæ præerat. Item librarij quidam scriptoribus utentes non bonis, nec scripta conferentes, quod in his libris præsertim fieri solet qui uendēdi transcribūtur, tum hic tū etiam Alexandriæ. Quòd post Scepsim urbem Andera sunt, & Pionia et Gargaris. Iuxta Andera lapis est qui uetus in ferrum mutatur: deinde cum terra quadam in fornace excoctus, pseudargyrum exudat, quæ terra si æs assumat, fit mixtio quam nōnulli uocant orichalcum. Fit etiam circa Tmolum pseudargyros. Quòd Assus urbs foelix sit & munita, à mari & portu rectum & longum ascensum habens. Vnde illud Stratonici commode dictum est, ἄσσυρον ἴθ' ὠσικεῖν θᾶσσον ἀλεῖθ' ἔχει τῆραδ' ἰνναί. Hic Cleanthes fuit stoicus philosophus, q̄ Zenonis Citiensis scholæ successit, quā postea Chrisippo Solensi reliquit. Hoc in loco Aristoteles aliquandiu permāsit, propter eam affinitatē quā cum Hermia Tyranno contraxerat. Fuit autem Hermias Eunuchus, trapezitæ cuiusdam famulus, qui Athenas profectus Platonem Aristotelem q̄ audiuit, postea ad dominum reuersus, cum ipso imperauit primū, Atarnenses & Assenses aggresso: deinde illi successit & Aristotelem & Xenocratem ad se accersitos diligēter curauit. Aristoteli etiam fratris sororem dedit. Per id tempus Memnon Rhodius cum Persis ministraret, & exercitū duceret, simulata cum Eunucho amicitia hospitalitatis nomine & tractandarū rerum gratia illum ad se uocat, quem cum comprehendisset ad regē misit ibiq̄ suspensus est. Quòd circa Assum & Gargarū loca & Scepsim Lelegum sunt, qui inter Cilices & Dardanios habitabant, urbem habentes Pedasum. fugientes autem Achillis incursionem in Cariam uenerunt, & urbem Pedasum condiderūt eodē nomine quo patria. Quòd post Lelegas, sequens litus Homeri tempore habebant Cilices, quo loco nunc est Adramyttium & Atarnitæ & Pitanæi usq̄ ad Caici ostia: horū duæ sunt urbes Thebæ Hyppoplaciæ & Lyrnessus. Quòd Thebæ & Lyrnessus in Thebano campo sitæ ab Adramyttio urbe distant, illa quidē stadijs sexaginta, hæc uero octuaginta. Cæterum in Adramytteno agro Chrysa est & Cilla. Sunt autem circa Antandrū hæc. Quòd Cillus Pelopis fuerit auriga, à quo Cilla urbs & Cilices sunt dicti. Quòd in Pitana Æolica lateres aiunt aquæ supernatare, quemadmodū in Tyrannia. Nam terra quā aqua sit, leuior est. In Iberia uero Posidonius ait se uidisse ex quadā creta lateres factos supernatare. Quòd Caicus fluuius post Pitanen se in Elaiticū sinū influit, ex aduerso Elææ urbis. Quòd Elæa urbs nauale est Pergami urbis, à Pergamo distans stadijs centū uiginti. Quòd Cana promontoriū est assurgens cōtra Lectū promontoriū & Adramyttenū sinū efficiens. Cuius pars etiam Elai

Elaiticus est sinus. Quòd Cana numero etiam plurali Canæ dicitur: circa hanc promontorium est Æga. Cæterum *γὰρ* ipsum oportet ut longum sit accipere.

Quòd inter Eleam & Pitaneam & Atarneam & Pergamum, Teuthrania sit urbs, à nulla harum ultra septuaginta stadia distans, intra Caicum. Quòd in locis circa Caicum, Eurypylus Telephides imperasse uidetur quem Pyrrhus Achillis filius interemit.

Quòd in Elaitide fluuius sit torrenti similis, Cetus nomine. Vnde forte dictum est *ἑλίττειοι λέγειν ὄντο γυναικῶν εἰνεκα δάσπων*. Quòd Lesbi insulæ ambitus stadiorū sit mille & centū.

Quòd Strabo sub Tiberio Romanorū imperatore fuerit. Quòd Phaniās & Theophrastus Aristotelici ex Ereffo fuerint. Theophrastus prius Tyrtamus dicebatur, cæterum ab Aristotele sic appellari cepit.

Quòd Hellanicus historicus, Lesbius fuerit. In freto quod inter Asiam est & Lesbum, insulæ sunt quadraginta. hæc composito uocabulo Hecatonnesi uocantur, quemadmodum Peloponnesus, & Myonnesus & Proconnesus & Halonnesus. habent nō duplex è consuetudine.

Quòd Hecatonnesi uocantur tanq̃ Apollonnesi. Nam Apollo Hecatos est dictus. Quòd ante Lesbum Pardoselena sit, urbem habens eodē cognomento, ceterū nominis infamiā fugientes Poroselenā ipsam appellant.

Mons circa Pergamū Aspordenus fuit. Et quod in eo templum est, Matris Asporenæ. Quid igitur dicemus de Pordali & de Saperda & Perdicca & *σωππορδάκοισιν*, quod idem significat quod madidis? Quòd Homerus in Catalogo Lelegum & Cilicum & Cauconū iure non meminit. Nam ab Achille extincti erant, Etion & Mynes & Epistrophus atq̃ ipsorum populi.

Quòd Pelasgorum princeps Hippothous Larissam patriam habuit, eam scilicet quæ circa Cumam Æoliæ est sita. Cæterum Pelasgi ab Æolis interierunt.

Quòd Cumæ carpuntur ut insulse & hebetes, quod annis CCC. demū post urbis ædificationem portus uectigalia exegerint, tanquam tum primum intelligerent se iuxta mare sitos esse, ac huius prouentum antea nō animaduertissent. Dicitur & aliter, quòd publica pecunia mutuo accepta porticus construxerunt, postea cum pecuniam constituta die non reddidissent, à deambulatione arcebantur. Sed cum pluuia essent, in dedecus quoddam creditores edictum emittebant, ut Cumani porticus subirent. Et cum præco ita in clamaret porticus subire, dictum esse pro uerbiū Cumanos non sentire, quòd in pluuia porticus subeunda sit, nisi aliquis per præconem admoneat. Cumanus fuit Hesiodus & Ephorus Isocratis familiaris, qui Historias scripsit. Cuma dicta fuit ab Amazone quadam, sicut Myrene & Mytilene.

Quòd Pergamus urbs Gazophylacium fuerit Lyfimachi & Agathoclis, qui ex Alexandri successoribus fuit unus. Pecuniarū custodia, quæ erant talentorum nouem millia commissa erat Philetæro Tyanensi, qui à puero spado erat, in quadā turba oppressus cum nutrice, eaq̃ propter eunuchus. Is initio charus erat Lyfimacho, sed cū ab Arsinoe illius uxore dissideret, propterea quod eum accusauerat, defectionem parauit uidens nouas res permultas. Nam Lyfimachus à malis familiaribus coactus fuit proprium filium Agathoclem interimere: Seleucus uero Nicator reuersus, illum sustulit, & ipse interemptus est, à Ptolemæo Cerauno dolo occisus. Cæterum Philetærus annos uiginti Dominus fuit arcis & pecuniarum, pollicitando semper ac ualidioribus propioribusq̃ obsequendo. Erant ei fratres duo Eumenes & Attalus. Ex seniore itaque Eumene, filius Eumenes natus fuit. Is Pergami successionem habuit, & iam loca circuncirca tenebat, unde apud

Sardes Antiochum Seleuci filium superauit, cum eo cōgressus. Obijt cum duobus & uiginti annis imperasset. Attalus ex Attalo & Antiochide natus in imperio successit, & primo rex est nūcupatus. Hic Galatas praelio maximo superauit, & Romanorum amicus fuit, & cum eis in classe Rhodiorum aduersus Philippū pugnauit. Obijt iam senior cum annis quadraginta & tribus imperasset. Filius quatuor reliquit, Eumenem, Attalum, Philetærum, Athenæum. Ex his iuniores priuatum statum duxerunt. Eumenes uero imperans cum Romanis aduersus Antiochum magnum & contra Perfen bellum gessit. Et à Romanis totam eam regionem accepit, quæ sub Antiocho circa Taurum erat. Nam initio regionem non multum tenebat. Hic imperium multum auxit & ædificijs & donis & bibliothecis, imperauit annos quadraginta nouem, ac imperium Attalo filio reliquit, dum puer adhuc esset, & huius tutorem Attalum proprium fratrem. Is cum annis xx. & uno imperasset, tanquam tutor, multis rebus sceleriter gestis senex admodum interiit. Nam aduersus Demetrium Seleuci filium, cum Alexandro Antiochi filio bellum gessit, & cum Romanis aduersus Pseudophilippum pugnauit. Deigylin quoque regem cepit ducto in Thraciam exercitu. Item Prusiam interemit præfecto illi filio Nicomede. Cæterum qui sub tutela erat Attalus, cum annis quinque imperasset Philometor appellatus, morbo defunctus est, Romanis hæredibus relictis, qui eam regionem prouinciam fecerunt, Asiam appellantes eodem nomine quo et continentem. Quòd Caicus fluuius Pergamū præterfluit, per Caicum campū felicem. Quòd ex Tmolo Pactolus fluit, habens auri ramenta, quæ hoc tempore defecere. Exit in Hermū fluuiū, in quem etiam Hyllus fluuius egreditur, qui nūc Phrygius dicitur. Quòd lacus quædam apud Homerū Gygeus, postea Colous fuit appellatus. Quòd Arimos alij in Lydia fuisse aiūt: alij in Cilicia, nōnulli in Syria, alij in Pytheculis, quo loco etiam Typhoea fuisse dicūt. Quòd in Hierapole calidæ sunt aquæ & Plutonium, ambo non paruam admirationem præstantia. Nam aqua adeo faciliter in tophum duratur, ut qui aquæductus deducunt, integra septa ex eo aquis conficiant. Plutonium, os est in paruo quodam imminentis montis supercilio, ita commensuratum ut hominem possit suscipere, mira profunditate. Huic propositum est uallum quadratum, ambitu ferè semijugeri, quod nebulosa & crassa caligine plenum est, ut uix solum discerni possit. Ad septum appropinquantibus, aër innoxius est, purus ab illa caligine, in tranquillitate uentorū. Nam caligo intra ambitum manet. Si uero animal intro progrediatur, statim moritur. Quapropter tauri introducti cadunt, & mortui educuntur. Nos passeris immisimus qui subito mortui ceciderunt. Galli uero execti illæsi accedunt, ut etiam usque ad os appropinquent, introspeciant, & immergantur, quousque possunt spiritum continentes. Videbamus enim ex aspectu æstuosæ cuiusdam passionis indicium, siue quòd omnes id experiantur, siue soli sacerdotes, siue diuina prouidentia, quemadmodum uerisimile in ijs est qui numine sunt afflati, siue quòd hoc uiribus quibusdam reluctantibus contingat. Quòd Caballenses credant Solymos esse, unde collis qui Termesi promontorio imminet Solymus uocatur, & ipsi Termenses Solymi dicuntur. Proximum est Bellerophontis uallum, & Pisandri eius filij sepulchrum, qui in bello contra Solymos gesto cecidit. Quòd Cebyrensis administratio, inter maximas totius Asiæ censetur. Utebantur Cebyratae linguis quatuor, Pisidica, Solymorum, Græcorum & Lydorū. Quòd

IN STRABONEM.

Quòd apud Cebyreos proprium sit ferrum facile tornari.

LIBRI DECIMIQUARTI.

V O' D Ionum Coloniae praefuerit Androclus Codri Athenarum regis filius, postmodum Aelicae. Is Ephesum aedificans, Regiam Ioniae assignauit. Sunt autem Ionum ciuitates haec: Miletus, Mius, Lebedus, Colophon, Priena, Teos, Erythrae, Phocaea, Clazomeng, Chius, Samus, in uniuersum duodecim. Postmodum Smyrna fuit assumpta.

Quòd Apollinis oraculum apud Branchidas in Mileto sit. Quòd quae nunc Samos appellatur infula Ionica, prius dicebatur Parthenia, deinde Anthemus, inde Melamphylus, postea Samus. Quòd Samus adeo sit ferax, ut quae eam laudat, prouerbio dicere consuerint, Fert & auium lac.

Quòd ob Solyfontis Samiorum tyranni amarulentiam Samus adeo uiris fuit destituta, ut prouerbium inde natum sit quo dicitur, Solyfontis opera locus amplus est. Quòd Athenienses per Periclem Samo potiti, municipes in eam miserunt, e quorum numero Neocles fuit Epicuri philosophi pater, ludimagister. Is in Samo nutritus, adolescentiam Athenis egit cum Menandro comico.

Quòd Creophylus hospes Homeri Samius fuerit. Caeterum o magnum hic scribitur. Quòd Agamemnon Pygela condidit: fuit autem a parte quadam gentium illius habitatum oppidum. Nam quidam Pygalij nominati, calamitatibus defatigati illic remanserunt, ac locum Pygela uocarunt.

Quòd post Troiae captiuitatem Calchas uates cum Amphiarao pedester in Colophonem peruenit. Caeterum cum in uatem meliorem se iuxta Clarum incidisset, Mopsus scilicet Mantus filium, quae Tyresiae erat filia, praeter tristitia perijt. Caeterum Hesiodus etiam carmine hunc sermonem ita effert,

Quot numero haec caprificus habet, per parua licet sit. Hunc uero respondisse, Mille quidem decies, modius mensura, super quae una fit, hanc nullo poteris comprehendere pacto Dixit, & inuentus numerus mensurae certa est, Continuo mortis Calchanti somnus obortus.

*θαύμα μ' ἔχει κατὰ θυμὸν, ἔρνεός ὄσσεσ' ὀλύνθους
οὐτ' ἔχει μικρὸς πρὸς ἑὼν, εἰ ποῖσ' ἄρ' ἀειθμὸν.*

Mirabor sane poteris si dicere ficus Quot numero haec caprificus habet, per parua licet sit. Hunc uero respondisse,

*μύριοι εἰσι μὲν ἀειθμὸν, ἀτὰρ μέτρον γέ, μὲθ' ἑμὸν
εἰς δὲ πρὸς οὖναι, ὅν' ἐπελθὲ μὲν οὐκ ἐδύνατο.
ὡς φάτο καὶ σφω ἀειθμὸς ἐτήτυμ' εἶδ' ἐτο μέτρον,
ἔ τότε δὴν κάλχανθ' ὑπὸ θανάτῳ κάλυψεν.*

Mille quidem decies, modius mensura, super quae una fit, hanc nullo poteris comprehendere pacto Dixit, & inuentus numerus mensurae certa est, Continuo mortis Calchanti somnus obortus.

Pherecydes autem inquit, praegnantem suae oblata, Calchantem interrogasse, quot porcos haberet, hunc respondisse tres, atque ex ijs unam esse foeminam. Et cum Mopsus uera locutus esset, illum obiisse. Quòd Colophonij aliquando nauibus opibus, & equestribus tantum excelluerunt, ut in quancunque partem siue suffragio siue auxilio equestri, aut pedestri, aut nauibus incubuissent, finis operi imponeretur, adeo ut prouerbium inde sit natum, Colophonem imposuit, pro eo quod est finem.

Quòd prouerbium sit Corycaeus auscultauit, cum quispiam aliquid secreto aut facere aut dicere uideretur, neque tamen lateat ob eos qui speculantur & scire student quae minime conuenit. Id quod Corycaei

prædones in portibus facere solebant, interrogantes à mercatoribus in portum applicantibus, quid in nauibus portarent. Quòd Anaxagoras physicus, Anaximenis Milesij fuerit familiaris. Præceptor autem fuit Archelaus physicus & Euripides poëta. Quòd Melas fluuius iuxta Smyrnæ murum labitur.

Quòd Dolobella Trebonio in Smyrna obfesso, interemit quempiam ex ijs qui Cæsarem per insidias interfecerant. Quòd quatuor sint Lethæa flumina: aliud iuxta Magnesium, quæ ad Mæandrum est sita: aliud in Gortyne oppido Cretæ: aliud iuxta Triccam urbem Thessaliæ, super qua Æsculapius fuit natus: aliud apud Lybas Hesperios. Cæterum urbs Magnesia prope Lethæum est iuxta Mæandrum, ubi dicunt crucifixum fuisse Daphitam, propterea quod reges uersibus incesferet,

Purpurei stimuli, fæx ultima diuitiarum,

Lysimachi, Lydos subditis atq; Phrygas. Quòd Magnetes in Asia Anaxenora Cytharcedo æneam imaginem erexerunt hac inscriptione,

*ἦ ζῆ μὲν τὸ δὲ λαλὸν ἀκούεμεν δὲ μὲν ἀοιδῶν
τοίου γ' οἷοι δὲ δὲ θεοῖς γὰρ ἀλίγκιοι αὐδῶν.*

Est operæ pretium, tales audire canentes

Qualis hic est, qui uoce deos exæquat & ode. Vbi qui epigramma inscripsit, cum non satis considerate animaduertent, ultimam secundi uersus literam prætermisit, cum basis latitudo non sufficeret. Quæ res ciuitatem ignorantia condempnari exhibuit propter ambiguitatem quæ oritur ex scriptura, num ultima dictio in nominatiuo casu sit accipienda, an in datiuo. Nam multi datiuos sine iota scribunt.

Quòd Stratonicus citharcedus uidens Caunios colore admodum uiridi, dixit hoc illud esse quod poeta inquit,

ὅτι περ φύλλων γενεή, τοῖο δὲ αὐδῶν.

Tale quidem genus est hominum quale est foliorum. Cum uero illum incusarent, quòd urbem ut morbidam carperet, Ego inquit eam morbidam dicere ausim, ubi mortui ambulant. Quòd Rhodij, bonis legibus instructi, maximam curam habuerunt circa res nauales. Vnde permulto tempore maris imperium obtinuerunt, & latrocinia sustulerunt, atq; Romanis amici fuere & regibus quicumq; Romanorum & Grecorum forent studiosi. Vnde suis legibus uixerunt, atq; per multis donarijs urbs eorum honestata fuit. E quibus optimus Colossus Solis fuit quem poëta qui Iambum effingit sic describit,

*Κολοσσὸν ἡλίου πῶσ' ἐπὶ γῆς ἄεκα
χάρης ἐποίησεν ὡνέμων ὀλινδῶν.*

Colossus solis quandoq; septemdecim

Chares fabrefecit cubitorum Lindius.

Quòd Protogenes in Rhodo perdicem pinxit tam sceleriter, ut perdicum pulli accedentes canerent & congregati gererent, homines autē admirarentur.

Quòd in Rhodo tanta fuerit de plebe cura, ut legem sanxerint ut diuites singulis diebus pauperes alerent, cogentes munera quædam ciuitatis peragere.

Quòd in Rhodo stationes quædam nauium fuerint absconditæ & clanculariæ, quas qui inspicere audebant, morte multabantur.

Quòd quemadmodum in Cyzico & Massilia sic etiam in Rhodo instrumentorum & machinarum fuerint officinæ.

Quòd Rhodij & Halicarnassæi &

Cnid

I N S T R A B O N E M .

Cnidij & Coi, Dores sunt. Quod Rhodus prius Ophiusa fuerit dicta & Stradia, deinde Telchinis, à Telchinis eam infulam incolentibus, quos nonnulli fascinores & maleficos dicunt, quod Stygiam aquam animalibus & stirpibus, pernicii gratia inspergerent. Alij uero, artifices mechanicos, qui primi æris & ferri ex metallis generationem reppererint. Venerunt è Creta in Cyprum, inde in Rhodum.

Quod post Telchinas Heliadæ fabulis traduntur infulam tenuisse, è quorum uno, Cercapho filij nati sint tres, Lindus, Ialysus, Camirus. hi urbes de suis nominibus dictas condidere. Quod Rhodi ambitus stadiorum est septingentorum uiginti.

Quod Atabyris mons sit excelsissimus è Rhodij, Ioui Atabyrio sacer. Quod Posidonius Rhodi uixit & sophisticen exercuit. Fuit autem Apamiensis, ex urbe Syriae.

Quod Dionysius Thrax & Apollonius qui Argonautica scripsit, Alexandrini fuerint, quamuis Rhodij uocarentur. Quod Eudoxus mathematicus Cnidius fuerit, Platonis discipulus.

Quod urbs Halicarnassus, principum Carię regia sedes fuerit, Zephyra prius appellata. Hoc loco est Mausoli sepulchrũ, unum è septem orbis spectaculis, quod Artemisia marito cõstruxit. Hinc fuit Herodotus, quem deinde Thurium uocarunt, eo quod coloniae in Thurios missæ fuisset particeps.

Quod Hecatomno Carum regi tres filij fuerint, Mausolus, Idrieus, & Pixodarus. Item filia duæ, è quibus seniore Artemisiam Mausolus duxit: Adam uero, secundus frater Idrieus. Post mortem Mausoli Artemisia imperauit. Ea deinde mortua, Idrieus: cui Ada & soror & coniunx successit. At Pixodarus cum Medicarum partium esset, Satrapa è Persis ad communionem imperij accito, Adam eiecit. Aduentante uero Alexandro ad eum confugit Ada, ac filium adoptiuum fecit ac hæredem, atque hoc pacto Carum imperium suscepit.

Quod circa Cragum Lyciæ montem traduntur quæ de Chimæra fabulæ habent. Quod Solymi montes Pisidarum sint, circa Termesum urbem.

Quod Crocos, genere sceminino effertur. Quod è Solis Ciliciæ fuerint Chrisippus stoicus & Aratus.

Quod Tarsus olim adeo in philosophia ac cæteris disciplinis sese exercuerit, ut & Athenas & Alexandriam prope modum superaret: & qui discebant, Tarsenses erant.

Quod, Res iuuenũ, consulta uirũ, crepitus seniorum. Quod Pelopidarum diuitiæ à metallis circa Phrygiam & Sipylum prouenerunt: Cadmi uero, circa Thraciam & montem Pangæũ: & Priami ex auro quod circa Abydum effodiebatur, cuius nunc uix ulla uestigia apparent.

Multa tamen eiectio & loca effossa, priscae metallorum inquisitionis signa sunt. Mydæ quoque opes ex metallis fuere quæ circa Bermium montem erant: Gygis & Alyattis & Croesi exijs quæ apud Lydium oppidum desertum, inter Atarneum ac Pergamum, quod quidem loca effossa habet propter metallorum inquisitionem.

Quod Pelopidarum diuitiæ à metallis circa Phrygiam & Sipylum prouenerunt: Cadmi uero, circa Thraciam & montem Pangæũ: & Priami ex auro quod circa Abydum effodiebatur, cuius nunc uix ulla uestigia apparent. Multa tamen eiectio & loca effossa, priscae metallorum inquisitionis signa sunt. Mydæ quoque opes ex metallis fuere quæ circa Bermium montem erant: Gygis & Alyattis & Croesi exijs quæ apud Lydium oppidum desertum, inter Atarneum ac Pergamum, quod quidem loca effossa habet propter metallorum inquisitionem.

LIBRI DECIMIQUINTI.

VO'D India rhombi figuram præ se fert, cuius latus septentrionale Caucasus mons est, ab Aria incipiens usque ad terminum eius maxime orientalem. Hic mons Sacas terminat & Scythas & Seras, septentrionem uersus, Indos autem, uersus austrum. Latus occidentale, Indus fluuius est, è Caucaaso delatus, uersus occidentem hibernum. Latus autem ipsius orientale & australe mare rubrũ est.

Quod India tota fluminibus permeatur, è quibus duo maximi sunt, Indus

& Ganges, ac multo maior est Ganges. Quòd Ganges fluvius, è montibus Caucaſi ad auſtrum fluens, poſtquam campum attigerit, ad ortum redit uſq; ad urbem maximam Polibathra, atq; hoc modo tandem ad auſtrum in mare rubrũ exit: Indus uero, duobus oſtijs inſulam Patalenen amplectens, in mare rubrum egreditur.

Quòd multi imbres Indiã madefaciunt, per quos linum ſeritur & milium, & ſeſamus, & oryza & boſmorus. Hyberno tempore ſeritur triticum, ordeũ, legumina, & fruges aliã, nobis ignotã. Quòd in mari Indico naſcuntur cete ancipitis uitã, aliã bobus, aliã equis, aliã alijs animalibus terreſtribus ſimilia.

Quòd boſmorus, frumentum eſt minus quã ſit triticum, naſcitur inter amnes, torretur cũ in area excutitur, ſed iurant ne prius eum ex area moueant quã igni concoxerint, idcirco ne ſemen exportetur. India multis terre motibus concutitur, & flumina translata nonnunquam adiacentes urbes alias quidem ſubmergunt, alias ſterilitate & ſiti perdunt.

Quòd Indiã fruges bis in anno proueniunt, qui ſeminantur inquam & qui ex arboribus naſcuntur. id ſit tum ob imbrium copiam, tum ob ſolis uehementiam.

Quòd in quibusdam ramis arborum Indiã, lana naſcitur, propter ligni humiditatem, ex hac ſindones texuntur. Eſt & cortex quidam arboris illic, è quo ueſtes uariã conficiuntur. Item arbores apud eos ſunt, abſq; animalibus mel conficientes, è quibus inebriantur eſitantes. Sunt etiam arbores illic, quorum folia non ſunt minora ſcuto: aliã arbores ſunt, quarum rami cum ad paucos cubitos excreuerint, reliquum incrementum prouolunt, uti propagines, mox rurfus in truncum exeunt, à quo poſtquam aucti fuerint, inde ſelectuntur, & aliam propaginem efficiunt, deinde aliam, & ſic deinceps, ut ab una arbore umbraculũ fiat, tabernaculo multicolumnio ſimile. Sunt arbores aliã, quarum trunci à uiris quinque uix comprehendì poſſint.

Quòd Ariſtoteles tradit, mulierem Ægyptiam ſeptenos pueros peperiffe. Nam Ægyptiorũ uxores fecundæ ſunt.

Quòd Alexander cum Taxila appuliſſet, Indorum urbem, & ab incolis perhumaniter ſuſceptus fuiſſet, atque ob id plurimum eis benefeciſſet, Macedones inuidiã moti dicebant, Alexandrum non habuiſſe quibus bene faceret prius quã Indum trañceret.

Quòd ſimix & elephantes animalia ſunt quæ ad hominis captum proxime accedunt. Cuius ſignum eſt, in bello ordine ab utriſque factus.

Quòd ſimix ab Indis hoc modo capiuntur: Catinum aqua plenum in conſpectu ponentes, faciem ſibi ea abluunt: atque in propinquo aliud catinum uiſco plenum. Cæterum ubi lauerint, abeunt. At ſimix ſuper arbore ſedentes ſublimes, deſcendunt inde, atque imitantur homines. Eòque modo uiſco ablutæ, capiuntur. Eſt & modus alius: Culeolos ſubligaculi modo induunt, inde diſcedunt relictiſ alijs interius uilloſis. Cæterum illæ imitantes id, capiuntur.

Quòd aliqui Indorum, unã cum maritis deſunctis uxores comburunt, ne per occaſionem adulteriũ alios uiros amantes, proprios ueneno tollant.

Quòd apud Indos canes ſunt ualentiffimi. Sopithes itaq; cum Alexandro dediſſet canes centum quinquaginta, ut periculum de ijs fieret, leone obiecto duos canes immiſit, quibus illum tenentibus alios duos ſoluuit. Qui cum in certamine conſiſterent, Sopithes iuſſit ut unus ex canibus abſtraheretur à morſu, & niſi pareret, crus amputaretur. Canis itaq; prius ſibi crus incidendi paſſus eſt, quã morſum dimitteret, ac leonẽ retinuit donec obiret.

in India aër sit saluberrimus, uitæ autē longissimæ homines ipsi, ita ut supra centū & triginta annos durent. Syssitia apud eos sunt sicut apud Laconas. Auro non utuntur neque argento, pro feruis utuntur iuuenibus. In nulla disciplina exacte exercentur præter medicinam solam, tanquam aliæ si ultra mediocritatem discantur malefice efficiant. Ius apud eos non dicitur, præterquam de cæde & iniuria. Nam hæc in nobis non sunt ne patiamur. Quæ uero in cōtractibus fiunt, in nobis sunt. Itaque cauendum esse, neque implendam esse urbem controuersijs. Quod in India Tigrides nascuntur, magnitudine leonibus duplo maiores, & robore longe præstantissimi. Quod in India lapides effodi aiunt, colore thureo, ficibus dulciores. Irē serpentes membranaceis alis, & scorpions. Quod in India canes sint robustissimi, qui non antè morsum dimittant quàm aqua naribus infundatur: nonnullis præ studio in morsu oculos distorqueri: alijs præterea excidere: leonem & taurum à cane detineri: taurum mori rictu comprehensum prius quàm dimittatur. Quod in regione montana India, Silas fluuius est, in quo nihil innatat. Quod aëres quidam sint adeo tenues ut nulla in eis uolatilia inuehantur. Fortasse autem exhalati uapores ad se trahunt & quodammodo absorbent subuolantia, quemadmodum electrum paleam, & sideritis ferrum. fortasse & aliquæ eiusmodi uires in aqua sunt. Quod Indorum multitudo in septem genera diuisa sit: è quibus primi sunt philosophi, honoratissimi paucissimiq;. Vtuntur unoquoq; eorū publice & priuatim qui maçant & sacrificant, quiq; uaticinia scrutantur, ubi qui ter mendax deprehensus fuerit, ei per totā uitam ex lege silentiū indicitur: qui uera dixerit, immunis & omni tributo exemptus habetur. Secundum genus est agricolarum, qui plurimi sunt & mansueti ob immunitatem militiae. Regio tota ipsius est regis, ipsi eam conducti operantur, in quarta fructuum parte. Tertium genus est pastorum ac uenatorum, quibus solis uenari & pecora pascere licet: hi uagi errabundiq; in tugurijs uitam degunt. Elephantes menses decem & septem uterum gestant: apud matrem annos sex aluntur. Viuunt annis plus quàm ducentis. Libycis Indici maiores sunt, & robustiores: hi rictu propugnacula deiciunt, & arbores radicitus euellunt in posteriores pedes erecti. Mansuescunt adeo, ut lapidem iacere & armis uti & optime natate discant. Ceterum formicæ auriferæ, terram effodiunt quemadmodum talpæ, auraceam existentem, hanc Indi quibusdā inuētis clam rapiunt: nam timent ne à formicis deprehensi interimantur: magnitudinem enim habent uulpibus maiorem: celeritate lepores superant. Serpentes, parui quidem & spithames magnitudine, ob uiolentiam periculosi sunt. Magni uero, quindecim cubitos excedentes roboris potentia magis sunt timendi. Medentur illis, incantationibus & radicibus herbarū. In Indo flumine crocodili sunt, minores quàm qui in Nilo nascuntur. Quartum genus eorum est qui artes exercent & cauponariam. Quintum genus est bellatorum, qui reliquum tempus otiosi agunt, & gratis aluntur, belli tempore egrediuntur. Sexti sunt Ephori, quorum munus est, ut quæ perperam aut bene aguntur inspiciant, ac regi renuntient. Septimi sunt consiliarij & regi assidentes, à quibus & magistratus & iudicia & rerum omnium administratio fit. Nec licet cum alio genere connubia contrahi, nec studium aut artem imitari, nec eundē plura exercere nisi philosophiā solam.

Quod Indi uinum non bibunt, præterquam in sacrificijs, potum è succo ory

zæ conficiunt, non autem hordei. Quòd Indi tãtum habent simplicitatis, ut ne domos quidem custodiant. nam diffidentiam, malorum aiunt magistram esse. Quòd Indi ueritatem & uirtutem exercent maxime, & qui super falso testimonio conuictus sit, extremis decurtatur. Quòd Indorum reges emptitiæ mulieres curant.

Quòd si mulier quæpiam regem ebrium interemerit, honoribus afficitur. Quòd sapientum apud Indos duo sint genera, quorũ alij Brachmanes uocantur, alij Germanes. Brachmanes ab animalibus & uenere abstinent, serijs sermonibus intenti. Auditori non licet neque loqui nec sternutare nec excreare, sed compositis moribus utens silet prorsus. Et cum triginta & septem annos sic uixerit in sua secedit, & laxius licentiusq; uiuit, aurũ gestans & carnibus animalium uescens.

Quòd Indi putant hanc uitam quasi quendam hominum conceptũ esse, mortem uero natiuitatẽ ad ueram illã & beatam uitam, ijs qui recte sunt philosophati: Mundum hunc ortum & quandoque interiturum esse, item sphericum: quòdque conditor & administrator omnium deus uniuersum peruadit: & quòd animæ immortales sint, & de iudicijs quæ apud inferos fiunt.

Quod Germanes ciuilem partem philosophiæ tractent. Medicína utuntur non ea quæ medicamentis, sed quæ uictus ratione peragitur. Ex medicamentis, maxime unctiones probant & cataplasmata.

Quòd Indorum sapientes omnes constantiam exercent, tum eam quæ in laboribus, tum quæ in tolerantia consistit, adeo ut totũ diem in eodẽ gestu immoti perseuerent. Quòd qui sunt in Taxilis Indi, defunctos absq; sepultura proijciunt. Quòd sapientes Indorũ, cum se morbo adfectos senserint, turpe id esse autumantes, igni sese e uita tollunt.

Quòd Porus quidam Indorum rex, ad D. Cæsarem dona miserit, hominem à puero brachia ab humeris exectum, item uiperas ingentes, ac serpentem cubitorum decem, item testudinem fluuiatilem trium cubitorum, & perdicem uulture maiorem.

Quòd ab Indo fluuiio occasum uersus Aria sit, ad austrum uero Arachosia & Gedrosia. hæc quatuor habet latera, e quibus australe latus mare rubrum efficit: orientale, Indus fluuius: occidentale, sinus Persicus: septentrionale, montes Tauri qui Bagoi dicuntur & Parsynti. Longitudo maris, tredecim miliarium est stadiorum.

Quòd in mari rubro cetæ nascuntur cubitorum septuaginta duorum.

Epigramma quod in sepulchro Cyri regis uisitur,

ἐγὼ κῆμα κῦρ βασιλεὺς βασιλῆων.

Ille ego regum rex, hoc claudor marmore, Cyrus. Super Darij sepulchro ad hunc modũ, Optimus amicus amicis fui, eques & sagittator optimus, uenatores superauit, omnia facere potui.

Quòd Susis, uigente æstate, urbs ipsa tantum habeat aëris meridianum calorem, ut lacertæ & serpentes urbis uias transire non possint, sed in medio interceptæ concremantur. Aqua frigida aëri exposita, illico calefit. Aiunt insuper hordeum in sole sparsum, ita frigi quemadmodum in furno miliũ, quapropter ad duo cubita terrã tectis imponunt. Domus ipse propter onus angustæ sũt & longæ, cum longis trabibus careant, & magnis domibus indigent propter æstũ. Palmaceæ aut trabes peculiare quiddã patiuntur. Nam cũ solidæ sint, quando inueterascunt, non cedunt in inferiorẽ partẽ, sed in superiorem panduntur contra onus, unde melius tectũ sustinẽt.

Quòd Persæ nec statuas nec aras erigunt: solem uenerantur & lunã & uenerem & ignẽ & terrã et uetos et aquã: si qs in ignem

ignem inspi
uentilantes,
cedentes, fo
taminetur
nec abluun
Persæ præ
mis rebus
te fiunt.
nam antel
tum, equi

fuerit Ba
teriecto
bet trece
triginta
rium ip
horti pe
stat. Est
lud Con
ipmã me
Magna
facta est
cum Gr
phthæ
uerso fl
Q
E palm
carbon
Dicunt
litates n
aliud li
hac gle
fiunt.
admo
guitur
tia gra
grans

ignem inspirarit, aut mortuum quicquam aut cennum immiserit, morte plectitur: uentilantes, flammam excitāt. Aquæ autem, ad lacum aut fluuium aut fontem accedentes, fossam effodiūt, in quam iugulant hostiam, cauentes ne aqua uicina contaminetur sanguine. Quòd Persæ in fluuiū neq̃ mingunt, neq̃ inde lauantur nec abluuntur, nec mortuum iniiciunt, nec alia quæ sunt immunda. Quòd Persæ præmia proponūt ijs qui plures filios ediderint. Quòd Persæ de maximis rebus consultant ebrj, putantes ea consilia esse firmiora quàm quæ in sobrieta te fiunt. Quòd Darius Longimanus, primus omnium tributa instituerit, nam antehunc quæ unaquæque regio producebat pendebantur, uelut frumentum, equi.

L I B R I D E C I M I S E X T I.

Quòd Syria uocatur à Babylone usque ad sinū Issicū atq̃ inde cōtinenter usque ad Pontum, id est usque ad Leucosyros & loca circa Amisum. In quorum medio ambo Cappadoces sunt qui intra quicq̃ extra Taurum sunt. Cæterum Taurus usque ad Amanum montem porrigitur. Quòd Ninus urbs Assyriorum, longe fuerit Babylone maior in campo Aturiæ. Cæterum Aturia prope Arbela est, interiecto Lyco flumine. Quòd Babylon Mesopotamiæ, muri ambitum habet trecentorum & octuaginta quinque stadiorum: eius crassitudinem, pedum triginta duorum: altitudinem uero inter turres cubitorum quinquagenūm: turrium ipsarum sexagenūm. Vnde & hoc è septem spectaculis unum dicitur. Item horti pensiles. Quòd Babylon à Seleucia Mesopotamiæ stadijs trecentis distat. Est autem Babylon hoc tempore deserta, Seleucia uero nomine caret. Vnde illud Comici de ipsa dicere licet, quod de magna urbe dicit,

ἰρμὶα μεγάλη ὄρει, μεγάλη πόλις.

Magna ciuitas magna solitudo est.

Quòd prope Arbela urbem Assyriæ facta est ingens illa ac postrema pugna Alexandri aduersus Darium, iuxta uicium Gaugamela. Non longe abest Lycus fluuius & urbs Demetrias, item Naphthæ fons & ignes. Quòd Tigris à mari usque ad Opida & Seleuciam aduerso flumine nauigatur, Euphrates autem Babylonem usq̃ stad. tribus millibus.

Quòd regio quæ circa Euphratem est hordeum fert supra trecentos modios. E palma uinum fit & acetum & mel & panis. Palmarum nucleis fabri ferrarij pro carbonibus utuntur. Idem aqua macerati ouibus & bobus in pabulum dantur. Dicunt esse carmen quoddam Persicum, in quo trecentæ sexaginta palmarum utilitates narrantur. Quòd iuxta Babylonem multum nascitur bitumen: cuius aliud liquidum est, quod naphtha dicitur: aliud aridum, iuxta Euphratem. Ex hac glebæ maximæ concreantur, ad ædificia idoneæ, quæ ex coctilibus lateribus fiunt. Porrò liquidum, quæ naphtha est, admirabilem habet naturam. Nam igni admotum, ipsum corripit: & si corpus eo illitum igni admoueris, deflagrat: extinguitur autem luto & aceto & alumine & uisco multo. Vnde Alexander experientia gratia in balneo puero cuidam naphtham inspersit, ac lucernā admouit: deflagrans autem puer ferè perijt, nisi circumstantes aqua multa infusa flammam euicisset.

sent. Quòd uarie id effertur, haphthas & haphtha & naphtha tū foeminino genere tum masculino. Quòd Adiabene Babyloniae pars est & prouincia.

Quòd Tigris fluuius, Thopitin lacum perfluit iuxta latitudinem medium, atque ad alterum os usque euectus, sub terram magno cum strepitu demergitur, ac per magnum spatium subter terra labens, iuxta Gordyæam urbem rursus emergit. Quòd Tigris fluuius adeo est uelox, ut Thopitidi lacui, qui falsus est & piscibus caret, non misceatur. Quòd è Thapsaco Babylonem usque stadia sint quater mille octingenta. Quòd à ponte in Commagena, urbs est Samosata. Et est istud initium Mesopotamiae stadiorum bis mille usque ad Thapsacū.

Quòd Thapsacus Arabiae urbs est, Nicephorium uero Mesopotamiae, & distant hae urbes inter se stadijs centū. Quòd Mesopotamia haphthā fert & gangiten lapidem. Quòd inter Euphratem & Tigrin, alius etiam fluuius labitur, Basilaus nomine. Item iuxta Anthemusiam urbem rursus alius, Aboras dictus.

Quòd Syriam terminat, à septentrione quidem Cilicia & mons Amanus. Latitudo est à mari ad Euphratem. Sunt autem à sinu Issico usque ad pontem iuxta Cōmagenen, dictum latus terminantia stadia minus quàm quadringenta: ab ortu, Euphrate flumine & Arabibus Scenitis qui intra Euphratem sunt: ab austro, Arabia foelici & Aegypto: ab occasu mari Aegyptio & Syriaco usque ad Issum. Partes eius sunt, à monte Amano, Cōmagene, Seleucis, caua Phoenice, Iudæa, & reliquae prouinciae. Quòd Cōmagena urbem insignem habet Samosata. Seleucis uero Tetrapolis dicitur. Habet enim inter ceteras per multas urbes, quatuor insignes, Seleuciam Pieriam à Nicatore conditore, Antiochiam super Daphne, à patre ipsius, Laodicæam ab eius matre, Apamiam ab uxore. Has omnes Seleucus Nicator condidit.

Quòd Orontes fluuius è Mesopotamia erumpens, deinde sub terram occultatus, circa Apamenen emergit rursus, atque hoc pacto in mare quod iuxta Seleuciam est egreditur. Quo loco uicinus mons est Pieria uocatus: deinde ad austrum Casius mons iuxta urbem Laodicæam, quo loco Dola-bella à Cassio obsessus, oppetiit. Quòd Apamia urbs, Cherronesus uocatur, comprehenditurque Oronte fluuiio, & lacu magno qui huic est uicinus, ac paludibus. Prius Pella uocabatur, à Macedonibus qui illic habitauerunt: postea Nicator Seleucus instauratam eam de uxoris nomine uocauit. Hoc ipso in loco Nicator quingentos elephantes aluit, item equi alebantur & regis equae numero supra triginta millia. Ex Apamia fuit Posidonius, philosophorum sui temporis eruditissimus.

Quòd in Arado insula fons est dulcis aquae, sub marinis fluctibus exoriens, è quo aquantur scapha in aquam demissa, plumbea, ore lato, in angustum fundū coacta. Quòd Tripolis è tribus urbibus coacta est, Tyro, Sidone & Arado. Tripoli continens est Dei facies, in quam Libanus mons finit.

Quòd cauam Syriam montes Libanus & Antilibanus efficiunt, initium habentes ille quidem è Tripoli, hic uero è Tyro, paralleli inter se locati. Finiunt autem prope montes Arabicos qui super Damascenam sunt. Latitudo regionis stadiorum est ducentorum, longitudo dupla. Est autem regio haec beatissima fluminibus irrigua, tum alijs, tum etiam Iordane flumine.

Quòd Posidonius tradit in caua Syria draconem uolantem uisum fuisse, mortuum, longitudine ferè unius iugeri, crassitudine tanta ut equites

utrin

I N S T R A B O N E M.

utrinque astantes se intueri mutuo non possent. Hiatus oris tantus erat, ut hominem equo insidentem acciperet. Exuuiarum squama quaelibet clypeo maior.

Quòd regio tota à Seleucide ad Aegyptum usque & Arabiam, caua Syria uocatur, proprie uero ea quæ Libano & Antilibano terminatur. At ab urbe Orthosia Pelusium usq; regio maritima, Phœnicæ dicitur, angusta existens. Quæ uero supra hanc est mediterranea regio, inter Gazam & Antilibanum usque ad Arabas, Iudæa uocatur.

Quòd Tyrus, cum prius fuerit insula, aggesta terra per obsidionem, peninsula est effecta. Purpura quæ illic fit, pulcherrima habetur.

Quòd Sidonij multarum atque optimarum artium magistri perhibentur, philosophiæ & arithmeticæ & computationum & astronomiæ periti. Item mercaturæ & nauigationis nocturnæ, quemadmodum Ægyptij geometriæ inuentores perhibentur. Quòd Sidon à Tyro uersus boream distat stadijs ducentis.

Quòd post Tyrum Ptolemæis urbs sit, de qua mirus casus traditur. Nam quo tempore prælium cõmittebatur, cum in hoc litore insignis fuga habitatorum fieret, pelagi affluxus inundationi similis fugientes obruit, ac paulisper cõmorata aqua, rursus abcessit, relictis per caua loca mortuis hominibus & piscibus.

Quòd quæ de Andromeda traduntur, circa Ioppen accidisse aiunt. Ceterum Hierosolyma Ioppe pro nauium statione utuntur. Quòd à Cassio Pelusium usq; Ægypti urbem stadia sunt trecenta.

Quòd Gaza urbs à mari distat stadijs septem, à Gaza urbe ad urbem Asela, quod signum est sinus Arabici maxime orientale, per heremum stadia sunt mille ducenta & sexaginta. Et usque ad occiduum recessum sinus Arabici (Heroum oppidum uocant) à Pelusio uia deserta est, & serpentes plena. Quòd post Gazam, Rhapsia & Rhinocorura sunt urbes, quæ inde appellationem habent. Quòd Ægyptij homines maleficos captos, nisi mutilatione plectentes, eò habitatum mittebant, qui postmodum hac nota cognobiles in Ægyptum redire non audebant.

Quòd Pompeij magni corpus in Cassio monte iacet circa Serbonida lacum, iuxta urbem Pelusium.

Quòd ab Orthosia urbe Phœnicæ Pelusium usq; stadiorum sunt tria millia sexcenta quinquaginta, in sinum se inferenti: hoc iter ad occasum hybernium tendit. Ab eadem Orthosia ad Orontem fluuium stadia sunt mille centum & triginta, uersus ortum æstiuum. Ab Oronte fluuio ad cõfinia Syriæ & Ciliciæ, stadia sunt quingenta uiginti, uersus ortum æstiuum.

Quòd Moses apud Iudæos celebris, ex sacerdotibus Ægyptijs unus fuerit, qui cum eorum superstitionem ferret moleste, in Palaestinam commigrauit, ac permultos ex Ægypto unam abduxit. Cæterum Strabo Mosē laudat tanquam religiose & iuste talia molientem.

Quòd post Mosē sequentibus temporibus superstitio inter Iudæos inualuerit, uelut circuncisio & carnis esus interdictus.

Quòd Hierosolyma urbs interiora habet aquis plena, foris sicca est. Fossa urbis non est fossilis, sed in lapidem excisa, profundo saxo. Lapis excisus structuræ urbis materiam præbuit.

Quòd Serbonis lacus profundus est, ambitum habens stadiorum mille. Is secus maritimam oram extenditur, longitudine paulo plurius quam ducentorum stadiorum, aqua grauissima ut natione opus non sit, uerum qui tenus umbilico in eum procedit mox attollitur. Plenus est bitumine, quod est medio fundo temporibus inordinatis cum bullis quasi feruentis aquæ efflatur. In summo autem incuruatus montis speciem præbet, fauillæ multum emittit, fumosus & aspectu ater, æri & argento & nitidis ac terfis omnibus ru

biginem inducit, usque ad aurum. Vnde cum uasa situm contrahunt, iam accolæ intelligunt bituminis eruptionem incipere, ac sese arundineis ratibus ad id inquirendum accingunt. Bitumen est terræ gleba quæ à calore liquefacta efflatur atque diffunditur, rursusq; in glaciem fortissimam ab aqua frigida immutatur, unde sectio & incisione opus est. Id postea ob aquæ crassitiem in summo fluitans, inciditur & aufertur.

Quòd Hebræorum urbs Sodoma, urbium duodecim fuerit metropolis, & cū terra subtus ignibus plena esset, ex terremotibus & igneis exhalationibus, euersa fuerunt & exusta omnes. Et emerfit lacus qui nūc Serbonis dicitur sulphure & bitumine plenus.

Quòd Ægyptij ad mortuorū cōditurā, bitumine utūtur. Quòd ex Armozo Carmaniæ promontorio, Arabiæ promontorium conspicitur quod est Macis proximum, id initium est sinus Persici. Nam ab eo loco ad ortum & occasum primo, inde ad septentrionem sinus Persicus in latum porrigitur usque ad Teredonem urbem & Euphratis fluuij ostia.

Quòd mare Persicū, magnū est, adeo ut Ponto Euxino magnitudine multo minus non sit. Quòd in parte sinus Persici maxime australi & occidua urbs est Gerra in locis salis, ubi domus ex salibus cōstructæ sunt, quas cum salis squamæ propter solis ardorem separata cōtinue cadunt, crebro aquis aspergunt atq; compacto cōtinuant parietes.

Quòd in sinu Persico insule sint Tyrus & Aradus, à quibus Tyrii & Aradii Phœniciæ, coloni sunt profecti.

Quòd per totam Rubri maris oram maritimam arbores in profundo nascuntur, lauro & oleæ persimiles, quæ in refluxibus ex toto deteguntur, in affluxibus nonnunquam ex toto obruuntur, id fit, quamuis ulterior terra arboribus careat, adeo ut admirandum sit.

Quòd in mari rubro cetus eiectus fuerit cubitorum quinquaginta. Quòd in paludibus, quas Euphrates effusus efficit uitis nascitur, terra in arundineis cratibus imposita quanta stirpem recipiat, ut sæpe etiam ab aqua deferatur, quam rursus in pristinam sedem contis propellunt.

Quòd in Arabia foelice lex est, ne filius à patre regnum suscipiat, sed qui primus è nobili genere post constitutum regem puer nascitur, is ex lege assumitur, & ad regni successionem regaliter educatur.

Quòd mare rubrum profunditatem non habet, nam duas orgyas non excedit, unde herbida est superficies, dum plantæ sese exerunt. Item arbores extra superficiem apparent, habet canum maritimorum insignem multitudinem.

Quòd Astaboras fluuius parte quidem maxima Nilo miscetur, exigua portio in sinum Arabicum egreditur. Quòd regio Arabiæ maritima, cuius magnam partem Troglodytæ tenent, oliueta, palmeta & laureta habeat.

Quòd elephantes Arabici, quoties flumina caloribus arefiunt, dentibus & proboscide puteos effodiunt. Quòd Strabo Troglodytas absq; litera lenuntiat.

Quòd Posidonius affirmat per Erembos apud Homerum, Arabas intelligendos esse, tanquam ueteres ob discrimen hoc nomen uitarent, ut pro Arabibus Erembos appellarent. Nam hæ nationes tres inter se finitimæ, eandem ferè appellationē fortiūtur. Ad eundē modū per Arimos Syros esse audiēdos idem affirmat. Nam Arimæi sunt qui in ea habitant, & fortasse Græci eos Arimæos uel Arimos uocabant. Nominum enim mutationes permultæ sunt. Nam & Dariacem Darium uocabant, Pharzen autem Parysatin.

41

VO' D minor Cataractes supra Syenen & Elephantinam urbs sit, quo loco Ægyptiorum & Æthiopum est terminus. Quòd Æthiopes insalubrem uitam agūt, ob nimiam aëris intemperiem: quapropter pauperes etiam sunt. Ægyptij uero beatam uitam ducunt. Quòd Ægyptij in tres partes seipsos diuiserunt. Nam alij sacerdotes sunt in rebus diuinis occupati: alij agricolæ, quæ ad pacem spectant, exercentes: milites, belli negotia curant. Quòd Nilus semper ab austro ad meridiem fluit, usque ad magnum Delta. Inde in multas partes diuiditur, ad mare usque. Dextra quidem usque ad Pelusium: sinistra uero, Canobum usque. Fit autem Ægyptus inferior insula triquetra, quod Delta uocatur. Locus qui ad uerticem est eodem nomine uocatur. Item uicus eodem loco positus. Insula ea tota fossis nauigatur, tanta facilitate ut nonnulli testaceas scaphas habeant.

Quòd ipsius Delta ambitus insulæ formam præbet, stadiorū habens tria milia. Quòd in Nili incrementis tota insula undis obruitur, solis urbibus & uicis sese exerentibus, eo quod in collibus aut natura, aut arte factis locum habent. Hoc fit dies quadraginta. Deinde paulatim decrescit, quemadmodum creuerat, diebus uiginti. In diebus sexaginta campus omnino denudatur. Quòd supra Delta longitudo est stadiorum quatuor millium uersus austrum usq; ad Syenen: ubi Nilus per unum alueum rectà labitur sicubi insula non occurrat.

Quòd ab imbris Æthiopicis Nilus crescit. Quòd Cambyfes Ægypto occupata usque ad Meroen progressus est, & nomen urbi & insulæ imposuit, Meroen sororem ibi mortuam hoc honore adficiens. Quòd Antiqui à Syene tantum usq; ad mare Ægyptum uocabant, id est quantam partem Nilus fluuius irrigat. Quòd à Pelusio usq; ad Canobicū os, quæ basis est ipsius Delta, stad. sunt mille trecenta: à Canobo autem usq; ad Pharum, centum quinquaginta.

Quòd urbs Alexandria in Mareotide est, cuius pars septentrionalis mari, australis uero Maria lacu, comprehenditur. Hic lacus è Nili fossis & ab incrementis repletur.

Quòd Alexandri Cistæ alueolum aureum in Alexandria, Ptolemæus rapuit cognomento Coccas, qui idem Paris factus fuit dictus, è Syria profectus. Is cito excidit imperio, quòd nihil non auderet. Alueolus deinde uitreus esse coepit.

Quòd Ptolemæus octauus cognomento Auletæ, choraulam exercuit, adeo in ea glorians ut non contaretur certamina in Regia celebrare. Hunc Alexandrini eiecerunt. Vnde Romam profectus Pompeio supplex fuit, atque reditum est affecutus: nec multo post morbo est absumptus. Successit ei Dionysius filius. At Cleopatra Auletæ filia, in Syriam fugit. Interea Pompeius Magnus è Pharsalo fugiens, in Casium montem ac Pelusium uenit, ibique à regis familiaribus dolo obruncatus est. Cæsar cum aduentasset Dionysium interemit, & Cleopatram ab exilio reuocatam Ægypti reginam constituit. Post pugnam in Philippis Antonius in Ægyptum profectus, Cleopatram duxit, atque unà bellum Actiacum gessit, fugitque cum ea. Superueniente deinde Augusto, ambo sunt euersi, & Ægyptus sub Romanorum imperium est redacta.

Quòd primus Cæsar circa Pharsalum urbem Pompeium deuicit, Secundus autem iuxta Philippos uicit Cassium & Brutum. Quòd septem Nili

ostia hæc sint, Heracleoticum, Bolbitinum, Sebeniticum, Phatniticum, Mendesium, Taniticum, Pelusiacum. Quòd inter Pelusium urbem & recessum sinus qui iuxta Heroum urbem est, desertum sit stadiorum mille, totum siccum, animalibus noxijs ac serpentibus plenum.

Quòd in Momemphide sacra uacca alitur, quemadmodum in Memphide Apis, atque in Heliopole Mneuis Bos.

Quòd circa initium ipsius Delta Bubastus urbs est & Memphis & Heliopolis & initium fossæ quæ in mare sinus Arabici tendit, quod iuxta oppidum Heroum iacet. Latitudinem habet hæc cubitorum centum, profunditatem uero, quanta nauigio satis sit decem millia ferenti.

Quòd quæ olim Thebæ Ægyptiæ, nunc magna Diospolis sit uocata.

Quòd magnus ille Plato cum Eudoxo discipulo in Ægyptum profectus est, in qua annos treis sunt uersati, in geometria & astronomia, atque omnino in philosophiæ cognitione sese exercentes, circa Thebas quæ nunc Diospolis uocatur.

Quòd Apis idem est cum Osiride, ac pro deo habetur.

Quòd Memphis secundum ab Alexandria locum habet. Ab hac stadijs quadraginta, regio quædam montana abest, in qua multæ sunt pyramides, regum sepulchra, ac tres insignes, è quibus duæ inter septem orbis spectacula censentur. Altitudinem habent stadij unius: figuram autem quadratam. Quòd ex multis signis existimarunt antiqui Ægyptum inferiorem totam usque ad Serbonidem lacum, & Moeridem, & regionem Ammoniacam pelagus extitisse, fortasse etiam sinui Arabico continuum, aut non ita, sed non procul abiunctum.

Quòd admirandus ille labyrinthus in superiore Ægypto est, itaque in ipso labyrintho pyramis, sepulchrum Maindi regis qui labyrinthum ædificauit. Nam Maindes hunc condidit.

Quòd *Λατίγασος* usurpat rerū scriptor, pro eo quod est absorpsit, contra quam *Ἐπίγασος*, id est ex imo extulit.

Quòd in Arsinoe urbe quæ prius Crocodilorum urbs uocabatur, mansuetus crocodilus colebatur. In Herculis urbe colitur Ichneumon, qui crocodilo & aspidi inimicus est. Nam eorum oua uocat Ichneumon, atque aspides interimit, dum luto incrustatus in flumen protrahit: crocodilum uero dum ore hiante dormit, furtim ingressus, arrosus uisceribus interficit.

Quòd in Cynopoli Anubis colitur, & canibus honos & sacer quispiã cibis statutus est.

Quòd in Oxyryncho urbe & præfectura eodẽ nomine Oxyrynchus colitur in sacro septo. Sed & cæteri Ægyptij omnes oxyrynchum piscem colunt. Nam quædam animalia sunt quæ Ægyptij uniuersi colunt, quemadmodum ex terrestribus tria, bouem, canem, felem: ex uolatilibus accipitrem atque ibim: ex aquatilibus lepidotum piscem & oxyrynchum. Sunt alia quæ quisque seorsum colit, ut Saitæ & Thebani, ouem: latum uero, qui piscis quidam in Nilo est, Latopolitani: lupum, Lycopolitani: cynocephalum, Hermopolitani: cepum Babylonij, qui sunt iuxta Memphim: (Cepus faciem habet Satyro similem, cætera inter canem atque ursum. nascitur in Æthiopia) æquilam Thebani: leonem Leontopolitani: caprum & hircum Mendesij: murrem Araneum Athribitæ. Item alij aliud.

Quòd Ptolemais urbs est maxima omnium quæ sunt in Thebaide, & Memphi non minor. Supra hanc est Abydus, in qua Memnonis est regia mirabiliter constructa.

Quòd antiqui & diuinationem & oracula plurimum uenerabantur, nunc earum

I N S T R A B O N E M .

earum rerum maxima negligentia est. Nam Romanis Sibyllæ responsa satisfaciunt, & Hetrusca diuinationo per auguria, per exta & Iouis signa. Quapropter Ammonis oraculum quasi ex toto deficit, prius in honore maximo habebatur, ad quod etiam Alexander profectus est, responsum petiturus. Quo loco non uerbis sicut in Delphis & Branchidis, sed magna ex parte nutu & signis reddebantur oracula: quem admodum & Homerus ait,

Ἐλευθερίοισι π' ὀφείσει δόξαι λεγόντων.

Annuit & uultu pater illi clara sereno. propheta scilicet Iouem effingente. Aiunt tamen uerbis ad regem à propheta dictum fuisse, quod Iouis filius esset. Quod in Abydo urbe Osirim colunt. In Osiridis autem templo non licet nec cantori, nec tibicini Deo psallere, quemadmodum Dijs alijs mos est. Quod in Tentyra urbe supra quam apud ceteros Ægyptios crocodilus dedecoratur, & ex omnibus beluis inimicissimus habetur, atque ab ipsis interimitur. Quod quemadmodum Psylli apud Cyrenaicam regionem naturalem quandam uim habent contra serpentes, ut nihil mali à uenenatis bestijs patiantur, sic & Tentyritæ contra crocodilos, ut nihil ab eis patiantur, sed & unà cum illis aquam tranant intrepide.

Quod longitudo Thebarum quæ centum portas habent, nunc Diospolis uocitata, stadiorum erat olim octuaginta, nunc in modum uici habitantur.

Quod Astronomia à Thebanis Ægypti diligentissime fuit exercitata. Authoreis fuit tantæ diligentie Mercurius Trismegistus. Quod uirgines sacre apud Græcos Pallades dicuntur. Quod in Elephantina urbe fons est eadem affectiones cum Nilo sustinens, atque unà incrementa suscipiens, è quo signo maiorem aut minorem fertilitatem præfagiunt. Nam si Nilus multum increseat, copiosa fit annona: sin parum augeatur, exigua. Sunt itaque in puteo notæ quibus anno næ copia aut tenuitas deprehenditur. Quod in Syene urbe, in solstitio per meridiem, putei nullam umbram habeant, & Gnomones eodem modo. Quod supra Elephantinam urbem minor Cataractes sit. Quod Strabonis tempore Candace quædam, uirilis mulier, Æthiopissa, qui supra Ægyptum sunt Æthiopijs imperarit. Hæc altero oculo capta fuit. ipsius regia erat Napata, urbs magna.

Quod Candace multis myriadibus Æthiopum contra Petronium Romanum Ægypti prætorem bellum gesserit. Imperauit locis in quibus Cambysis exercitus ingruente austro harena obrutus fuit. Quod Æthiopum pecudes & capre & boues ac canes, exiguo corpore sint: forte ex hac occasione in initium acceperint de Pygmæis fabule. Nam quæ de ijs dicuntur uera non sunt. Quod Aethiopes, reges colunt ut Deos, qui plerumque temporis domi sedent. Regni caput est Meroe ciuitas eodem nomine quo & insula. Huius insulæ longitudo stad. est trium millium, latitudo mille. Vrbes habet frequentes & montes & nemora, atque omnis generis metalla. Ambitur illic Nilus uersus Libyam magnis harenæ cumulis: uersus Arabiam uersus, continuis præcipitijs: ab austro sursum uersus, fluminum concursu Astabora, Astapode & Astasoba, à septentrione est Nili decursus. Quod Aethiopes etiam mulieres armant, quarum pleræque oris labium æneo circulo traiectum habent. Sunt autem pellati. nam oues apud eos caprinam lanam habent, lanam non portant. Nonnulli nudi incedunt, breuibus pellibus incincti. Quod Aethiopes Deum putant alterum immortalem, alterum mortalem. Immortalem quidem

eum qui rerum omnium causa sit. Mortalis uero apud eos incertus est, & nomine caret. Sed frequentius eos à quibus beneficium acceperunt, & reges pro Dijs habent. Et reges quidem, cōmunes omnium, ceteros uero priuatos, eorum quibus benefecerunt Deos esse arbitrantur. Ex ijs qui ad torridam habitant nonnulli sunt qui Deos non colunt, quos etiam Soli dicunt infensos esse, & detestari cum eum exoriri uident, propterea quòd eos urat & oppugnet. Meroitæ ultra alium quendam Barbarum Deum, Herculem, Pana & Isim colunt. Regem constituunt eum qui uel forma uel alendorum pecorum uirtute uel robore uel opibus excellat.

Quòd Æthiopū mos est, ubi rex aliqua parte corporis orbat, ut familiares idem quoquo modo patiantur, & cum eò moriantur, idcirco maxima regi custodia adhibetur. Quòd in Nilo flumine piscium genera etiam alia habeantur. Ceterum maxime noti sunt oxyrynchus & lepidotus, & latus, & alabes, & coracinus, & porcus, & phagorius, quem etiam phagrum uocant. Item silurus & citharus & alofa & mugil. Ex testaceis dilychnus, physa, bos. Item cochliæ ingentes que uocem ululatus similem edunt. Animalia quoque habent, ichneumonē & Ægyptiam aspidem. Ea duplex est, altera palmaris que citius interficit: altera orgyæ longitudine. Ex auibus est ibis & accipiter Ægyptius, qui mitis est, præter alios qui sunt alibi, quemadmodum & felis. Bubo quoque aliusmodi ibi est. Nam apud nos aquilæ magnitudinem habet, in Ægypto uero magnitudinem habet graculi.

Quòd ibis auis est mitissima, magnitudine & figura ciconiæ persimilis, tota. Nullum triuium non ea plenum est. Utiliter quidem, nam omnem serpentem omnesque macelli immunditias colligit. Inutiliter uero, quia immunda est & omnia comedit, nec facile à mundorū iniquatione arceri potest. E mari in Nilum ascendunt mugil, alofa, & delphinus. Cetera ob crocodilorum timorem non ascendunt. Ac delphinus quidem, quia crocodilo potentior est: mugil, quia ob naturalem quandam conuenientiā à porcis secus terram ducitur. Crocodili autem à porcis abstinēt, nam cū rotundi sint & spinas ad caput habeant, periculū beluis afferunt.

Quòd iuxta Strabonis sententiam, Libyæ figura trigona sit, rectum habens angulum: cuius alterum latus, rectum angulum continens Nilus fluuius efficit: alterum uero ora maritima nobis aduersa à Pelusio usque ad Gades: latus uero recto angulo subtensum, regio tota est quæ secus oceanum iacet, à Gadibus usque ad Nili fontes. Ceterum Ptolemæus hæc tanquam falsa reprehendit. Quòd montem Mauritaniam, quem græci uocant Atlantem, Barbari Dyrin appellant.

Quòd septentrionale maxime & occiduum Africae promontorium, Cotes appellatur. Id Gadibus opponitur. Quòd utraque Mauritaniam fertilissima est, ac magna cum beatitudine incolitur. eius flumina crocodilos ferunt. In quodam fluuio hircines nascuntur septenūm cubitorum, gulam perforatam habentes, per quam respirant. Et uites illic nascuntur, quarum crassitudinem uix duo homines complecti queant, racemos habentes cubitales.

Quòd in Africa & India calamus nascatur, cuius genu quodlibet octonos modios capiat. Item herbae alia miræ magnitudinis.

Quòd Mauritani maximam curam habent ornatus comæ, & barbæ, & unguium, & ceterorum eiusmodi.

Quòd Afri serpentum & piscium pellibus pro indumentis & stragulis utuntur.

Quòd in Africa quemadmodum in Æthiopia, estate multum pluit, hyeme siccitas uiget.

Quòd Lotopha

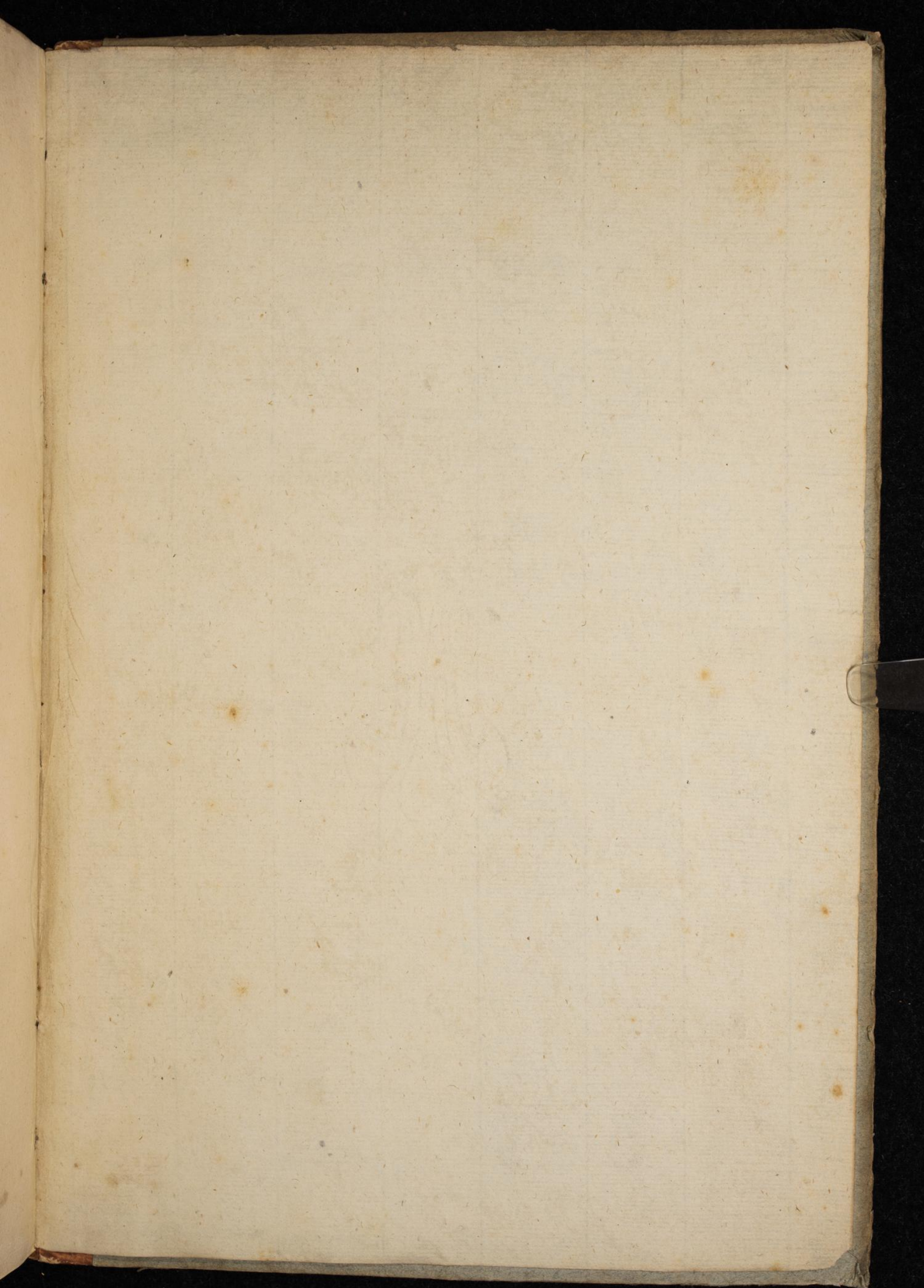
I N S T R A B O N E M.

tophagi Africae, potu non indigent. nam lotus ijs & cibi & potus uicem prebet.

Quod in mediterranea regione Africae inueniuntur ostrea & cheramides & id genus alia, quemadmodum iuxta Ammonem. Quod in nonnullis Africae locis bis messem faciunt. Culmus est longitudine quinum cubitorum, crassitudine digiti parui, fructus affert, modios ducentenos & quadragenos. Vere non ferunt, sed terrae colligatis paliuris uersae atq; scarificatae semina satisfaciunt quae e spicis in messe ceciderunt. Operarij propter serpentum multitudinem ocreas gerunt, dormituri uero lecti pedes allio illinunt scorpionum gratia, & paliuris circumligant. Quod in ora Mauritaniae maritima urbs fuerit Iola nomine, quam Iuba Ptolemaei pater muniens Caesaream uocauit. haec portum habet. Quod Carthaginenses magnam potentiam habuerint. Nam cum aduersus Romanos bellum suscepissent, urbes habuerunt in Africa trecentas: in urbe hominum millia septingenta. Caeterum obsessi & in deditioem coacti armaturarum dederunt ccc. millia, bellicorum instrumentorum tria millia, tanquam non amplius bellaturi. Inde cum rursus bellum gerere decreuissent, armorum officinas constituerunt, unde singulis diebus c. & xl. clypei confecti in armamentarium referebantur, & gladij ccc. & lanceae quingentae, tela catapultica, mille. Ad funes pro catapultis faciendos ancillae capillitium praebant. Quod ante Syrtim minorem Meninx est insula, hanc aiunt Lotophagorum Homeri regionem esse, nam illic lotus abundat. Quod urbs quae olim Barce, nunc Ptolemais sit dicta. Quod silphium, succum Cyrenaicum fert. Quod e Cyrene fuerint sapientes uiri, Aristippus Socraticus, & huius filia Arete. Item Aristippus hac matre editus cognomento *μυτρος* *σιδαιρος*, & Callimachus, et Eratosthenes, & Carneades Academicus, & Apollonius. Quod Cyrenaica regio tota, Cretae insulae iuxta longitudinem aequaliter praetenditur.

E P I T O M A R V M I N S T R A B O N E M F I N I S.

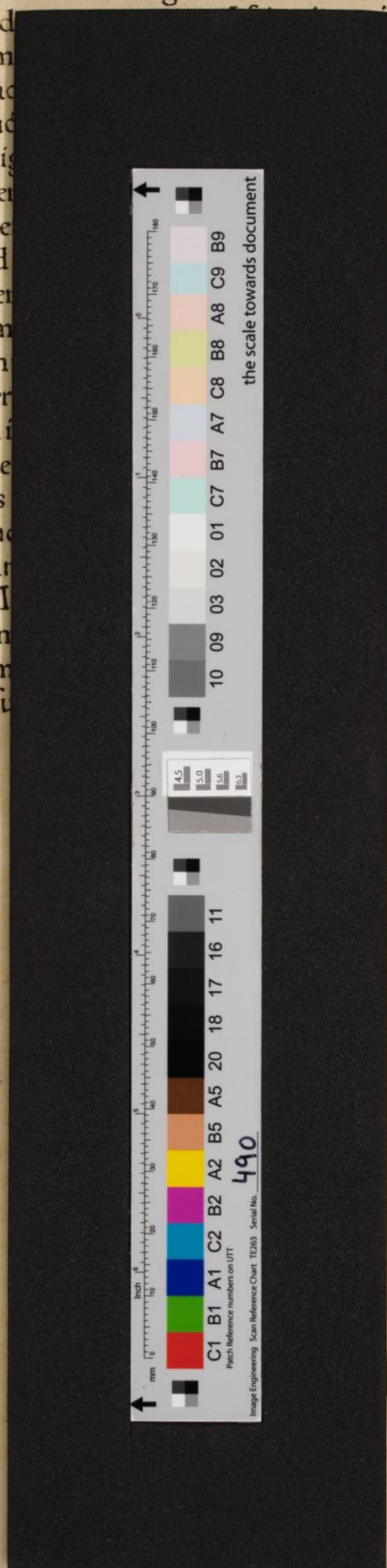
b 3

I N S T R A B O N E M.

tophagi Africae, potu non indigent. nam lotus ijs & cibi & potus uicem prebet.

Quod in med
id genus alia, quem
locis bis messem fac
ne digiti parui, fruc
runt, sed terrae collig
cis in messe cecider
runt, dormituri ue
ligant. Quod
ba Ptolemæi pater
Carthaginenses m
bellum suscepissen
septingenta. Cæter
millia, bellicorum i
de cum rursus be
de singulis diebus
dij ccc. & lan
faciundos ar
norem M
gionem
olim
fu

untur ostrea & cheramides &
Quod in nonnullis Africae
inuum cubitorum, crassitudi
quadragenos. Vere non se
e femina satisfaciunt que e spi
um multitudinem ocreas ge
onum gratia, & paliuris circun
s fuerit Iola nomine, quam lu
ec portum habet. Quod
am cum aduersus Romanos
ntas: in urbe hominum millia
ti armaturarum dederunt cc.
nam non amplius bellaturi. In
m officinas constituerunt, un
entarium referebantur, & gla
ille. Ad funes pro catapultis

Quod ante Syrtim mi
phagorum Homeri re

Quod urbs quæ

Quod silphiu,

e Cyrene fue

ocraticus, &

opus hac

μνημο

s, et

Quod
e insulae
orarenditur.

S T R A B O S

b 3

E